

Wmo Nijkerk

Discussiedocument

Beleidsplan 2012 - 2015

MEEDOEN

vanuit eigen kracht en energie

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
HOOFDSTUK 1 INLEIDING	4
1.1 Wat is de Wmo	4
1.2 Wettelijke kaders Wmo	4
1.3 Wmo financiën gemeente Nijkerk	5
1.4 Leeswijzer	5
HOOFDSTUK 2 NIJKERK EN DE WMO	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Doelstelling Wmo	6
2.3 Uitgangspunten Wmo	7
2.4 Rol gemeente Nijkerk	8
2.5 Monitoring	10
HOOFDSTUK 3 NIJKERK EN DE OMGEVING	11
3.1 Ontwikkelingen	11
3.1.1 Jongeren	11
3.1.2 Volwassenen (24 – 75 jaar)	12
3.1.3 Ouderen (75+)	14
3.1.4 Nijkerk algemeen	15
3.2 Overige ontwikkelingen	16
HOOFDSTUK 4 SCENARIO'S PER PRESTATIEVELD	20
4.1 Inleiding	20
4.2.1 Prestatieveld 1	20
4.2.2 Prestatieveld 2	24
4.2.3 Prestatieveld 3	29
4.2.4 Prestatieveld 4	34
4.2.5 Prestatieveld 5	38
4.2.6 Prestatieveld 6	41
4.2.7 Prestatieveld 7, 8 en 9	46
4.2.10 Wmo kosten algemeen	48
HOOFDSTUK 5: FINANCIËN TOTAAL	51
5.1 Inleiding	51
5.2 Kosten Wmo-beleidsplan 2012 - 2015	51
5.2 Scenariokeuze Wmo 2012 – 2015 Nijkerk	52
5.3 Financieel overzicht scenariokeuze	54
5.2 Advisering Wmo-adviesraad	57
5.3 Communicatie	57
5.4 Vervolgtraject	57

Voorwoord

Voor u ligt het Nijkerkse Wmo beleidsplan voor de periode 2012 - 2015. In dit plan ligt het accent op een duurzame vernieuwing en het verbeteren van de samenhang op het gebied van welzijn, zorg en wonen. Onze boodschap is dat het in de Wmo draait om samenhang, om het verbinden en koppelen van betrokken partijen. Daarbij is de basis de eigen kracht van onze inwoners. Wij zetten onze energie in op het vinden van oplossingen binnen het eigen netwerk van de inwoner die een Wmo vraag indient. Aanvullend worden nieuwe vormen van samenwerking en dienstverlening uitgewerkt en wordt beoordeeld welke collectieve voorzieningen passend zijn om aan de vraag tegemoet te komen. Kritischer moet worden gekeken naar wat mensen in hun eigen omgeving zelf kunnen oplossen. Dit beleidsplan geeft een impuls aan die zaken die we tot de kern van de Wmo rekenen:

- meedoen
- vraaggericht in samenhang
- toegankelijke zorg en ondersteuning voor iedereen

Het is en blijft onze ambitie dat iedereen in Nijkerk vanuit eigen kracht en energie mee kan doen, zowel de inwoner die uit zichzelf in actie komt als de inwoner die gestimuleerd moeten worden om mee te doen.

Dit beleidsplan is tot stand gekomen met de betrokkenheid en de inbreng van cliënten en aanbieders van welzijn, wonen en zorg. In enkele bijeenkomsten, onder andere de mini-conferentie en Wmo prestatieavond, zijn deze groepen uit de Nijkerkse samenleving bereid geweest om met ons mee te denken, ideeën, wensen en suggesties in te brengen en waar nodig ook kritisch te zijn als het gaat om de huidige situatie van de dienstverlening. De Wmo-adviesraad heeft op een positief betrokken manier meegebouwd aan het nieuwe beleidsplan waarmee het een echt Nijkerks beleidsplan is geworden. Vanuit de gemeenteraad zijn vooraf kaders meegegeven die het belang van het behoud van het Nijkerkse sociale gezicht benadrukken. Tevens heeft de raad aangegeven een scherper inzicht te willen in de meerjarige ontwikkelingen, zowel wat betreft de te bereiken doelen als de daarmee gemaakte uitgaven.

De uitwerking vanuit dit beleidsplan is een dynamisch en open verhaal. De wereld staat niet stil vanaf het moment dat deze tekst is geschreven. Met ingang van 2013 komen bijvoorbeeld nieuwe verantwoordelijkheden zoals de Wet Werken naar Vermogen en begeleiding vanuit de AWBZ naar gemeenten toe. Het beleidsplan vermeldt een streefbeeld waarin onze Wmo- doelen en speerpunten voor de jaren 2012 – 2015 zijn geformuleerd. Per prestatieveld zijn concrete doelstellingen opgenomen. De uitwerking van onze doelen pakken we samen op met inwoners, cliënten en betrokken organisaties, met steeds weer hetzelfde doel: doen we voor onze inwoners en klanten de goede dingen en doen we de dingen goed. Naar alle Wmo-clients kijken wij om, niet weg.

De Wmo vraagt om flexibiliteit en creativiteit van alle betrokkenen. Het waar nodig aanpassen van gebruikelijke werkwijzen en methoden, het actiever benutten van de eigen kracht en het netwerk van inwoners, het zorgen voor samenhang en overzichtelijkheid van voorzieningen, het flexibel kunnen inzetten van financiële middelen. Ook is er bereidheid nodig om in het belang van de klant over de eigen grenzen en belangen heen te kijken. We willen graag vormen van samenwerking vinden die bijdragen aan een toenemende deelname aan activiteiten, minder bureaucratie en een betere cliëntondersteuning.

Vanuit de keuzes in dit Wmo beleidsplan versterken wij de lokale samenleving in Nijkerk via een gerichte ondersteuning van (vrijwilligers) organisaties. Er wordt ingezet op preventieve activiteiten ter voorkoming van problemen en via een doorontwikkeling van de informatie en adviesfunctie worden de inwoners beter bediend waar het een Wmo activiteit betreft. Het Wmo beleid in Nijkerk was, is en blijft sociaal.

College van Burgemeester en Wethouders Nijkerk

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Wat is de Wmo

Sinds 2007 voeren gemeenten de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) uit. De intentie van de wet is dat iedereen moet kunnen meedoen. Iedereen moet zo goed mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving, ongeacht leeftijd, beperking of sociaal-economische positie. In de eerste plaats is iedere inwoner hier zelf verantwoordelijk voor. Maar wanneer iemand het niet alleen, of met ondersteuning van zijn naasten redt, verleent de gemeente de noodzakelijke ondersteuning. In de laatste jaren legt de Wmo het accent steeds meer op onderlinge verbondenheid en eigen kracht. Inwoners moeten meer zelf doen of een beroep doen op elkaar, de gemeente treedt vaker op als verbinder tussen organisaties en diensten. Het versterken van de lokale kracht van de inwoners in combinatie met de verbindende rol van de gemeente is de komende jaren de uitdaging van de Wmo.

1.2 Wettelijke kaders Wmo

De Wmo omschrijft in negen prestatievelden wat gemeenten moeten doen om deelname van haar inwoners mogelijk te maken en (langdurige) zorg te voorkomen.

De Wmo prestatievelden	
1.	Bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2.	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3.	Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
4.	Het ondersteunen van mantelzorgers, daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarmaken, evenals het ondersteunen van vrijwilligers.
5.	Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.
6.	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.
7.	Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.
8.	Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9.	Het bevorderen van verslavingsbeleid.

De gemeente Nijkerk heeft de vrijheid om binnen dit wettelijke kader beleid te voeren en met inwoners resultaten te bereiken op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Binnen de activiteiten die in dit Wmo beleidsplan zijn opgenomen moet de gemeente minimaal de onderstaande zaken uitvoeren. Bij deze activiteiten geldt dat de ruimte om wijzigingen door te voeren niet of in beperkte mate aanwezig is. Vanuit de wet is het 'wat' omschreven, het 'hoe' is door de gemeente zelf in te vullen (beleidsvrijheid). Wel is bij prestatieveld zes in de wet omschreven dat de aangeboden oplossing passend moet zijn voor het door de inwoner ervaren probleem.

Wettelijke taken Wmo per prestatieveld	
2	Leerlingenvervoer, handhaving uitvoering kinderopvang en jeugdgezondheidszorg
3	Informatie en advies, cliëntondersteuning
4	Ondersteuningsaanbod vrijwilligers en mantelzorg

6	Verstrekking van woonvoorzieningen, verstrekking van vervoersvoorzieningen, verstrekking van rolstoelen, hulp bij het huishouden
7, 8 en 9	In beeld brengen behoeften kleine doelgroepen.

Op overige prestatievelden kan gemeentelijk beleid worden gevoerd. Aanvullende gemeentelijke investeringen moeten worden beschouwd als extra investeringen in de samenleving van Nijkerk. Daarmee wordt bijgedragen en geïnvesteerd in het sociale gezicht van Nijkerk. De Wmo gaat uit van een horizontale verantwoording. Dit betekent dat het college inwoners, de Wmo adviesraad en gemeenteraad moet betrekken bij het opstellen van het Wmo beleid, maar geen verantwoording hoeft af te leggen aan het Rijk over de inzet van de middelen en de behaalde resultaten. Dat moet het wel aan de gemeenteraad, de Wmo-adviesraad en de inwoners. Het Rijk vraagt de gemeenten jaarlijks om een klanttevredenheidsonderzoek. Artikel 3 van de Wmo verplicht de gemeenteraad van Nijkerk om elke vier jaar een plan vast te stellen dat richting geeft aan de maatschappelijke ondersteuning in de gemeente. De nieuwe termijn is 2012 – 2015, het beleidsplan voor deze jaren ligt nu voor u.

1.3 Wmo financiën gemeente Nijkerk

Voor een aantal prestatievelden ontvangt Nijkerk specifieke budgetten. De budgetten voor overige Wmo taken worden vanuit de Algemene Uitkering bekostigd.

Prestatieveld	Activiteit	Budget
2	Voor- en vroegschoolse educatie	€ 388.000
	Leerplicht (kwalificatieplicht)	€ 34.000
	CJG	€ 826.000
6	Uitvoering Wmo taken	€ 2.800.000
Totaal		€ 4.048.000
<i>Het CJG budget komt vanaf 2012 in de Algemene Uitkering binnen.</i>		

Alleen voor bovenstaande twee prestatievelden investeert de gemeente Nijkerk in 2012 € 8.805.000 (meerjarenbegroting 2011 – 2014). Voor de gehele Wmo uitvoering is voor 2012 een bedrag van € 10.331.000 begroot (zie ook hoofdstuk 5). Uit dit verschil wordt duidelijk welk budget vanuit de Algemene Uitkering in Nijkerk wordt toegevoegd. Een aanzienlijk deel is op basis van historische gronden voor welzijnsactiviteiten vanuit het Rijk voor Wmo taken bedoeld. Sinds de jaren zestig van de vorige eeuw ontvangen gemeenten middelen voor welzijnsactiviteiten. In de loop der jaren is dit geëvolueerd tot het Wmo budget. Door wijzigingen in de diverse regelingen is niet meer te berekenen welk budget Nijkerk ontvangt voor Wmo taken en of de uitgaven hiermee in lijn zijn. Eerder is al gemeld dat de gemeenten de Wmo activiteiten beleidsarm of beleidsrijk kunnen invoeren. Gezien het brede scala aan Wmo gerelateerde activiteiten mag de voorzichtige conclusie worden getrokken dat Nijkerk stevig investeert in de samenleving. Besparingen zijn mogelijk maar hebben gevolgen voor de te bereiken effecten in de samenleving van Nijkerk. De gemeentelijke inzet is binnen de Wmo niet gericht op inwoners die zich zelfstandig prima redden. Wel stimuleert de gemeente inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben. Het Wmo aanbod in Nijkerk richt zich primair op de inwoners die zich als gevolg van fysieke, sociale, psychische of financiële oorzaken niet kunnen redden, of die in deze situatie dreigen te komen. Voor de laatste categorie is het Wmo beleid een springplank naar (een mate van) zelfstandigheid, voor de andere groep geldt de Wmo als vangnet om binnen de eigen mogelijkheden te kunnen blijven meedoen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt de doelstelling en de uitgangspunten van de Wmo beleid n Nijkerk beschreven. Hoofdstuk drie geeft een analyse van de Nijkerkse samenleving en formuleert doelstellingen. Tevens wordt ingegaan op landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het Wmo beleid. Hoofdstuk vier geeft de prestatievelden en de scenariokeuzes weer. In hoofdstuk vijf wordt het concept voorstel gepresenteerd in combinatie met een meerjarige doorkijk op de financiën.

Hoofdstuk 2 Nijkerk en de Wmo

2.1 Inleiding

Het Wmo-beleidsplan 2008 – 2011 is in een relatief kort tijdsbestek tot stand gekomen. De focus is destijds gelegd op de nieuwe onderdelen die binnen de Wmo naar de gemeente toe kwamen. Taken vanuit de oude welzijnswet zijn min of meer automatisch doorgezet. Daarnaast is er sprake geweest van een toename van nieuwe taken als gevolg van rijksbeleid. De toename in taken en verantwoordelijkheden heeft ertoe geleid dat de formatie binnen de afdeling Samenlevingszaken is versterkt. Via dit Wmo beleidsplan is opnieuw naar de doelstellingen en ambitie gekeken. Vanuit het voorgestelde scenario per prestatievelid wordt opnieuw de toekomstige gemeentelijke formatie bepaald (zie paragraaf 4.2.10). Aan ambities en bijbehorende taken zit formatie gekoppeld. Afhankelijk van de keuzes is op onderdelen (tijdelijk) aanvullende inzet noodzakelijk. Er moet evenwicht zijn zodat naast een goed integraal beleid er een efficiënte uitvoeringsorganisatie staat die de kennis en ervaring behoudt en de nieuwe Wmo ontwikkelingen in Nijkerk effectief uitvoert.

Elk mens wil kunnen wonen, werken, leren, deelnemen aan sport en activiteiten en vrienden kunnen zijn met andere mensen. Kortom een gezond leven leiden en meedoen in de samenleving. De gemeente Nijkerk wil voorwaarden scheppen zodat inwoners dit zoveel mogelijk zelf en samen met anderen kunnen realiseren. Wanneer mensen niet in staat zijn om een activiteit zelf te regelen biedt de gemeente ondersteuning, waarbij de dagelijkse situatie van mensen en hun directe omgeving centraal staat. Voor de vertaling naar concrete doelstellingen heeft de gemeenteraad acht uitgangspunten van beleid geformuleerd die de basis vormen voor het Wmo beleidsplan 2012 – 2015. Het Wmo beleidsplan is een vierjarig document. Via de jaarlijkse afdelingsplannen en de reguliere verantwoordingscyclus naar de gemeenteraad wordt het Wmo beleid uitgevoerd en wordt verantwoording afgelegd. Aanvullende activiteiten gedurende de beleidsperiode 2012 – 2015 met financiële consequenties worden te allen tijde aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

2.2 Doelstelling Wmo

Het centrale uitgangspunt voor de Wmo is 'meedoen' waarbij de dagelijkse situatie van mensen en hun directe omgeving centraal staat. Het vinden van praktische en doeltreffende oplossingen, afgestemd op de eigen mogelijkheden en de behoefte, staat voorop. De gemeente Nijkerk wil de juiste ondersteuning bij dagelijkse problemen van haar inwoners vereenvoudigen. Het is van belang dat Nijkerk haar inwoners en hun leefomgeving in staat stelt om zelf oplossingen te formuleren en te realiseren voor ervaren problemen. Met deze benadering wil Nijkerk bereiken dat alle inwoners gelijkwaardig met anderen kunnen deelnemen in de samenleving. Tevens ontstaat er zo een goede basis om de uitdagingen van de komende jaren, zoals de overheveling van rijkstaken, de gevolgen van de vergrijzing en de bezuinigingstaakstelling aan te gaan. Waar het mensen niet lukt zelfstandig verbetering in hun leefsituatie aan te brengen daar zal de gemeente een aanbod bieden. Het is uiteindelijk aan de inwoner zelf of deze van het lokale aanbod gebruik wil maken.

Het doel van de maatschappelijke ontwikkeling in de periode 2012 – 2015 is dat elke inwoner van elke leeftijd, zowel met als zonder beperkingen of problemen, binnen zijn/haar mogelijkheden kan deelnemen aan de samenleving in Nijkerk.

Vanuit dit hoofddoel willen we vanuit het Wmo beleid bewerkstelligen dat onze inwoners, al dan niet met enige begeleiding, tot de volgende vier subdoelen in staat worden gesteld:

- a. zelfstandig kunnen wonen;
- b. primair dagelijks kunnen functioneren;
- c. in hun levensonderhoud kunnen voorzien;
- d. deelnemen aan de samenleving.

Rode draden Wmo beleidsplan Nijkerk

Om bovenstaand doel te bereiken, worden enkele richtlijnen in beleid en uitvoering verder uitgewerkt. Deze richtlijnen gelden als rode draden binnen (de uitvoering van) het Wmo beleidsplan.

1. Inwoners zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun welbevinden en de actieve deelname aan de samenleving. Dit betekent dat inwoners in de eigen omgeving (gezin, familie,

buurt) en in al bestaande netwerken (verenigingen, sport, kerken) steun krijgen voor hun dagelijks functioneren. Op de grote groep inwoners voor wie dit geldt, is het Wmo beleidsplan niet van toepassing. De inschatting in Nijkerk is dat dit voor ongeveer 80% van onze inwoners geldt.

2. Het Wmo beleid van de gemeente Nijkerk is aanvullend. Waar het een inwoner niet lukt om zelfstandig te kunnen functioneren wordt het knelpunt in beeld gebracht. Daarna wordt in overleg een passende oplossing gezocht. Dit kan betekenen dat de aanvrager in de eigen omgeving tot een oplossing moet zien te komen (inschatting landelijk is 5%). Als dit (deels) niet mogelijk is zal de gemeente compenseren (inschatting landelijk is resterende 15%). Naast een mogelijke eigen bijdrage moet altijd worden beoordeeld of er ook een eigen inbreng van de aanvrager van de voorziening mogelijk is. Eigen verantwoordelijkheid en de eigen kracht moet actiever worden bevorderd (de kanteling). Waar de financiën het niet toelaten en waar de fysieke of geestelijke beperking groot is, daar zal de gemeente altijd een voorziening verstrekken op aanvaardbaar niveau zodat een inwoner kan blijven meedoen.
3. De komende jaren wordt het Wmo beleid waar dit mogelijk is omgevormd van een curatief aanbod naar een zo preventief mogelijk aanbod. Deelname aan het reguliere en brede aanbod aan voorzieningen (welzijnsactiviteiten, sport, cultuur) wordt bevorderd ter voorkomen of vermindering van problemen op latere leeftijd.
4. Bij de per prestatieveld gepresenteerde scenario's moet altijd het maatschappelijk resultaat in relatie staan tot de geleverde financiële bijdrage. Grote uitgaven voor een individu worden zoveel als mogelijk ingeperkt of op een innovatieve manier opgelost.

Belangrijk is dat de vier bovenstaande rode draden een langdurige actieve gemeentelijke inzet vragen met focus op de doelgroep en de uitvoering.

2.3 Uitgangspunten Wmo

De acht uitgangspunten zoals deze door de gemeenteraad zijn vastgesteld staan in deze paragraaf beschreven.

Van aanbodgericht naar klantgericht (de kanteling)

Het centrale uitgangspunt voor de Wmo inclusief de drie decentralisaties is: "Van energie naar kracht". Een toekomstbestendige Wmo kan alleen slagen als de eigen kracht van de inwoners van Nijkerk en hun eigen netwerken het uitgangspunt is. De gemeente en de samenwerkende partners zullen op korte termijn een omslag moeten maken van het direct denken in het aanbieden van hulpmiddelen en voorzieningen naar het vinden van praktische en doeltreffende oplossingen afgestemd op de eigen mogelijkheden en de behoefte van de cliënt. (de kanteling)

1. Concrete, heldere en meetbare doelen (SMART) en financiële kaders

Bij de vaststelling van het nieuwe beleidsplan Wmo 2012 t/m 2015 moet er sprake zijn van:

1. heldere en meetbare doelstellingen per prestatieveld, per doelgroep.
2. inzicht in wat er nodig is voor het behalen van de doelstelling (mens en middelen)
3. inzicht in wat er nodig is voor het invullen van wettelijke verplichtingen van de gemeente.
4. Tevens dient inzichtelijk te zijn wat het beschikbare/benodigde budget daarvoor is.
5. Een prognose van de te verwachten kostenontwikkeling voor meerdere jaren en de te realiseren bezuinigingen op het gebied van de Wmo.
6. Een aanscherping van de beleidscyclus met bijbehorende planning, monitoring en control.

2. Optimaliseren van de organisatie, processen en oplossingen (meer met minder)

Uit de evaluatie blijkt dat de werkwijze en samenwerking effectiever en efficiënter kan. Dit verbeterpunt dient opgepakt te worden en het optimaliseren hiervan dient een algemeen, prestatieveld overschrijdend uitgangspunt te zijn.

Gezien de trend van toenemende vergrijzing, de noodzakelijke bezuinigingen en meer maatwerk t.a.v. de mogelijkheden en behoeften van de klant is het belangrijk om te zoeken naar doeltreffende goedkopere oplossingen. Wie biedt de beste dienstverlening en kwaliteit tegen de gunstigste voorwaarden en tarieven.

3. *Bewaking en sturing van de maatschappelijke effecten en kosten*

Om goed zicht te houden op de kostenontwikkeling en de financiële situatie rond de Wmo en van de behaalde maatschappelijke effecten zal een gedegen overzicht met periodieke rapportages, analyses en sturingsmaatregelen opgezet moeten worden.

4. *Toekomstbestendige werkwijze*

De bestaande zorg- en welzijnsstructuur in Nijkerk moet in beeld gebracht worden. Er moeten keuzes gemaakt worden voor een toekomstbestendige herinrichting daarvan. Deze keuzes moeten een logisch verband hebben met de doelstellingen zoals die genoemd worden in uitgangspunt twee met meer accent op preventieve maatregelen en zelfredzaamheid.

Tevens dient deze zorg- en welzijnsstructuur helder en overzichtelijk te worden gemaakt naar de inwoners toe.

5. *Effectieve inzet van middelen*

De keuze voor het verlenen van subsidies en financiële steun aan organisaties vloeit voort uit de mate waarin de organisatie en zijn diensten bijdragen aan het ondersteunen van het beleid en behalen van de doelstellingen die geformuleerd zijn voor de verschillende doelgroepen.

6. *Het sociale gezicht van Nijkerk behouden*

Het sociale gezicht behouden betekent dat het maatschappelijk effect moet voldoen aan de geformuleerde doelen (zie uitgangspunt 2) en dat dit mogelijk is binnen de daarvoor beschikbaar gestelde financiële kaders, waaronder het uitgangspunt dat bezuinigingen en tekorten in beginsel binnen de Wmo moeten worden opgevangen, tenzij dit teveel afbreuk doet aan "het sociale gezicht" en nadrukkelijk wordt besloten door de raad.

7. *Inclusief- en integraal Beleid*

De gemeente dient de doelstellingen van de verschillende prestatievelden en doelgroepen mee te nemen op die terreinen waar er sprake is van raakvlakken en deze het behalen van de doelstellingen kunnen ondersteunen.

2.4 Rol gemeente Nijkerk

Rol gemeente

De gemeente biedt ondersteuning aan inwoners die het niet zelfstandig redden en biedt een vangnet. De gemeente draagt zorg voor een samenhangend aanbod van voorzieningen en een sluitende keten. Tegelijkertijd zet de gemeente in op het versterken van de sociale samenhang en het stimuleren van het sociale karakter van de gemeente. Voor het behoud van het sociale gezicht van Nijkerk is de betrokkenheid van inwoners essentieel. Dit vraagt van de gemeente een open houding richting inwoners, zodat de structurele uitwisseling van wensen, ideeën en suggesties tussen inwoners, instellingen en gemeente wordt versterkt. Deze open houding vraagt ook dat inwoners vaker op hun eigen verantwoordelijkheid wordt gewezen. Niet alles kan door gemeenten worden bekostigd. De tijd van 'het recht hebben op' wordt vervangen door 'de plicht van een eigen inzet' in combinatie met aanvullende voorzieningen. De gemeente voert regie en zorgt voor een aanbod dat aansluit bij de behoeften van de inwoners.

In de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030 'Ontwikkelen, koesteren, verwelkomen' is opgenomen dat de gemeente verenigingen en instellingen ondersteunt op het terrein van sport, onderwijs, zorg, maatschappelijke opvang, kunst en cultuur, jeugd- en jongerenwerk en peuterspeelzaalwerk. De gemeente draagt zodoende actief bij aan de sociale infrastructuur. Mede hierdoor kunnen de inwoners vanuit de eigen verantwoordelijkheid een bijdrage leveren aan de sociale cohesie in de verschillende gemeenschappen, waardoor inwoners zelf het sociale gezicht in Nijkerk mede vorm kunnen geven.

Sociaal gezicht

In de Van Dale online wordt onder sociaal verstaan: 'betrekking hebbend op de maatschappij, op het welzijn daarvan'. Onder gezicht wordt verstaan: 'het zien' en 'het zintuig waarmee men ziet'. In dit Wmo beleidsplan is diverse keren opgenomen dat Nijkerk haar sociale gezicht wil behouden. Wij verstaan hieronder dat het Wmo beleid in Nijkerk alle inwoners in staat stelt om mee te doen. De inwoners in Nijkerk moeten ervaren (zintuig) dat het Wmo beleid bijdraagt aan een samenleving

waarin inwoners vanuit eigen verantwoordelijkheid en kracht de handschoen tot het meedoen kunnen oppakken. De activiteiten vanuit de Wmo zijn aanvullend en werken ondersteunend in de bevordering van de persoonlijke participatie en sociale samenhang. Naast het Wmo-beleidsplan waarin gemiddeld voor € 10 miljoen gemeentegeld omgaat wordt het sociale gezicht verder versterkt door de gemeentelijke middelen die gestoken worden in bijvoorbeeld beleid Sociale Zaken (bijvoorbeeld het minimabeleid), het aantal speelplaatsen, sportbeleid, volksgezondheidsbeleid en attractieve onderwijshuisvesting. In deze beleidsvelden gaan jaarlijks ook vele miljoenen gemeenschapsgeld om. De voorliggende keuzes in dit Wmo beleidsplan moeten in lijn worden gezien met aanpalende beleidsvelden. In gezamenlijkheid krijgen zij kracht en daarmee bepalen zij het sociale gezicht van Nijkerk.

Kanteling van de Wmo: van verzorging naar participatie

De samenleving is continu in beweging door factoren als vergrijzing, ontgroening, migratie en integratie en de terugtrekkende overheid. Er worden steeds nieuwe eisen gesteld aan onder andere de leefbaarheid en de veiligheid. Om deze vraagstukken van nu en de toekomst te kunnen oplossen, is voldoende veerkracht in de samenleving nodig. Er is daarbij een aanpak nodig die recht doet aan kracht in de samenleving en die groeiende kosten doorbreekt. De aanpak is gericht op een toekomst waarin het begrip eigen kracht en zelfregie centraal staat. Mensen wenden deze eigen kracht aan om, samen met hun informele netwerken en organisaties, blijvend invulling te geven aan hun eigen leven. Ook in kwetsbare en afhankelijke posities is het uitgangspunt dat inwoners, eventueel met ondersteuning, zelf verantwoordelijk blijven en regie houden over hun eigen leven.

Om het zelforganiserend vermogen van mensen te versterken moeten overheid en maatschappelijke organisaties op een andere wijze invulling geven aan beleid, instrumenten en de wijze waarop zij samenwerken. Dit wordt ook wel de kanteling van de Wmo genoemd. Het gaat om:

1. eigen kracht (talenten, competenties, sterke kanten op individueel niveau)
2. kracht van de omgeving (familie, vrienden, buurt, informele netwerken)
3. maatwerk in ondersteuning

Het is de omkering van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Hulpverleners, vrijwillige inzet of zorgconsulenten lossen problemen voor mensen niet op, ze reiken oplossingen aan en ondersteunen tijdelijk waar dat nodig is. Integrale vraagverheldering waarbij een brede verkenning van vragen op meerdere levensdomeinen centraal staat, waarbij in de oplossing de eigen kracht en het persoonlijke netwerk centraal moet staan.

De uitwerking in aansluiting op de kanteling krijgt in Nijkerk op diverse manieren vorm. In de verdere uitwerking, bijvoorbeeld bij de drie decentralisaties en het bij de Wmo gekozen ambitieniveau zal blijken of dit binnen de huidige formatie mogelijk is:

- Nijkerk wil haar inwoners verleiden 'mee te doen' (inwonersparticipatie) aan de samenleving en te ondersteunen waar nodig. Dit willen we doen door inwoners en maatschappelijke belangenorganisaties en de Wmo raad te betrekken bij het aanpakken van actuele vraagstukken. Ook willen we de eigen dienstverlening daar zoveel als mogelijk op afstemmen.
- De kanteling hangt ook samen met de 'civil society'. De civil society is de optelsom van alle non-profit en niet aan de overheid verbonden organisaties en verbanden. Bij activiteiten ten behoeve van de jeugd wordt veelal gesproken over de 'pedagogische civil society'. Inwoners zijn in meerdere of mindere mate actief in de samenleving. In Nijkerk is dit zeker het geval. De uitdaging is om deze lokale civil society verder te versterken.
- Veel gemeentelijke afdelingen hebben met dezelfde inwoners te maken. Om te voorkomen dat deze inwoners met (te) veel partijen te maken krijgt, worden verbanden gelegd en afspraken gemaakt. Binnen de gemeente wordt integraal gewerkt. Het vraaggericht werken vraagt dat we naar het individu kijken en niet naar het aanbod wat voorhanden is. Nijkerk heeft al ervaring met wijkgericht werken en het ontwikkelen van woonservicezones. Deze ervaring wordt benut om de integrale aanpak de komende jaren nog steviger in te kunnen zetten. De uitwerking vindt op diverse niveaus plaats. Zowel op het niveau van het gezin, de wijk/buurt of de gemeente worden activiteiten uitgevoerd.
- De gemeente Nijkerk streeft er naar om inclusief beleid te voeren. Dat wil zeggen dat bij alle invoering van nieuw beleid rekening wordt gehouden met de verschillen tussen mensen zonder en met beperking.

De effecten vanuit een gekantelde werkwijze worden pas over een periode van jaren zichtbaar. Aangezien het Wmo beleidsplan medio 2012 wordt vastgesteld kan waar er personele consequenties zijn, pas per september 2012 een aanpassing worden doorgevoerd. De budgetten voor de jaren 2012 en 2013 worden in de uitvoering voor wat betreft de formatie samengevoegd en geïmplementeerd.

De compensatieplicht

Artikel 4 van de Wmo specificereert de beleidsvrijheid van gemeenten door gemeenten te verplichten om aan personen met beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, ondersteuning te bieden (= compensatieplicht) die hen in staat te stelt:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De compensatieplicht wordt naar verwachting vanaf 1 januari 2013 uitgebreid met een extra lid e. Het Kabinet Rutte heeft besloten de functie (extramuraal) begeleiding uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) te schrappen en deze onder de reikwijdte van de compensatieplicht (artikel 4) te brengen. Het gaat hierbij om mensen met een matige of ernstige beperking die begeleiding nodig hebben bij het zelfstandig kunnen blijven functioneren. Gemeenten werken in een verordening uit op welke wijze zij invulling geven aan de compensatieplicht. De gemeente bepaalt daarmee zelf wat zij een acceptabel Wmo aanbod vindt om de zelfredzaamheid en participatie te ondersteunen.

2.5 Monitoring

Om de kwaliteit die de gemeente nastreeft te bewaken, kosten beheersbaar te houden en bijsturing mogelijk te maken, moet er een betrouwbare monitoring zijn van de door inwoners, de gemeente en haar partners geleverde prestaties en bijbehorende uitgaven. In de aansturing van het brede veld van maatschappelijke ondersteuning staan de resultaten die we met inwoners willen bereiken en daadwerkelijk bereiken de komende beleidsperiode centraal. Vooraf moet aan partners worden aangegeven dat in hun jaarrekening en jaarverslagen de vooraf geformuleerde prestaties worden verantwoord. De uitgaven worden binnen de reguliere beleidscyclus (begroting, kadernota, bestuursrapportages en jaarrekening) actief gevolgd en in relatie tot de behaalde resultaten beoordeeld op doelmatigheid. Binnen de monitoring ligt de focus in hoofdzaak op prestatieveld zes, aangezien daar de grootste fluctuaties en onzekerheden aanwezig zijn. Het aantal Wmo vragen, wijzigingen binnen de hulpmiddelen en trends (in natura/ PGB), etc. worden actief gevolgd in lijn met de doelen gesteld vanuit dit Wmo beleidsplan. Het college beoordeelt of er vanuit de reguliere begroting- en controlcyclus aanvullende acties noodzakelijk zijn. Vanuit de inhoudelijke en financiële monitoring worden met partners afspraken gemaakt waardoor hun activiteiten het Wmo beleid in Nijkerk ondersteunen en waar mogelijk versterken.

In samenhang met een goede uitvoering van het Wmo beleid is een strak georganiseerde monitoring en verantwoording essentieel. Door alle onzekerheden die pas in de verdere uitvoering in deze beleidsperiode helder worden, is financieel toezicht vanuit diverse ambtelijke disciplines noodzakelijk. Vanuit dit Wmo beleidsplan wordt hierop extra ingezet (zie paragraaf 4.2.10). In 2012 worden twee pilots uitgevoerd rondom lean management. Op basis van de resultaten vanuit deze pilots wordt in 2013 beoordeeld of er aanleiding is om de monitoring te wijzigen vanuit het principe van lean management. De leanaanpak gaat uit van het eindproduct. Het proces wordt geanalyseerd en van iedere stap wordt bekeken in hoeverre de stap toegevoegde waarde heeft.

Wat het college en de gemeenteraad rondom de Wmo wil weten, moet vooraf volkomen helder zijn. Vanuit de gepresenteerde scenario's met bijbehorende doelstellingen is in dit Wmo beleidsplan een forse stap vooruit gezet. Dit Wmo beleidsplan biedt een prima basis voor de Wmo monitoring. Tot in detail is duidelijk welke uitgaven per prestatieveld worden gedaan. In lijn met de kennis en kunde die dit Wmo beleidsplan heeft opgeleverd wordt uitvoering gegeven aan de vanuit de gemeenteraad (beleidsuitgangspunten) gewenste monitoring. In lijn met het Collegeakkoord 2010 – 2014 'Helder als glas' wordt jaarlijks over de Wmo uitvoering aan de inwoners verantwoording afgelegd.

Hoofdstuk 3 Nijkerk en de omgeving

3.1 Ontwikkelingen

De samenleving staat niet stil. Zowel landelijk als lokaal zijn ontwikkelingen van invloed op de dynamiek in de samenleving en hebben daarmee ook invloed op het veel omvattende beleidsveld van de Wmo. Een aantal ontwikkelingen is al benoemd in het vorige hoofdstuk. In de volgende paragraaf worden ontwikkelingen beschreven die zeker ook een rol spelen bij de beleidsvorming en van invloed zijn op zowel de Wmo doelgroep als de bijbehorende financiën. Bij de diverse prestatievelden staat vermeld welke consequenties onderstaande ontwikkelingen voor de Wmo doelgroep in Nijkerk hebben.

In het Bijlagenboek zijn per prestatieveld een fors aantal kengetallen, trends en ontwikkelingen benoemd. Hieronder is een analyse op hoofdlijnen gemaakt ten aanzien van de ontwikkelingen in Nijkerk die van invloed zijn op de Wmo uitvoering in de jaren 2012 - 2015. De ontwikkelingen zijn voor de beheersbaarheid in de Wmo uitvoering gebundeld gepresenteerd voor de volgende groepen: jongeren, volwassenen en ouderen. Per doelgroep is in lijn met de Programmabegroting vermeld 'wat willen we bereiken' in relatie tot het hoofddoel in Nijkerk. In dit kader zijn tevens de relaties tussen de prestatievelden vermeld. In hoofdstuk vier wordt bij ieder prestatieveld opnieuw de Wmo doelgroep kort beschreven. Ontwikkelingen zoals hieronder beschreven zijn verwerkt in de gepresenteerde scenario's ('hoe gaan we het doen'). Indien niet anders benoemd, betreft het Nijkerkse cijfers.

3.1.1 Jongeren

- 99,1% van het aantal kinderen wordt via de jeugdgezondheidszorg bereikt.
- Het aantal jongeren in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal voortgezet onderwijs en het praktijkonderwijs is over de jaren 2006 – 2009 gestegen. Het aantal jongeren in het MBO is gedaald.
- In 2010 was het aantal jongeren tot en met 24 jaar in Nijkerk afgerond 12.870 (dit is 32 % van het totaal aantal inwoners). Het aantal jongeren zal in 2020 groeien naar 13.200 en in 2040 naar 13.270. Dit is tot 2040 een toename van 400 jongeren, het percentage jongeren in Nijkerk daalt licht (van 32% naar 30%).
- 50% van de ouders geeft aan hulp te willen vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG staat open voor jongeren van 0 tot 23 jaar (11.660 jongeren in Nijkerk) en hun ouders.
- Een jongere in Nijkerk heeft gemiddeld 40 uur vrije tijd. Uit de nulmeting van het CJG blijkt dat het TV/DVD kijken, internet (spelletjes) en sociale media (MSN/chat) aanzienlijk scoren. Uit landelijk onderzoek blijkt ook dat de passiviteit van de huidige generatie jongeren groter is dan in het verleden. Een groot deel van de jongeren is wel lid van een sportvereniging.
- 9% van de jongeren verricht (af en toe) vrijwilligerswerk.
- Uit de Kindermonitor 2009 gemeente Nijkerk blijkt dat overgewicht de belangrijkste risicoindicator is bij kinderen. 8% van de kinderen vanaf twee jaar heeft overgewicht en 2% zelfs ernstig overgewicht. In de leeftijd 10 – 11 jarigen heeft 20% overgewicht. Naast lichamelijke problemen kunnen ook psychische problemen voortkomen uit overgewicht (zelfbeeld, pesten, depressie).
- 44% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar heeft alcohol gedronken, 8% rookt dagelijks en 12% heeft wel eens softdrugs gebruikt, waarvan 4% regelmatig. 11% van deze jongeren heeft psychosociale problemen.
- Het aantal schoolverlaters in het schooljaar 2009/2010 bedraagt: 84. Het merendeel heeft een VMBO-diploma dus geen startkwalificatie (startkwalificatie vanaf MBO niveau 2).
- Jongeren in het reguliere voortgezet onderwijs hebben de plicht om een maatschappelijke stage uit te voeren. Hierdoor krijgen zij een ander en verbreed inzicht in de samenleving. Het aantal jonge vrijwilligers is laag. Wel zijn jongeren geïnteresseerd in het projectmatig uitvoeren van vrijwilligerswerk met het oog op hun CV-opbouw.
- Per 1 augustus 2012 treedt een nieuw stelsel van passend onderwijs in werking. Jongeren met een extra ondersteuningsbehoefte moeten waar mogelijk in het reguliere basisonderwijs worden opgevangen. Thuisnabij onderwijs vraagt betrokken ouders, bekwame docenten en een goede samenwerking tussen scholen (incl. speciaal onderwijs), jeugdzorg en gemeenten.

- Voor jongeren tot en met 18 jaar zijn er weinig culturele activiteiten. De jongerencentra worden de laatste jaren beter bezocht, maar ongeveer tot en met de leeftijd van 16 jaar.
- Het aantal jongeren in de Wajong is in de periode 2004-2008 met 30% gestegen naar 340. Deze groep jongeren moet per 1 januari 2013 in de Wet werken naar vermogen worden begeleid richting een reguliere baan.
- 23 Jongeren tussen de 18 en 23 jaar zitten in 2009 in de bijstand (10 in 2008).
- De Jeugdzorg komt gefaseerd in 2014 en 2016 over naar gemeenten. De taken worden met een financiële korting overgeheveld. Gemiddeld 100 jongeren zijn bij Bureau Jeugdzorg in behandeling, waarvan het merendeel in de leeftijd 0 – 12 jaar. Het totaal aantal jongeren in de jeugdzorg is hoger.

Probleemanalyse

Vanuit bovenstaande gegevens is duidelijk dat een preventieve inzet gewenst is om in latere jaren Wmo kosten te besparen. Ten aantal jongeren blijft stabiel, Nijkerk blijft een kindrijke gemeente met rond de 30% aan jongeren. Voor 15% van alle jongeren geldt dat er zaken worden geconstateerd die zowel een eigen inzet vragen maar ook binnen dit Wmo beleidsplan actie vragen. Vanuit overgewicht, psychosociale problemen, schoolverlaten, eenzaamheid en verveling en verslavingen (alcohol, drugs, internet/sociale media) kunnen jongeren (op latere leeftijd) in de problemen komen. Een aantal jongeren heeft extra aandacht nodig doordat zij vanaf hun geboorte een fysieke of mentale beperking heeft.

Wmo doelstelling jongeren

Een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en ontplooiing van de jeugd naar volwassenheid.

- het aantal jongeren met overgewicht stabiliseert;
- de schooluitval is in 2015 met 50% gedaald ten opzichte van de uitval in 2010 (van 80 naar 40);
- 75% van de activiteiten voor jongeren zijn gericht op activering en preventie;
- opvoedingsondersteuning richt zich primair op gezinnen met een lage sociaal economische status.

Relatie Wmo prestatievelden

Ontwikkelingen bij jongeren worden voornamelijk binnen prestatieveld 2 vertaald. Vanuit de ontwikkelingen van Passend Onderwijs en de Wet werken naar vermogen komen een aantal jongeren actiever dan in het verleden met gemeentelijke voorzieningen in aanraking. Het aanbod maar ook het MO-loket en het CJG moeten hierop worden afgestemd aangezien de eigen kracht bij deze groep inwoners beperkt(er) is. Een laagdrempelige intake blijft belangrijk, zeker met het oog op de nieuwe doelgroepen. Vanuit de leerplicht en de Regionale meld- en coördinatiefunctie moet blijvend geïnvesteerd worden in het voorkomen van schooluitval.

Vanuit de decentralisatie Jeugdzorg zijn vroegsignalering, preventie en vroegtijdige interventie voor jongeren (inclusief jongeren met een licht verstandelijke handicap en Jeugd GGZ) noodzakelijk om escalatie en dure zorg op termijn te voorkomen. Een gerichte investering in de prestatievelden 2 en 3 (Jeugd en informatie en advies/CJG) levert maatschappelijke winst op in latere jaren en kan de instroom in de prestatievelden 6 t/ 9 verlagen. Een goede relatie met ketenpartners en bedrijfsleven is noodzakelijk, met minder budget moet door inventiviteit en creativiteit met de inwoners naar oplossingen worden gezocht.

3.1.2 Volwassenen (24 – 75 jaar)

Vanaf de jaren zestig zien we afname van de verzuiling, ontkerkelijking, digitalisering en een tendens van individualisering. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen binnen het Wmo beleid in Nijkerk.

- Individualisering heeft gevolgen voor het aantal inwoners met eenzaamheidsgevoelens. Uit landelijke cijfers blijkt dat een op de drie volwassenen (tussen de 30 en 55 jaar) zich eenzaam voelt. Eenzaamheid komt echter bij alle leeftijden voor, ook bij jongeren die in de beleidsuitwerking nogal eens worden vergeten. Ondanks alle ICT-ontwikkelingen en mobiele faciliteiten blijkt dat ook jongeren feitelijk eenzaam kunnen zijn. Internet geeft inwoners en (vrijwilligers) organisaties wel allerlei nieuwe kansen om onderlinge relaties aan te gaan en elkaar via het net te ontmoeten waardoor de sociale cohesie wordt versterkt.

- Het aantal in Nederland actieve vrijwilligers lijkt de komende jaren te stabiliseren. Door een verdere toename van het aantal tweeverdieners zal het aantal vrijwilligers en mantelzorgers op termijn dalen. De tendens tot een tijdelijke en projectmatige inzet is wel al voelbaar binnen het lokale vrijwilligerswerk. Het aantal vrijwilligers in de jaren 2008 – 2010 in Nijkerk is stabiel.
- De meeste mantelzorgers (80%) zijn jonger dan 65 jaar. Tot en met 2030 daalt hun aantal met 9%, het aantal mantelzorgers in de leeftijd boven de 65 stijgt met 60%. Meer volwassenen en ouderen gaan voor hun partner zorgen. Door kleinere families, individualisering en werkdruk neemt de belastbaarheid van hen toe. Overbelasting en eenzaamheid kunnen het gevolg zijn. Het aantal mantelzorgontvangers stijgt in 2013 met 8% terwijl het aantal mantelzorgverleners stijgt met 5%. Op termijn ontstaat er in Nederland een tekort aan mantelzorgers. Door de structuur in Nijkerk is de hoop aanwezig dat aanbod en vraag hier meer in evenwicht zijn. Door een verschuiving van taken en bevoegdheden vanuit Rijk naar gemeenten en wijzigingen (verschraling) in het zorgaanbod neemt de noodzaak tot mantelzorg naar verwachting toe.
- Vanuit de aanvragen waarderingssubsidies is op te maken dat het aantal mensen met een beperking bij een sportvereniging in de periode 2008-2010 is gedaald van 104 naar 83.
- Door gezinsverdunding stijgt het aantal alleenstaanden tot 17.600 in 2040 (30% totaal).
- Het aantal inwoners met een verstandelijke beperking blijft stabiel (240 inwoners).
- Het aantal inwoners met een zintuiglijke beperking verdubbelt van circa 600 in 2010 naar 1.300 in 2040.
- Het aantal chronisch zieken in Nijkerk is aanzienlijk: 10.900 in 2010 (nu 27%). Dit aantal stijgt met 22% tot 13.300 in 2040 (30%).
- Het aantal inwoners met een lichamelijke beperking (zitten/staan, arm/handfunctie, verplaatsen, persoonlijke verzorging en huishouden, minimaal één lichamelijke beperking) stijgt van 8.200 in 2010 naar ruim 11.000 in 2040 (+ 36%).
- Het aantal dementerende inwoners stijgt van ongeveer 400 in 2010 naar 1.000 in 2040.
- Het aantal trajecten bij het Maatschappelijk Werk stijgt met 20% in de periode 2008 – 2010 naar 376.
- Het aantal GGZ-patiënten (extramuraal) blijft tot en met 2040 stabiel op ongeveer 1.350 inwoners. Het aantal intramurale GGZ-cliënten blijft stabiel op ruim 200.
- Tussen de doelgroepen van de OGGZ en die van de Maatschappelijke opvang en de verslavingszorg is sprake van een grote mate van overlap. Bij complexe en onhoudbare situaties is er veelal sprake van meerdere problemen tegelijkertijd zoals verslaving, schulden, psychische en psychiatrische problemen, sociaal isolement, vervuiling en/of werkloosheid. Opvang is in sommige gevallen onontkoombaar. In de regio zijn voorzieningen beschikbaar. Door bezuinigingen vanuit het Rijk is een versoering van dit aanbod niet ondenkbaar. Op dit moment is van de doelgroep uit Nijkerk weinig bekend. Ten aanzien van verslavingen geldt dat gemiddeld 30 inwoners in behandeling zijn. Hierop moet met het oog op de decentralisaties extra inzet worden gepleegd.
- Technische mogelijkheden en internet vergroten de mogelijkheden voor zelfzorg. Deze ontwikkeling zet gestaag door. De nadruk op zelfgedzaamheid wordt verder doorgevoerd. Ook ziekenhuizen en revalidatiecentra verwijzen cliënten sneller naar huis om de zorgkosten te drukken. Het belang van een sociaal netwerk thuis of thuisnabij stijgt.
- Het aantal verstrekte en uitstaande individuele voorzieningen (prestatieveld 6) neemt toe. Het aantal aanvragen voor voorzieningen is de laatste jaren licht gedaald. Het aantal aanvragen voor huishoudelijke hulp is stabiel.

Problemanalyse

Uit de ontwikkelingen blijkt dat het aantal vrijwilligers en mantelzorgers stabiliseert en naar verwachting op termijn gaat dalen. Dit heeft gevolgen voor het verenigingsleven, het sociale en culturele aanbod van voorzieningen in Nijkerk. De zorg voor de medemens kan door stijging van het aantal tweeverdieners en de daling van de mantelzorg onder druk komen te staan. Het aantal inwoners met gevoelens van eenzaamheid kan toenemen. Door de vergrijzing in Nijkerk neemt het aantal cliënten met een mogelijke zorgvraag toe.

Wmo doelstelling volwassenen (met beperking) en vrijwilligers/mantelzorgers

Een zo gezond mogelijke bevolking die zo volwaardig mogelijk functioneert in de samenleving van Nijkerk. Problemen worden actief in beeld gebracht en inwoners worden via gerichte activiteiten begeleid om deze, in eerste instantie vanuit eigen kracht, tegen te gaan.

- het aantal vrijwilligers blijft stabiel op het niveau 2011;
- 10% van de overbelaste mantelzorgers ontvangen respijtzorg;
- Versterken netwerkvorming ketenpartners en doorvoeren van de kanteling waardoor inwoners vanuit eigen energie en kracht aan hun Wmo vraag vorm kunnen geven en kunnen meedoen.

Relatie Wmo prestatievelden

Binnen alle prestatievelden komen volwassenen terug. Met name in prestatieveld 4 (vrijwilligers/mantelzorg) en prestatieveld 6 (individuele voorzieningen, huishoudelijke hulp) wordt veel geïnvesteerd in deze groep inwoners. Gerichte investeringen in preventie en ondersteuning komen terug in prestatieveld 2 (CJG) en 3 (MO-loket/informatie en advies). Investeringen in preventie, vrijwilligers en ondersteuning aan overbelaste mantelzorgers dragen bij aan de draagkracht van Nijkerk. Meedoen wordt gestimuleerd, uitval, ziekte en eenzaamheid wordt bestreden. Het beroep op voorzieningen (prestatieveld 6) neemt hierdoor mogelijk af. Bij de prestatievelden 7 t/m 9 moet de inzet gericht zijn op herstel en reïntegratie. Waar mogelijk zo thuisnabij mogelijk. Vanuit de Wmo prestatieavond is gemeld dat voor deze doelgroep het regionale aanbod volstaat. Er is vaak sprake van multiproblemen en complexe situaties. Voor een beperkte groep is niet elk aanbod in Nijkerk te realiseren. In relatie tot verwachte bezuinigingen moet besproken worden welk aanbod lokaal en regionaal overeind blijft. De financiële druk op de Wmo zal, bij ongewijzigd beleid, verder toenemen wat het nemen van maatregelen noodzakelijk maakt. Het doorvoeren van de kanteling in combinatie met het faciliteren van inwoners om vanuit eigen kracht naar oplossingen te zoeken moet gemeentebreed (ook bij ketenpartners) worden doorgevoerd.

3.1.3 Ouderen (75+)

- Een aanzienlijk aantal ontwikkelingen benoemd bij volwassenen is uiteraard ook voor de groep ouderen binnen Nijkerk relevant. Enkele aanvullende zaken worden hieronder benoemd.
- Het aantal bezoekers van hetzheimercafe is van 141 naar 205 gestegen (2008 – 2010).
- In Nijkerk zal het aantal thuiswonende 75-plussers stijgen van 2.272 in 2010 tot 3.441 in 2020. Dit is een toename van 1.169 mensen. Volgens de prognose zal het aantal in 2025 verdubbelen en in 2040 zelfs verdriedubbelen.
- De vergrijzing brengt in de regel ook een toename van het aantal mensen met een chronische beperking met zich mee. Tevens blijven ouderen steeds langer gezond (pas op latere leeftijd ondersteuning nodig). Het aantal ouderen met mobiliteitsbeperkingen (trappen lopen, het huis verlaten en binnengaan en zich buitenshuis verplaatsen) en/of beperkingen in de persoonlijke verzorging stijgt volgens landelijke berekeningen de komende 20 jaar met 14%. Levensloopbestendig bouwen is hierbij een oplossing.
- Naast fysieke beperkingen kan ook het aantal mensen met psychische klachten en psychosociale problemen (eenzaamheid, rouwverwerking) toenemen. 38% van de ouderen is matig eenzaam, 7% ervaart een ernstige mate van eenzaamheid.

Probleemanalyse

Het aantal ouderen in Nijkerk is in 2040 verdriedubbeld ten opzichte van 2010. Inwoners blijven langer leven en ontwikkelen op latere leeftijd kwalen in vergelijking met het verleden. Door de verdriedubbeling blijven bij ongewijzigd Wmo beleid de uitgaven verder stijgen. De uitdaging in deze beleidsperiode is vanuit de kanteling de vraag vanuit de inwoners te benaderen. Vanuit voorliggende voorzieningen en levensloopbestendig bouwen kan bij een aantal aanvragen worden voldaan aan de vraag, zodat dure individuele oplossingen worden voorkomen. Zicht op de behoeften van deze doelgroep is belangrijk zodat vanuit activering gestimuleerd kan worden dat inwoners (blijven) meedoen. Vereenzaming wordt hierdoor beperkt. Op termijn wordt een verlaging van het aantal mantelzorgers verwacht, terwijl de behoefte in deze doelgroep aan mantelzorg juist stijgt.

Wmo doelstelling ouderen

Een zo gezond mogelijke bevolking die zo volwaardig mogelijk functioneert in de samenleving van Nijkerk. Problemen worden actief in beeld gebracht en inwoners worden via gerichte activiteiten begeleid om deze, in eerste instantie vanuit eigen kracht, tegen te gaan.

- Blijven investeren in sociale verbanden en verenigingen. Oudere inwoners, ook met beperkingen, moeten kunnen meedoen.
- Versterken netwerkvorming ketenpartners en doorvoeren de kanteling waardoor inwoners vanuit eigen energie en kracht aan hun Wmo vraag vorm kunnen geven (meer resultaat voor minder budget).

Voor deze groep oudere inwoners moet actief rekening worden gehouden met hun kennis en vermogen tot aanpassing. Ingesleten patronen en een jarenlange levenshouding is namelijk moeilijk meer bij te sturen. Vanuit deze kennis moet er op onderdelen ook acceptatie zijn voor de keuzes die in deze doelgroep zijn gemaakt.

Relatie Wmo prestatievelden

De doelgroep ouderen komt hoofdzakelijk in de prestatievelden 4 (vrijwilligers/mantelzorg) en prestatieveld 6 (individuele voorzieningen, huishoudelijke hulp) terug. Gerichte investeringen in preventie en ondersteuning komt terug in prestatieveld 3 (MO-loket/informatie en advies). Investerings in preventie, vrijwilligers en ondersteuning aan overbelaste mantelzorgers dragen bij aan de draagkracht van Nijkerk. Meedoen wordt gestimuleerd, uitval, ziekte en eenzaamheid wordt bestreden. Inzet op vrijwilligers, familie en burens kan een aantal inwoners een oplossing bieden. Een sterke ketenregie is hiervoor noodzakelijk. Het beroep op voorzieningen (prestatieveld 6) neemt hierdoor mogelijk af. In de prestatievelden 7 t/m 9 is deze doelgroep amper tot niet vertegenwoordigd. Mensen met deze problematiek komen namelijk over het algemeen eerder te overlijden.

3.1.4 Nijkerk algemeen

- Inwoners waarderen de woonomgeving in Nijkerk met een 7,6. Voor de veiligheid is de waardering een 7,1. Een kwart van de inwoners geeft het signaal af dat zij een in het jaar 2009/2010 een achteruitgang in de woonomgeving ervaren heeft. Een onderzoek naar de woonomgeving vanuit de afdeling Intra en Wijkbeheer is in het voorjaar van 2012 gereed. Hierin is specifiek gevraagd naar de mening over het onderhoud en schoonhouden van de directe leefomgeving.
- Uit het woningmarktonderzoek 2010 blijkt dat er behoefte is aan geschikte nul-tredenwoningen.
- Jaarlijks wordt ruim 50 keer een vraag voor buurtbemiddeling ingediend.
- Het aantal telefonische contacten voor het steunpunt huiselijk geweld is van 15 naar 20 gestegen. Het aantal meldingen bij de politie is van 24 naar 66 gestegen. Ook het aantal misdrijven van huiselijk geweld neemt toe (van 36 naar 42). Deze toename is ook landelijk waarneembaar als gevolg van media-aandacht (kindermisbruik) en het belang van tijdige meldingen.
- Het aantal deelnemers aan een opvoedcursus stijgt van 30 in 2009 naar 75 in 2010. Dit kan positieve effecten hebben op de leefbaarheid in de buurt.
- Het aantal meldingen van jongerenoverlast is gedaald van 27 in 2008 naar 23 in 2010.
- Het aantal overlastmeldingen bij de Woningstichtingen is in de periode 2008 – 2010 met 50% gestegen van 85 naar 128 meldingen
- Het aantal ontruiming op basis van huurschuld is stabiel: bij gemiddeld 6 woningen vindt jaarlijks een ontruiming plaats.
- Mensen uit de GGZ en de OGGZ voelen zich niet altijd thuis in de eigen buurt of wijk. De meerderheid maakt geen gebruik van sociale activiteiten in de buurt. Eigen beperkingen spelen daarbij een rol, daarnaast ervaren cliënten vooroordelen bij anderen. Er is weinig ruimte voor afwijkend gedrag.
- Vanuit de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030 is ervoor gekozen om te investeren in activiteiten die de sociale samenhang bevorderen. Dit in plaats van investeringen in grootschalige voorzieningen.

Probleemanalyse

De waardering voor de leefomgeving voor Nijkerk ligt op een goed niveau, het aantal passende beschikbare woningen staat onder druk. Vanuit de meldingen vanuit politie e.d. wordt duidelijk dat er vaker wordt gemeld als er overlast wordt ervaren of als er een vermoeden is van huiselijk geweld. Vanuit dit Wmo beleidsplan worden actief verbindingen gezocht met activiteiten vanuit de woonservicezones, het jeugd- en onderwijsbeleid, de inzet vanuit het CJG en het MO-loket en activiteiten vanuit Infra- en Wijkbeheer.

Wmo doelstelling Woonomgeving

Een plezierige en veilige woonomgeving voor alle inwoners van Nijkerk.

- De waardering voor de leefomgeving blijft minimaal een 7,0;
- Er wordt geïnvesteerd in ketenregie waardoor burenoverlast met 10% daalt.

Relatie Wmo prestatievelden

Een goede uitvoering van de Wmo in de prestatievelden 2 t/m 9 heeft een positieve invloed op de sociale cohesie en de leefbaarheid (prestatieveld 1). Activiteiten voor jongeren kunnen overlast in de buurt verminderen. Vanuit vroegsignalering en de nazorg voor Wmo cliënten is het zeker vanuit de prestatievelden 7 t/m 9 belangrijk om te beoordelen of buurten/wijken in staat zijn om mensen met een 'afwijkend leefpatroon' op te nemen in de lokale samenleving.

Wmo uitvoering 2012 - 2015

Per prestatieveld is aan te geven of het gemeentelijke beleid primair alle inwoners betreft of dat er doelgroepgericht acties wordt ingezet. In onderstaande tabel is dit totaalbeeld weergegeven.

	Prestatievelden	Doelgroep
Algemeen beleid	1, 3, 5	Alle inwoners in Nijkerk
Specifiek beleid	2, 4, 6, 7, 8 en 9	Jeugd, vrijwilligers en mantelzorgers, dak- en thuislozen, inwoners die worden bedreigd, inwoners met psychosociale problematiek en verslaafden

3.2 Overige ontwikkelingen

Naast de kengetallen die per doelgroep zijn gepresenteerd zijn er aanvullende ontwikkelingen die in deze beleidsperiode van belang zijn voor de Wmo uitvoering in Nijkerk. Zowel de Wmo doelgroep, de gemeentelijke inzet en de inzet van ketenpartners en de ontvangen en ter beschikbaar te stellen financiën zal door onderstaande ontwikkelingen wijzigen.

Decentralisatie van rijkstaken

Voor steeds meer beleidsterreinen kiest het Rijk voor het decentraliseren van taken. De gedachte hierachter is dat de schaal waarop gemeenten opereren het mogelijk maakt meer inzicht te hebben in de doelgroep en maatwerk te kunnen bieden en daarbij een betere afstemming met inwoners en cliënten te realiseren. De decentralisaties die binnen de Wmo een rol zullen gaan spelen zijn:

1. Wet Werken naar Vermogen: Om te stimuleren dat zo veel mogelijk mensen door werk in hun eigen onderhoud voorzien, is een nieuwe wet ontworpen: de Wet werken naar vermogen (WWNV). Voor wie (gedeeltelijk) kan werken, geldt per 1 januari 2013 de WWNV in plaats van de Wet investeren in jongeren (per 1 januari 2012 al opgeheven), de Wet Sociale werkvoorziening (WSW) of de Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong). De verwachting is dat in de WWNV in Nijkerk tussen de 400 en 500 inwoners¹ voor begeleiding in aanmerking komen.
2. Jeugdzorg: Het Kabinet wil vanaf 2014 de ondersteuning en zorg voor de jeugd onderbrengen bij de gemeenten. De jeugdzorg bestaat nu uit verschillende zorg- en hulpverleningsinstanties die met elkaar samenwerken, onder de verantwoordelijkheid van diverse overheden. Dit leidt in de praktijk tot verkokering en daarmee schiet de jeugdzorg soms tekort. De gedachte is dat één overheid (de gemeente) de samenwerking tussen deze instanties kan verbeteren en beter in staat is de lokaal benodigde inzet te definiëren. Hiermee komen de financiële stromen

¹ Actuele cijfers Nijkerk: WWB (250 inwoners), WSW (120 inwoners), Wajong (100 inwoners).

binnen het gehele jeugdbeleid in één hand. Hierdoor kan actief een doorlopende lijn van preventieve activiteiten tot aan de inzet van zware jeugdzorg worden doorontwikkeld. In prestatieveld 2 komen we hier nader op terug, ook in de nieuwe nota Integraal Jeugdbeleid die in 2013 wordt opgemaakt worden de nieuwe ontwikkelingen verwerkt. In Nijkerk betreft het ongeveer 100 jongeren bij Bureau Jeugdzorg. Het aantal jongeren in de jeugdzorg is hoger.

3. Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten: de extramuraal begeleiding voor mensen met een beperking wordt vanuit de AWBZ overgeheveld naar de Wmo per 1 januari 2013 (mogelijk 1 juli 2013). Verder wordt de scheiding tussen de financiering van wonen en zorg doorgevoerd. Het huidige aanbod aan voorzieningen en bestaande netwerken moet in beeld worden gebracht. In Nijkerk gaat het om minimaal 400 mensen, nog exclusief de jongeren die begeleiding ontvangen vanuit de AWBZ (bron: CIZ, 2010) die nu gebruik maken van extramuraal begeleiding in de AWBZ. Zij vallen straks onder de Wmo. De gemeente ontvangt hiervoor minder middelen en zal zodoende keuzes moeten maken in de uitvoeringstaken. Het belang van het versterken van informele netwerken, informatievoorziening en het ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers wordt hierdoor groter. Deze verandering krijgt in de loop van 2012 vorm voor de gemeente Nijkerk, via aanvullend beleid wordt deze decentralisatie uitgewerkt.

Wat willen we bereiken

De uitdaging is om de nieuwe doelgroepen vanuit de decentralisaties op een goede wijze binnen de samenleving van Nijkerk op te vangen.

Per decentralisatie moet worden beoordeeld welke gevolgen voor Nijkerk aanwezig zijn. Zowel de grootte van de nieuwe doelgroep, de behoeften en de inzet van de eigen verantwoordelijkheid. Tevens moet het aanbod lokaal en/of in de regio bekeken worden deels in afstemming met regiogemeenten. Door een daling van middelen vanuit het Rijk moeten innovatieve oplossingen worden gezocht om de Wmo uitgaven beheersbaar te houden. Een risico is de cumulatie van bezuinigingseffecten bij groepen die gebruik maken van meerdere voorzieningen of vormen van dienstverlening. Mensen met een minimum aan inkomen kunnen hierdoor in de problemen komen. Binnen de gemeentelijke organisatie moet beoordeeld worden of de werkwijze en formatie is afgestemd op de gevolgen vanuit de drie decentralisaties.

Relatie Wmo prestatievelden

De doelgroep vanuit de drie decentralisaties bevinden zich in alle prestatievelden. Bij alle nieuwe doelgroepen is het belang van prestatieveld 3 duidelijk: het geven van adequate informatie en advies over het reguliere aanbod in Nijkerk. Vanuit het vergroten van de eigen kracht en het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid moet de informatievoorziening op orde zijn.

* Vanuit de Wwv zijn directe linken met prestatieveld 2 (jeugd) en 6 (voorzieningen, hulpmiddelen) aanwezig. Het zal niet iedere inwoner lukken om vanuit een beschermde werkplek een andere baan te vinden. De kans op vereenzaming en mogelijk verslaving en verwaarlozing is bij deze kwetsbare doelgroep aanwezig. Het verlenen van ondersteuning in de voorfase en het verkrijgen van een zinvolle dagbesteding (baan maar mogelijk ook vrijwillige inzet) kan de toename in diverse prestatievelden (5 t/m 9) beperken.

* De decentralisatie Jeugdzorg heeft relaties met de prestatievelden 1 (sociale samenhang), 2 (informatie en advies) en 3 (Jeugd). De aanwezigheid en het benutten van algemene voorzieningen in samenhang met een succesvolle en preventieve inzet kan (op termijn) de instroom in de prestatievelden 4 t/m 9 voorkomen.

* Ook bij de decentralisatie AWBZ Begeleiding is de Wmo doelgroep is gedegen informatie en advies (prestatieveld 3) een eerste vereiste. Belangrijk is dat bekeken wordt op welke wijze deze inwoners vanuit het MO-loket en/of het CJG de informatie tot zich (kunnen) nemen en hoe hierin gefaciliteerd moet worden. De inzet vanuit prestatieveld 4 (vrijwillige inzet en mantelzorg) zal naar verwachting toenemen. De doelgroep komt beleidsmatig in de prestatievelden 2 en 5 t/m 9 terug. Een preventieve inzet heeft bij deze inwoners geeft effect meer. Het benutten van algemene voorzieningen en het investeren in netwerken en sociale verbanden binnen Nijkerk kan uiteindelijk een besparing opleveren.

Toenemende kosten versus bezuinigingen

- In een vergrijzende samenleving nemen de kosten voor ondersteuning toe. Om de kosten van de zorg beheersbaar te houden, worden door de overheid ingrijpende maatregelen doorgevoerd. Instellingen worstelen met de vraag op welke wijze zij enerzijds gehoor kunnen geven aan de bezuinigingsmaatregelen die de overheid doorvoert, anderzijds invulling kunnen geven aan hun rol als 'ondernemer'. De toenemende complexiteit in de zorgsector brengt de noodzaak tot het tegengaan van verkokering en het stimuleren van verbinding met zich mee. Vanuit de ondersteuning van de Wmo biedt dit kansen. Op de Wmo-prestatieavond is gebleken dat zorgaanbieders hun hand uitsteken naar de gemeente. Bij een goede afstemming kunnen positieve resultaten worden behaald, mogelijk zonder meerkosten of zelfs met besparingen.
- Op dit moment wordt jaarlijks een bedrag van gemiddeld € 10 miljoen geïnvesteerd in de Wmo, waarvan 4 miljoen in prestatieveld zes. Niet alle gebruikers in prestatieveld zes zijn ouderen maar toch wordt geschat dat de autonome kostenontwikkeling in dit prestatieveld doorzet. De afgelopen jaren is gebleken dat de kosten (prestatieveld zes breed) bij benadering met 2 ton stijgen. Met de extra toename van het aantal ouderen moet rekening worden gehouden. De inzet vanuit dit Wmo beleidsplan is erop gericht op de kostentoeename te stabiliseren. Door gerichte investeringen in het voortraject (preventief) wordt getracht om uiteindelijke kosten in voornamelijk prestatieveld zes te verlagen.

Wat willen we bereiken

De uitdaging is om de uitvoering van het Wmo beleid op een efficiënte en effectieve wijze te laten plaatsvinden waardoor inwoners in hun eigen kracht worden gezet. Door een andere werkwijze en versterking van de netwerken moet met minder budget meer resultaat worden verkregen.

De prognose is dat bij ongewijzigd beleid de kosten van de Wmo uitvoering in 2025 tussen de € 12,5 en € 15 miljoen liggen (kostenstijging van 2 tot 5 ton). Deze kostentoeename maakt duidelijk dat het noodzakelijk is om wijzigingen door te voeren om de Wmo structureel beheersbaar te houden. Op korte termijn vergt dit extra investeringen die zorgen voor extra kwaliteit in de uitvoering en de te bereiken effecten binnen de Wmo van Nijkerk.

Relatie Wmo prestatievelden

De grote uitgaven zitten in de prestatievelden 2 en 6. Diverse onderdelen binnen prestatieveld 2 zijn niet beïnvloedbaar (wettelijke plicht). Anderen verstevigen de preventieve inzet ter voorkoming van problemen in latere jaren. In prestatieveld 6 geeft Nijkerk per inwoner minder uit aan voorzieningen, in vergelijking met andere gemeenten. Op het terrein van de huishoudelijke hulp is Nijkerk ongeveer 30% goedkoper uit in de jaren 2008 en 2009. In 2010 is de uitgaaf per inwoner aanzienlijk gestegen als gevolg van de aanbesteding, maar de uitgaaf per inwoner ligt nog steeds onder het landelijke gemiddelde. Zonder wijzigingen in het huidige Wmo beleid nemen door de vergrijzing in Nijkerk de kosten automatisch toe.

Wet Publieke Gezondheidszorg (Wpg)

Elke vier jaar stelt de gemeente de nieuwe nota volksgezondheid vast (ook wel gezondheidsbeleid genoemd). De Wpg en de Wmo streven beiden na dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en gezond kunnen leven. Op basis van de Wpg is de gemeente verantwoordelijk voor de collectieve preventie. Het doel is de gezondheid van de inwoners te beschermen en te bevorderen, inclusief het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten. De gemeente is primair (bestuurlijk) verantwoordelijk voor de volgende taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg:

- algemene bevorderingstaken, de afstemming van de publieke gezondheidszorg met de curatieve gezondheidszorg, epidemiologie, gezondheidsbevordering en medische milieukunde;
- jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar;
- ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar;
- infectieziektebestrijding.

De nota gezondheidsbeleid wordt gelijktijdig met dit Wmo beleidsplan ter vaststelling aangeboden.

Wmo uitdaging Nijkerk

Een zo gezond mogelijke bevolking.

Vanuit de nota Volksgezondheid worden verbanden gemaakt met de nota Jeugd- en Onderwijsbeleid en het Wmo beleidsplan Nijkerk 2012 – 2015.

Relatie Wmo prestatievelden

De nota Volksgezondheid heeft direct of indirect raakvlakken met alle prestatievelden. In de nota wordt actief een verbinding gelegd met de Wmo. De nota Volksgezondheid wordt gelijktijdig met het Wmo beleidsplan Nijkerk 2012 – 2015 ter bespreking aan de gemeenteraad aangeboden.

Hoofdstuk 4 Scenario's per prestatieveld

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten vertaald naar concrete doelstellingen per prestatieveld.

4.1 Inleiding

Binnen de Wmo zijn landelijk negen prestatievelden vastgesteld. In dit hoofdstuk wordt per prestatieveld beschreven wat de gemeente Nijkerk de komende jaren voornemens is om vanuit haar Wmo taak aan beleid en activiteiten uit te voeren. Prestatieveld 7, 8 en 9 zijn gezamenlijk beschreven vanwege hun overlap, regionale aanpak en het beperkte budget. In elk prestatieveld worden twee of drie scenario's gepresenteerd met beleidsdoelstellingen waaruit een keuze moet worden gemaakt. Per prestatieveld wordt voor zover mogelijk ook aangegeven welke doelgroep het betreft. Ook is vermeld op welk niveau het resultaat van de gemeentelijke inzet voor de Wmo gebruiker zichtbaar moet zijn. Dit kan de directe woonomgeving (thuis) zijn, het kan gaan om het buurt- of wijkniveau, ook kan de gemeentelijke inzet gemeentebreed zijn. Uiteindelijk is het zo dat iedere activiteit moet bijdragen aan een privé welbevinden van de inwoners in Nijkerk.

Toelichting tabellen

Per scenario wordt in de tabel een toelichting gegeven op de kosten. Voorafgaand aan de tabel wordt een korte inleiding op de activiteiten gegeven. Bij het eerste scenario zijn de tabellen in groen, bij het tweede scenario in rood en het derde scenario in de kleur blauw gepresenteerd. Besparingen worden apart vermeld, hetzelfde geldt voor de nieuwe activiteiten. Afsluitend is in een blauwe balk opgenomen wat de mutatie is ten opzichte van de meerjarenbegroting Nijkerk 2011 – 2014, voor 2015 is de mutatie op dezelfde wijze voortgezet (N = nadeel, V = voordeel ten opzichte van de meerjarenbegroting). Per scenario zijn waar relevant en mogelijk de kansen en risico's benoemd die van belang zijn voor een integrale afweging. In hoofdstuk vijf worden de financiën in totaliteit gepresenteerd.

4.2.1 Prestatieveld 1

Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Doelgroep

Dit prestatieveld betreft alle inwoners van Nijkerk. Prestatieveld één is feitelijk het overstijgende prestatieveld binnen de Wmo. Als de resultaten van de gepleegde activiteiten in de prestatievelden twee tot en met negen goed zijn dan heeft dit een grote invloed op de bevordering van de sociale samenhang en leefbaarheid. De gemeentelijke inzet richt zich op activiteiten in buurten en wijken gekoppeld aan het niveau van de woonservicezones. Op basis van gemeentelijk onderzoek blijkt dat de inwoners in Nijkerk de leefomgeving (sfeer in de buurt, prettig wonen en verenigingsleven) met een 7,0 tot 7,6 waarderen. In dat opzicht is de uitgangspositie in Nijkerk goed. De vraag is of er dus sprake is van een probleem. Voor het overgrote deel van de inwoners zal dit niet het geval zijn. Bij inwoners met een beperkt inkomen, in straten waarin werkloosheid heerst of bij inwoners met bijvoorbeeld een fysieke en/of psychosociale problematiek kan de sociale samenhang en leefbaarheid onder druk staan. In onderstaande tabel zijn de uitgaven bij prestatieveld 1 in 2012 weergegeven.

Toelichting uitgaven prestatieveld 1

Begroting 2012 (bedragen keer € 1.000)	Activiteiten
Woonservice zones (incl. evaluaties)	40
Inhuur volkshuisvesting	0
Waarderingsubsidies	
Creatieve vorming	16
Bevordering sportdeelname	135
Muziek en toneel	22
Slachtofferhulp	8
Jeugd en jongerenwerk (oa. scouting)	16
Overig sociaal cultureel werk	25
Formatie en overhead	116
Totaal huidige begroting	378

De inzet die op deze activiteiten wordt gepleegd kan van invloed zijn op de andere prestatievelden. De kosten bij prestatieveld twee (jeugd), vier (vrijwilligerswerk/mantelzorg) en zes (voorzieningen) zijn mogelijk lager door de gemeentelijke inzet in dit prestatieveld. De feitelijke relatie en het werkelijke verband zijn echter nooit in financiën of effectiviteit uit te drukken.

Sociale samenhang en leefbaarheid

De Wmo ondersteunt mensen zodat ze kunnen meedoen in de maatschappij en zelfstandig kunnen blijven wonen. Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid is voor alle inwoners van de gemeente Nijkerk van belang. Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid krijgt dan ook niet alleen vorm in het Wmo-beleid, maar ook in gerelateerde beleidsvelden. Te denken valt aan het sportbeleid en de onderwijshuisvesting waardoor inwoners actief met elkaar in contact komen. Verder is het zo dat de resultaten vanuit de prestatievelden twee tot en met negen bijdragen aan het behalen van de doelstelling in prestatieveld één. Ook is een visie op woonservicezones vastgesteld. Hierin zijn zeven bouwstenen benoemd, die naar behoefte van de betreffende wijk op maat worden ingericht. Het gaat daarbij om: het creëren van ontmoetingsmogelijkheden, informatievoorziening, dagelijks voorzieningenniveau, zorgvoorzieningen, woningaanbod, vervoersmogelijkheden en een veilige en toegankelijke woonomgeving.

Energie en eigen kracht inwoners

De gemeente wil het eigen initiatief en de kracht van inwoners om zich in te zetten voor hun omgeving stimuleren en faciliteren. Om in Nijkerk een samenleving te bereiken waarin iedereen meedoet en niemand wordt buitengesloten, is er beleid nodig waarbij mensen in staat worden gesteld om die eigen kracht volledig te benutten en in te zetten. Onderlinge verbindingen, gezond leven en rekening houden met inwoners met of zonder beperking is daarbij van belang. De gemeente wil het volgende bereiken:

1. Mensen hun eigen kracht laten ontdekken en inzetten;
2. Mensen meer verbindingen met elkaar laten aangaan en elkaar waar nodig ondersteunen;
3. Mensen laten meedoen met maatschappelijke activiteiten, al dan niet in samenwerking met instellingen en de gemeente.

Binnen de Wmo werken gemeenten en instellingen van oudsher veelal aanbodgericht. Er werd een activiteit aangeboden en de inwoner bepaalde zelf of hij de dienst afnam. Vanuit een toenemende vraag, nieuwe doelgroepen en beperkter budget is een omslag gaande naar vraaggericht werken. Hierbij geeft de inwoner aan wat hij in relatie tot zijn behoefte zelf kan doen. Waar nodig wordt aanvullend aanbod gegeven (al dan niet met een eigen bijdrage). Ook wordt actiever doorverwezen naar voorliggende voorzieningen. Vanuit de Wmo wordt deze omslag aangejaagd waarbij de eigen kracht van inwoners centraler wordt gesteld. We vragen niet alleen wat de inwoner wil doen maar vragen ook het initiatief te tonen en de organisatie zelf (waar mogelijk) op zich te nemen. Meer aanvragen dan in het verleden moeten in de toekomst worden afgewezen aangezien inwoners meer kunnen dan tot op heden rekening mee is gehouden. De instellingen en gemeente spelen een ondersteunende en faciliterende rol. De inwoners krijgen niet alleen een actievere rol maar kunnen en moeten hun eigen wensen leren omzetten in activiteiten. Hiermee gaan inwoners zich onderling meer

verbonden en verantwoordelijk voelen met de activiteit en uiteindelijk met hun omgeving. In de uitwerking wordt altijd gekeken naar de draagkracht van een inwoner. Niet iedereen is namelijk in staat om vanuit eigen kracht zijn of haar leven te regisseren. Gemeenten blijven hiervoor als vangnet dienen.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 1 is in drie scenario's weergegeven. Voor elk scenario zijn beleidsdoelstellingen opgesteld die uitvoering moeten geven aan de gestelde kaders van de Wmo.

Scenario 1: monitoren zonder waarderingssubsidies²

Rol gemeente

In dit scenario heeft de gemeente een regisserende rol en geeft kaders aan voor maatschappelijke organisaties (professionele maar ook vrijwilligersorganisaties) om zich in te zetten voor de verbetering van sociale samenhang en leefbaarheid. Op basis van de beschikbare kengetallen worden door de gemeente enkele actiepunten in het kader van leefbaarheid en sociale samenhang benoemd. Via overleg met instellingen en de reguliere relaties via bestaande budgetsubsidies geeft de gemeente via prestatieafspraken sturing. Bestaande relaties en onderlinge netwerken moeten effectiever worden benut. Naast budgetsubsidies bestaan er ook waarderingssubsidies binnen de gemeente. Deze subsidies worden jaarlijks toegekend op vooraf gestelde doelen (aantallen jeugdleden, ouderen en gehandicapten; een activiteit, etc.). Binnen dit scenario worden de waarderingssubsidies in drie jaren (2013 – 2015) in zijn geheel afgebouwd. De afbouw vindt plaats in lijn met geldende jurisprudentie vanuit de Algemene Wet Bestuursrecht (behoorlijk bestuur). Vanaf 2015 geeft de gemeente alleen sturing via reguliere budgetsubsidies. Monitoring en analyse verlopen via bestaande instrumenten en informatiestromen. Jaarlijks wordt Wmo informatie uit jaarverslagen, onderzoeken en evaluaties gemonitord en op ontwikkelingen beoordeeld. Aan de hand van de inhoudelijke resultaten vanuit de monitor worden met ketenpartners afspraken gemaakt over wat opgepakt moet worden. In de uitwerking van het WMO-beleidsplan wordt beoordeeld welke overlegstructuur de gemeente noodzakelijk acht en wil faciliteren.

Beleidsdoelstellingen 2012 - 2015

1. De gemiddelde waardering voor leefbaarheid en sociale samenhang komt uit op minimaal een 7. Zo niet dan wordt gericht actie ondernomen.

Prestatieveld 1: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	3en6	378	378	378	378
Besparingen					
- Besparing op uitgaven waarderingssubsidies	6	0	-74	-148	-246
Totaal benodigd	3en6	378	304	230	132
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	6	0	V -74	V -148	V -246

Kansen en bedreigingen

De Wmo gedachte van eigen verantwoordelijkheid en het benutten van de slagkracht van de samenleving komt in dit scenario (gefaseerd) goed tot uiting. Wel moet rekening worden gehouden met de draagkracht van de inwoners en de verenigingen en instellingen die het betreft. Via de waarderingssubsidies worden activiteiten bekostigd. Zonder de waarderingssubsidie bestaat de kans op een bescheiden contributieverhoging.

In de beoordeling moet verder meegenomen worden dat het schrappen van de waarderingssubsidies invloed kan hebben op mogelijke kosten bij andere prestatievelden. Bij prestatieveld twee (jeugd) kunnen de kosten vanuit bijvoorbeeld overgewicht en psychische problematiek stijgen. Eenzelfde ontwikkeling kan het gevolg zijn bij prestatieveld zes. Deze kosten zijn mogelijk zelfs hoger dan de

² Jaarlijks geeft Nijkerk een bedrag van € 222.000 uit aan waarderingssubsidies.

besparing die in dit scenario wordt ingeboekt. Helaas is dit op geen enkele manier financieel te onderbouwen.

Scenario 2:

- **Monitoren**
- **Behoud waarderingssubsidies**

Rol gemeente

In dit scenario heeft de gemeente een regisserende rol. Ze geeft richting aan en subsidieert instellingen (professionele maar ook vrijwilligersorganisaties) om zich in te zetten voor de verbetering van sociale samenhang en leefbaarheid. De waarderingssubsidies worden gehandhaafd. Het gaat om 70 organisaties die een relatief bescheiden bedrag ontvangen. Er zijn drie organisaties dus meer dan € 10.000 ontvangen³. De mogelijkheid om via deze budgetten te sturen is uiterst beperkt. Op basis vanuit jaarlijkse informatie vanuit het woningmarktonderzoek, informatie Infra- en Wijkbeheer (leefomgevingsonderzoek), jaarverslagen Bureau Jeugdzorg en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden wordt een analyse opgemaakt. Op basis van deze analyse wordt beoordeeld welke prioriteiten in Nijkerk met het oog op de bevordering van de sociale samenhang en leefbaarheid worden opgepakt en welke activiteiten daarmee samenhangen.

Beleidsdoelstellingen 2012 - 2015

Naast de beleidsdoelstellingen onder scenario 1, is bij scenario 2 de eerste beleidsdoelstelling aanvullend en het tweede ambitieuzer genoteerd:

1. Verenigingen en instellingen ontvangen een waarderingssubsidie ter bevordering van de leefbaarheid en sociale cohesie in Nijkerk;
2. De gemiddelde waardering voor leefbaarheid en sociale samenhang komt jaarlijks uit op een 7,5. Zo niet dan wordt gericht actie ondernomen.

Prestatieveld 1: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	3 en 6	378	378	378	378
Totaal benodigd	3 en 6	378	378	378	378
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015		0	0	0	0

Kansen en bedreigingen

In dit scenario wordt de huidige situatie voortgezet. In een nieuwe regeling over de waarderingssubsidies worden aangescherpte voorwaarden gesteld. Activiteiten moeten de leefbaarheid en de sociale samenhang in Nijkerk versterken.

Scenario 3:

- **Monitoren**
- **Afbouw waarderingssubsidies**
- **Stimuleringsbudget leefbaarheid**

Rol gemeente

In de lijn met de kanteling komt er een omslag naar een vraaggericht aanbod. Bij een vraaggericht aanbod wordt er meer gebruik gemaakt van eigen initiatieven en het zelforganiserend vermogen van inwoners. Instellingen en gemeente spelen hierbij een ondersteunende en faciliterende rol. De inwoners krijgen niet alleen een actievere rol maar kunnen ook hun eigen wensen omzetten in activiteiten. Hiermee worden inwoners meer verbonden met elkaar en zelf verantwoordelijk voor de activiteit. Om inwoners te stimuleren activiteiten te initiëren en te organiseren wordt het totaalbudget aan waarderingssubsidies (€ 222.000) vanaf 2014 met 25% verlaagd. Een budget van € 55.500 wordt benut als stimuleringsbudget voor initiatieven ter bevordering van de leefbaarheid. Dit beleid wordt in

³ Oranjevereniging Nijkerk (€ 13.457), voetbalvereniging Sparta Nijkerk (€ 13.740) en Watersportvereniging Flevo Nijkerk (€ 15.962).

2012 en 2013 ontwikkeld. De bezuiniging kan zodoende tijdig naar verenigingen en organisaties worden gecommuniceerd. Dit scenario sluit aan bij de uitkomsten van de Wmo prestatieavond waar vanuit inwoners en instanties is gemeld dat juist het eigen initiatief de komende jaren versterkt moet worden. De inwoners moeten worden gestimuleerd om zelf meer dan nu verantwoordelijkheid te nemen in hun directe leefomgeving.

Beleidsdoelstellingen 2012 - 2015

Naast de beleidsdoelstellingen onder scenario 1 en 2, zijn bij scenario 3 de volgende beleidsdoelstellingen aanvullend en het laatste ambitieuzer genoteerd:

1. De gemiddelde waardering voor leefbaarheid en sociale samenhang komt jaarlijks uit op een 7,5. Ter versterking wordt een stimuleringsbudget leefbaarheid beschikbaar gesteld.

Prestatieveld 1: Kosten Scenario 3	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	3 en 6	378	378	378	378
Besparingen:					
- Besparing op uitgaven waarderingssubsidies	6	0	0	-55	-55
Nieuwe activiteiten					
Stimuleringsbudget leefbaarheid	6	0	8	63	63
Ontwikkelen randvoorwaarden toekenning inwonersinitiatieven	7	0	24	9	9
Totaal benodigd	3 en 6 en 7	378	410	400	400
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	6 en 7	0	N 32	N 17	N 17

Kansen en bedreigingen

Zie scenario 2. De verenigingen en instanties worden per 2014 met € 100.000 gekort. Dit heeft consequenties voor hun activiteiten aanbod en de contributies. De vraag is of inwoners (al dan niet georganiseerd in de wijk) voldoende in staat zijn om met een nieuw inwonersbudget de leefbaarheid en sociale cohesie te versterken en of inwoners hiertoe de ambitie hebben. Heldere kaders en enige begeleiding zijn noodzakelijk om de effectiviteit van dit scenario blijvend te kunnen borgen.

4.2.2 Prestatieveld 2

Op preventie gerichte ondersteuning van jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Doelgroep

Dit prestatieveld betreft een duidelijke afgebakende doelgroep, namelijk alle jongeren tot 23 jaar in Nijkerk en hun ouders/verzorgers. In Nijkerk zijn dit ongeveer 13.000 van de 40.000 inwoners. Met het overgrote deel van deze jongeren (85%) is niets aan de hand. Voor 10% is extra inzet gewenst, 5% heeft professionele ondersteuning nodig. De belangrijkste risicoindicator voor uitval op problemen later in het leven bij jongeren is de aanwezigheid van overgewicht. Psychosociale problematiek is ook bij jongeren vanaf tien jaar aanwezig. Er is alcohol en drugsgebruik waarbij onduidelijk is bij hoeveel jongeren er sprake is van een feitelijke verslaving. Ongeveer 100 jongeren zijn bij Bureau Jeugdzorg in behandeling. Het aantal jongeren in de Wajong in Nijkerk bedraagt 350, dit betreft echter de leeftijden: 18 tot 27 jaar.

Binnen dit nieuwe Wmo beleidsplan willen we waar mogelijk zo tijdig en preventief mogelijk investeren in de samenleving van Nijkerk. De financiële inzet in dit prestatieveld is daarmee te verklaren. Iedere preventieve actie die effectief is draagt ertoe bij dat met name in de prestatievelden zes tot en met negen minder kosten mogen worden verwacht. Ook hierbij geldt dat er sprake moet zijn van een lange adem en dat de opbrengsten niet 1 op 1 kwantificeerbaar zijn te maken. Het gemeentelijke beleid richt zich primair op activiteiten in de directe leefomgeving van de Wmo aanvrager.

Toelichting uitgaven prestatieveld 2

In dit prestatieveld gaat in 2012 in totaal een bedrag van € 3.891.000 om. Het merendeel van de Wmo uitgaven zit in dit prestatieveld in combinatie met prestatieveld zes. De uitgaven zijn in onderstaande tabel gepresenteerd.

Begroting 2012 (kosten keer € 1.000)	Activiteiten
Jeugd en jongerenwerk	323
Centrum Jeugd en gezin (CJG)	809
Gezondheidszorg (preventie) *	96
Lokale educatieve agenda (LEA) **	84
Naleving Leerplicht, inclusief leerlingenadministratie *	2
Leerlingenvervoer *	884
Onderwijsachterstandenbestrijding *	491
Bewegingsonderwijs	168
Peuterspeelzalen	452
Formatie en overhead	582
Totaal begroting 2012	3.891
<i>*: Dit betreffen activiteiten die vanuit wettelijke regelingen en/of ontvangen Rijksmiddelen niet beïnvloedbaar zijn.</i>	
<i>** De LEA wordt qua activiteitenbudget richting 2015 al naar € 0 afgebouwd.</i>	

Op preventie gerichte ondersteuning

Iedere inwoner heeft in de opvoeding en de periode tot aan volwassenheid behoefte aan ondersteuning. Deze steun wordt veelal in gezins- en familieverband geboden. Ook de buurt, scholen, kerken, (voor)schoolse voorzieningen en sportverenigingen spelen in de opvoeding een vormende rol. De overgrote meerderheid van de inwoners heeft voldoende aan deze ondersteuning. Een aantal jongeren en ouders heeft echter behoefte aan extra ondersteuning. Deze moet zo preventief mogelijk worden gegeven. Zowel vanuit het Wmo-beleid, de Lokaal Educatieve Agenda, het CJG, het gezondheidsbeleid, als het gemeentelijke jeugd- en onderwijsbeleid wordt vanuit de gemeente aan deze ondersteuning vorm gegeven. De insteek daarbij is dat jongeren en gezinnen in de basis verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven en functioneren. De eigen kracht en talenten vanuit een jongere en/of binnen een gezin moet zo optimaal mogelijk zijn. Jeugd en ouders geven in hun buurt zelf direct vorm aan de pedagogische civil society.

In 2011 is de tussennotitie Jeugd- en Onderwijsbeleid voor de jaren 2011 – 2013 vastgesteld. In 2012/ 2013 wordt een nieuwe nota 'Integraal Jeugd – en Onderwijsbeleid 2014 en verder' opgesteld waarin bij jongeren betrokken disciplines beoordeeld worden. De beleidsdoelstellingen en gekozen scenario's in dit Wmo-beleidsplan voor prestatieveld 2 zijn een opmaat voor nieuwe nota Integraal Jeugd- en Onderwijsbeleid. In onderstaande scenario's wordt een doorkijk gegeven naar de gemeentelijke ambities voor de jaren 2012 – 2015.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 2 is in drie scenario's weergegeven. Voor elk scenario zijn beleidsdoelstellingen opgesteld die uitvoering moeten geven aan de gestelde kaders van de Wmo.

Scenario 1:

- **Versobering aanbod Jeugdbeleid**
- **Focus op preventieve inzet en opvoedingsondersteuning**
- **Een frontoffice Wmo**

Rol gemeente

De gemeente heeft in dit scenario een signalerende en coördinerende rol. Binnen de Lokaal Educatieve Agenda worden activiteiten uitgevoerd. Via de reguliere overleggen wordt met de partners jeugdbeleid (onder andere peuterspeelzalen, kinderopvang, basisonderwijs, voortgezet/speciaal onderwijs, Centrum voor Jeugd en Gezin, Algemeen Maatschappelijk Werk, leerplicht/RMC, enzovoort)

gevolgd hoe jongeren zich ontwikkelen. Partijen werken in toenemende mate samen ten behoeve van een stevige zorgstructuur, informatie wordt waar nuttig overgedragen en er wordt geregistreerd in het digitale systeem 'Verwijsindex Risicojongeren'. In dit scenario wordt het gemeentelijke jeugdbeleid versoberd (zie toelichting). Het CJG wordt met ingang van 2014 omgezet naar het gemeentehuis zodat één frontoffice Wmo ontstaat. In 2012 wordt het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs opgesteld. Doorontwikkeling richting brede scholen, mogelijk in combinatie met voorzieningen ten behoeve van lees- en taalbevordering wordt beoordeeld. In 2013 wordt een visie vastgesteld op het gewenste opgroei-klimaat in Nijkerk binnen de integrale nota Jeugd- en Onderwijsbeleid.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. Binnen de Lokaal Educatieve Agenda is in 2015 in totaal 75 % van de activiteiten gericht op preventie;
2. Eén frontoffice waarin alle Wmo-aanvragen worden behandeld.

Prestatieveld 2: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	6 en 7	3.891	3.715	3.595	3.595
Besparingen:					
Onderzoek gezins- en kindvriendelijke gemeente	6	-35	0	0	0
Correctie kosten coördinator CJG	6	-30	-30	-30	-30
Omzetten CJG naar gemeentehuis	6	0	0	-60	-60
Eigen medewerkers CJG	6	0	0	-37	-37
Onderzoek harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang	6	0	-50	-50	-50
Nieuwe activiteit					
Realisatie brede scholen in Nijkerk	6	0	PM	PM	PM
Totaal benodigd	6 en 7	3.826	3.635	3.418	3.418
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	6 en 7	V - 65	V - 80	V - 177	V - 177

Toelichting scenario

1. Onderzoek gezins- en kindvriendelijke gemeente. Dit onderzoek staat in 2012 gepland. Door een beperkt onderzoek dat eind 2012 rondom het CJG is uitgevoerd kan dit onderzoek komen te vervallen.
2. Correctie kosten coördinator CJG: in de begroting is rekening gehouden met een kostenpost van € 100.000. Nu de aanstelling is gerealiseerd is duidelijk dat een bedrag van structureel € 30.000 resteert.
3. Omzetten CJG naar gemeentehuis: bij het prestatieveld Wmo Algemeen (4.2.10) wordt voorgesteld om een onderzoek uit te voeren naar de opzet van de informatie en adviesfunctie van de gemeente. In dit onderzoek wordt het MO-loket en het CJG nadrukkelijk betrokken. Een bundeling van activiteiten in het gemeentehuis heeft als voordeel dat de huur van het huidige pand komt te vervallen (€ 60.000 jaarlijks). Wel vervalt de meerwaarde van de huidige locatie van het CJG en de daaruit ontstane samenwerking met ketenpartners. De laagdrempeligheid van het CJG komt mogelijk ook voor een deel van de jongeren en ouders te vervallen als wordt gekozen voor een samengaan binnen het gemeentehuis. Als in de loop van 2013 wordt besloten tot wijzigingen dan kan vanaf 2014 het CJG in samenhang met het MO-loket worden aangeboden. Uiteraard heeft dit consequenties voor de inrichting van de front- en backoffice. Dit wordt in het onderzoek (uitvoering 2012) meegenomen. Voorwaarde voor de besparing is uiteraard dat er voor de huidige huisvesting een nieuwe huurder gevonden moet worden. De gemeente heeft namelijk per 2011 een tienjarig contract afgesloten.
4. Aanstelling eigen medewerkers CJG. De twee medewerkers zijn vanuit andere organisaties (kernpartners) binnen het CJG gedetacheerd. De meerwaarde is dat hierdoor expertise binnen het CJG wordt bereikt. De kosten hiervoor bedragen € 107.000. De verwachting is dat als hiervoor eigen personeel wordt aangetrokken dat de kosten maximaal € 70.000 bedragen.

5. Onderzoek harmonisatie PSZ/Kinderopvang. In 2012 wordt een onderzoek naar de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang uitgevoerd. Aan dit onderzoek wordt een taakstelling van € 50.000 besparing gehangen, afhankelijk van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek.

Kansen en bedreigingen

De afgelopen jaren zijn de taken rondom de Wmo en het jeugdbeleid (oa. CJG inzet) gestegen. Een versobering van de uitvoering en activiteiten heeft consequenties. Het merendeel van de inzet voor de jeugd blijft binnen dit prestatieveld overeind, uiteraard hebben de besparing een effect in de samenleving van Nijkerk. Versterking van de samenwerking tussen partijen vanuit een gedeelde waarde op het kind zorgt er voor dat het organisatiebelang volgend is. Wijziging van de CJG locatie heeft tot gevolg dan inwoners moeten wennen aan een nieuwe opzet van het CJG in Nijkerk. Dit kan de ketenbenadering verstoren. Ook kan de laagdrempeligheid van het CJG worden aangetast.

Scenario 2:

- **Versobering aanbod Jeugdbeleid**
- **Preventieve inzet**
- **Doorontwikkeling CJG tot centraal voorportaal**
- **Opvoedcursussen**

Rol gemeente

De gemeente werkt binnen de Lokale Educatieve Agenda actief samen met alle partners binnen het jeugd- en onderwijsbeleid. Een sluitende doorgaande leerlijn is een kerndoel binnen de totale preventieve inzet. Vanuit de decentralisatie Jeugdzorg (in 2014 ambulante Jeugdzorg en in 2016 de gehele Jeugdzorg) worden gemeenten eerstverantwoordelijke voor zowel de indicatiestelling als de uitvoering. Het CJG Nijkerk heeft in mei 2011 haar deuren geopend en is zodoende nog in de opbouwfase. Ter versterking van haar positie is in 2011 actief de samenwerking gezocht (en gevonden) met alle partners binnen het jeugdbeleid. Deze samenwerking werpt steeds meer vruchten af. Binnen de verdere professionalisering van het CJG en haar medewerkers moet beoordeeld worden welke kansen en bedreigingen er vanuit de decentralisatie Jeugdzorg op gemeenten afkomen. Vanuit het belang van ouders en jongeren kan een centraal portaal voor indicatiestelling en doorverwijzing gewenst zijn. De samenhang met andere ontwikkelingen zoals de decentralisatie van de AWBZ en de Wet Werken naar Vermogen moet meegewogen worden. In 2013 vindt een onderzoek plaats naar het huidige aanbod en de werkwijze vanuit de gemeente (zie paragraaf 4.2.10). Zowel koppelingen tussen het MO-loket (front/backoffice) en het CJG worden daarin meegenomen. Vanuit het GGD jaarverslag is duidelijk dat risico's zich concentreren bij gezinnen met een lage sociaal economische status. Vanuit dit beleidsplan willen we deze groep ondersteuning bieden in de vorm van opvoedcursussen. Voor 2013 is een activiteitenbudget van € 25.000 voor jongerenactiviteiten opgenomen. Vanuit de onderwijshuisvesting wordt bekeken welke bundeling van activiteiten meerwaarde heeft voor activiteiten rondom de schoolgaande kinderen binnen hun wijk. In 2012 wordt het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs opgesteld. Doorontwikkeling richting brede scholen, mogelijk in combinatie met voorzieningen ten behoeve van lees- en taalbevordering worden hierin beoordeeld.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

Onderstaande beleidsdoelstellingen zijn aanvullend op de doelstellingen in scenario's 1.

1. Binnen de Lokaal Educatieve Agenda is in 2015 in totaal 75 % van de activiteiten gericht op preventie;
2. Er is in 2014 sprake van een sluitende doorgaande leerlijn tussen voorschoolse partners, het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs;
3. In 2015 is het Centrum voor Jeugd en Gezin in Nijkerk uitgebouwd en verbreed tot het voorportaal van alle jeugdzorgvraagstukken in Nijkerk, inclusief de taken binnen de decentralisatie van de Jeugdzorg;
4. Jaarlijks nemen 75 ouders deel aan opvoedcursussen.

Uit de tabel is op te maken dat voor de opmaak van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs een apart voorstel wordt aangereikt. De onderwijsbudgetten (huisvesting en onderhoud scholen) drukken niet op de Wmo, de formatie vanaf de beleidsafdeling Jeugd valt wel binnen prestatieveld 2.

De activiteiten vanaf 2013 gekoppeld aan de brede school hebben een relatie met mogelijke investeringen vanuit het peuterspeelzaal-, kinderopvang- en/of lees en taalbevordering in brede scholen.

Prestatieveld 2: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	6&7	3.891	3.715	3.595	3.595
Besparingen:					
- Onderzoek gezins- en kindvriendelijke gemeente	6	-35	0	0	0
- Correctie kosten coördinator CJG	6	-30	-30	-30	-30
- Onderzoek harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang	6	0	-50	-50	-50
Nieuwe activiteiten					
Jongerenonderzoek en activiteitenbudget	6	0	34	9	0
Realisatie brede scholen in Nijkerk	6	0	PM	PM	PM
Totaal benodigd	6&7	3.826	3.669	3.524	3.515
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	6	V - 65	V - 46	V - 71	V - 80

Kansen en bedreigingen

De herkenbaarheid van het CJG wordt vergroot als zij het gemeentelijke voorportaal wordt voor alle activiteiten rondom jeugd, jongeren en opvoedingsvragen. Het CJG moet hier zowel kwalitatief als kwantitatief op voorbereid worden, hieruit komen aanvullende kosten voort. In afstemming binnen de regio moet beoordeeld worden welke activiteiten lokaal opgepakt kunnen worden en waar een regionale opschaling efficiënter is. In de integrale nota Jeugd- en onderwijsbeleid moet nadrukkelijk rekening worden gehouden met de decentralisatie Jeugdzorg. De druk op de gemeente qua inzet en activiteiten en daarmee de medewerkers neemt extra toe. De beschikbare formatie moet daarop blijvend worden aangepast zodat Nijkerk structureel kan blijven voldoen aan de wens om een kind- en gezinsvriendelijke gemeente te blijven en de nieuwe taken vanuit de decentralisatie op te pakken. In het eerder genoemde onderzoek (zie ook paragraaf 4.2.10) wordt dit meegenomen.

In Nijkerk is een groot aantal basisscholen in de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw gebouwd. Dit heeft als consequentie dat er met aanzienlijke renovatie/nieuwbouwkosten rekening moet worden gehouden. De budgetten voor onderwijs vallen overigens buiten het Wmo-beleidsplan.

Gezien de doelgroep en werkzaamheden moeten diverse zaken in samenwerking met partners jeugdbeleid worden opgepakt. Hun medewerking en inzet zijn noodzakelijk om tot goede integrale resultaten te komen. Binnen de gemeente zelf moet deze doorontwikkeling ook plaatsvinden.

Scenario 3:

- **Versobering aanbod Jeugdbeleid**
- **Preventieve inzet**
- **Doorontwikkeling CJG tot centraal voorportaal**
- **Impuls kind- en gezinsvriendelijke gemeente**

Rol gemeente

In aanvulling op activiteiten vanuit het onderwijsbeleid en een doorontwikkeling van het CJG wordt geïnvesteerd in het imago van Nijkerk als kind- en gezinsvriendelijke gemeente. Hiervoor wordt een onderzoek uitgevoerd, vanaf 2014 is een activiteitenbudget van € 25.000 voor jongerenactiviteiten beschikbaar. Waar mogelijk worden jongeren zelf gemotiveerd om acties op te zetten en deze uit te voeren.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

Onderstaande beleidsdoelstellingen zijn bovenop de doelstellingen in scenario's 1 en 2.

1. Binnen de Lokaal Educatieve Agenda is in 2015 in totaal 75 % van de activiteiten gericht op preventie;

2. Er is in 2014 sprake van een sluitende doorgaande leerlijn tussen voorschoolse partners, het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs;
3. In 2015 is het Centrum voor Jeugd en Gezin in Nijkerk uitgebouwd en verbreed tot het voorportaal van alle jeugdzorgvraagstukken in Nijkerk, inclusief de taken binnen de decentralisatie van de Jeugdzorg;
4. Jaarlijks nemen 75 ouders deel aan opvoedcursussen;
5. Jonge inwoners worden sportief, sociaal of cultureel gemotiveerd om zelf activiteiten te organiseren ter versterking van het imago van gezins- en kindvriendelijke gemeente.

Uit de tabel is op te maken dat voor de opmaak van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs een apart voorstel wordt aangereikt. De onderwijsbudgetten (huisvesting en onderhoud scholen) drukken niet op de Wmo, de formatie vanaf de beleidsafdeling Jeugd valt wel binnen prestatieveld 2. De activiteiten vanaf 2013 gekoppeld aan de brede school hebben een relatie met mogelijke investeringen vanuit het peuterspeelzaal-, kinderopvang- en/of bibliotheekwerk in brede scholen.

Prestatieveld 2: Kosten Scenario 3	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	6&7	3.891	3.715	3.595	3.595
Besparingen:					
Correctie kosten coördinator CJG	6	-30	-30	-30	-30
Onderzoek harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang	6	0	-50	-50	-50
Nieuwe activiteiten					
Jongerenonderzoek	6	0	34	9	0
Stimulering jongerenactiviteiten 12-18 jaar	6	8	8	29	29
Realisatie brede scholen in Nijkerk	6	0	PM	PM	PM
Onderzoek toekomstig takenpakket CJG	6	0	37	0	0
Totaal benodigd	6&7	3.869	3.714	3.553	3.544
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	6	V - 22	V - 1	V - 42	V - 51

Kansen en bedreigingen

Dit scenario probeert zoveel als mogelijk vanuit de preventiegedachte (voorkomen in plaats van genezen) te investeren in de jeugd. De eigen verantwoordelijkheid wordt vertaald als een uitdaging naar jongeren. Aanvullende activiteiten zoals geschikte onderwijshuisvesting, openstelling van schoolpleinen en een krachtig CJG versterken het aanbod in Nijkerk voor onze jongste inwoners. Een risico is of een mogelijke vertraging rondom de invoeringsdata, of een overheveling ineens van de decentralisatie Jeugdzorg. Ook kunnen financiële kortingen vanuit het Rijk en/of de provincie hun weerslag hebben op de lokale speelruimte rondom het Jeugdbeleid.

4.2.3 Prestatieveld 3

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Doelgroep

Dit prestatieveld gaat alle inwoners van de gemeente Nijkerk aan. Veelal zal de gepresenteerde en geleverde informatie een relatie hebben met de vragen die inwoners hebben rondom huishoudelijke hulp en hulpmiddelen (prestatieveld zes). Vanuit dit prestatieveld kan niet direct een probleem worden benoemd. Uit onderzoek blijkt dat de waardering voor het MO-loket in Nijkerk hoog is. Sinds de komst van het CJG in 2011 is het informatieaanbod van de gemeente voor specifiek jeugdigen en hun ouders/verzorgers verbreed. De gemeentelijke inzet wordt gemeentebreed vorm gegeven, zowel fysiek als digitaal. Voor dit laatste geldt dat niet iedere inwoner hiermee even goed over weg kan. Vanuit die reden wordt informatie voor ouderen ook op papier verspreid.

Goede beschikbare informatie en een goed persoonlijk advies zorgen ervoor dat inwoners weten en waar mogelijk zelf kunnen bepalen waar zij ondersteuning kunnen krijgen. Een stevige inzet in dit prestatieveld kan kosten bij andere prestatievelden voorkomen. Binnen dit prestatieveld zijn dwarsverbanden aanwezig vanuit de wettelijke taken vanuit de Wet Werk en Bijstand. De intake bij het MO-loket wordt in samenhang met schuldhulpverlening opgepakt zodat zo tijdig mogelijk armoede wordt gesignaleerd en daarmee voorkomen.

Toelichting uitgaven prestatieveld 3

In dit prestatieveld gaat in 2012 in totaal een bedrag van € 206.000 om. De uitgaven zijn in onderstaande tabel gepresenteerd.

Begroting 2012	Activiteiten
Informatie voorziening (aanvragen) loket WMO	0
Project cliëntondersteuning (formulierenhulp en ouderenadvisering)	96
Digitale sociale kaart	0
Formatie en overhead	110
Totaal huidige begroting	206

Informatie en advies

Bij een gezonde en veilige leefstijl voor jong en oud spelen aspecten als beweging, voeding, leefomgeving en manier van wonen en werken een belangrijke rol. Zelfkennis vormt de basis voor het maken van gezonde en veilige keuzes. De eigen leefomgeving speelt een belangrijke rol bij het maken van deze keuzes. Kiezen voor gezond en veilig gedrag lukt vaak alleen als de directe leefomgeving - zoals werk, school, buurt en relaties - dat gedrag ondersteunt en als mensen het inzicht in het eigen ongezonde en/of het onveilige gedrag zelf kunnen vergroten. De grootste uitdaging daarbij is dat mensen beschikken over betrouwbare en toegankelijke informatie, goede en bereikbare voorzieningen en dat zij in de directe omgeving zo min mogelijk belemmeringen ervaren om gezond en veilig te kunnen leven. Het is de taak van de gemeente om de benodigde informatie toegankelijk te maken en in te zetten op preventieve activiteiten die een gezonde en veilige leefstijl zullen bevorderen, zowel bij de jeugd als volwassenen. Uit de Wmo-evaluatie, de mini-conferentie en de Wmo-prestatieavond is duidelijk geworden dat informatie op dit moment versnipperd is. Coördinatie en afstemming over het toekomstige informatieaanbod lijkt, zeker met het oog op nieuwe Wmo-doelgroepen, noodzakelijk.

Cliëntondersteuning

In het kader van de Kanteling wordt gesproken over "keukentafelgesprekken", waarin met de cliënt de ondersteuningsvraag verhelderd wordt. Samen met de cliënt wordt het eigen netwerk bekeken om te bepalen wat de beste oplossing voor de Wmo vraag is. De uitkomst van het keukentafelgesprek kan het verstrekken van een individuele voorziening zijn. Eerst worden andere mogelijkheden vanuit het eigen netwerk besproken. Wat kan de cliënt zelf oplossen, is er hulp te vinden in de eigen leefomgeving of bij familie of vrijwilligers? Moet het om een individuele voorziening gaan of is bijvoorbeeld de boodschappenservice van een supermarkt de beste oplossing? Waar het om gaat is om gezamenlijk met gezond verstand een beste oplossing op maat te vinden, waarbij ook kritisch naar de kosten wordt gekeken. In deze betekenis is de Kanteling eigenlijk geen nieuwe werkwijze maar een logische gang van zaken. Cliëntondersteuning wordt al toegepast in de gemeente Nijkerk. Tot 2012 laat de gemeente een project cliëntondersteuning door Sigma uitvoeren. Het project bestaat uit ouderenadvisering en formulierenhulp.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 3 is in drie scenario's weergegeven. Voor elk scenario zijn beleidsdoelstellingen opgesteld die uitvoering moeten geven aan de gestelde kaders van de Wmo.

Scenario 1:

- **Ontwikkeling digitale sociale kaart**
- **Herdruk de Wegwijzer voor ouderen en inwoners met een beperking**

Rol gemeente

Het MO-loket van de gemeente raakt steeds meer bekend bij gebruikers en de tevredenheid van klanten stijgt jaarlijks, zo blijkt uit onderzoek. De huidige informatie over de Wmo vindt echter plaats door verschillende organisaties wat versnippering en onduidelijkheid met zich mee brengt. Door als gemeente de regie te nemen en te zorgen voor afstemming met aanbieders van informatie kan nog meer dan voorheen informatie worden uitgewisseld en geactualiseerd waardoor de inwoner eenduidige informatie krijgt aangeboden. Het ontwikkelen van een digitale sociale kaart kan daarbij helpen. Deze kaart is zowel door de inwoners als professionals in de zorg te gebruiken. Steeds meer mensen en zorgaanbieders raken immers thuis op internet. Door het aanbieden van een digitale sociale kaart wordt ervoor gezorgd dat de beschikbare informatie breed toegankelijk en op elk moment centraal te vinden is, ook voor aanbieder en professionals. De kosten zijn eenmalig € 23.000 en vervolgens jaarlijks € 8.000. Vanuit het besef dat niet iedereen de digitale snelweg weet te vinden wordt in 2013 tevens de Wegwijzer, voor ouderen (55+) en volwassenen met een beperking, vernieuwd, herdrukt en voor specifiek de doelgroep verspreid (kosten € 29.000).

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. Voor alle inwoners in Nijkerk is het Wmo aanbod thuis op te vragen door de ontwikkeling van een digitale sociale kaart;
2. Minstens 60% van de gebruikers is bekend met het informatieaanbod vanuit de Wmo;
3. De waardering voor de Wmo uitvoering is minimaal een 7,0 (klanttevredenheidsonderzoek)

Prestatieveld 3: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	206	110	110	110
Nieuwe activiteiten					
Ontwikkeling digitale sociale kaart	7	15	0	0	0
Abonnement digitale sociale kaart	7	8	8	8	8
Herdrukken wegwijzer zorg	7	0	29	0	0
Totaal benodigd	7	229	243	118	118
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 23	N 37	N 8	N 8

Kansen en bedreigingen

Door afstemming met aanbieders van informatie kan nog meer als voorheen informatie worden uitgewisseld en geactualiseerd. Aangezien steeds meer mensen thuis raken op internet, levert een digitale sociale kaart iedereen breed toegankelijke informatie. De verantwoordelijkheid voor het verkrijgen van informatie wordt bij inwoners gelegd wat past bij de kanteling binnen de Wmo. Een risico is dat niet iedereen thuis is op het internet en/of zich makkelijk bij een gemeentelijk loket meldt. Bij nieuwe doelgroepen vanuit de aanstaande decentralisaties zal dit probleem groter worden. Een risico van het verstrekken van informatie via een loket is dat mensen te snel worden doorverwezen naar een professionele organisatie, terwijl ze mogelijk ook op een andere manier in hun netwerk een oplossing kunnen vinden.

Scenario 2:

- **Ontwikkeling digitale sociale kaart**
- **Herdruk de Wegwijzer voor ouderen en inwoners met een beperking**
- **Versteviging van cliëntadvisering MO-loket**

Rol gemeente

Waar de gemeente in scenario 1 vooral een faciliterende rol heeft, krijgt dit scenario de ondersteunende rol meer aandacht. Nijkerk wil de vraag van de inwoners centraal stellen en een plek bieden waar de inwoners hun vraag zelf kunnen formuleren. De positie van het MO-loket wordt versterkt in de lijn met de kanteling van de Wmo. Hierdoor zijn de loketmedewerkers de inwoners van dienst door het toepassen van vraagverheldering zonder eerst met een oplossing te komen. Cliëntondersteuning vindt plaats door de professional die samen met de inwoner bekijkt wat de vraag is en welke prioriteiten moeten worden gesteld in de aanpak van zijn vragen. Via zowel het MO-loket

als de zorgconsulenten moet de outreachende werkwijze versterkt worden. Mede met het oog op nieuwe doelgroepen vanuit de decentralisaties (WWNV, AWBZ en Jeugdzorg) is het project cliëntadvisering gewenst.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

Onderstaande beleidsdoelstellingen zijn aanvullend op de doelstellingen in scenario's 1.

1. Voor alle inwoners in Nijkerk is het Wmo aanbod thuis op te vragen door de ontwikkeling van een digitale sociale kaart;
2. Vanaf 2013 vindt cliëntondersteuning plaats volgens een gekantelde werkwijze;
3. Minstens 65% van de gebruikers is bekend met het informatieaanbod vanuit de Wmo;
4. De waardering voor de Wmo is minimaal een 7,5 (cijfer klanttevredenheidsonderzoek).

Prestatieveld 3: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	206	110	110	110
Nieuwe activiteiten					
Ontwikkeling digitale sociale kaart	7	15	0	0	0
Abonnement digitale sociale kaart	7	8	8	8	8
Herdrukken wegwijzer zorg	7	0	29	0	0
Implementatie cliëntadvisering (kanteling MO-loket)	7	96	84	56	56
Totaal benodigd	7	321	231	174	174
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 115	N 121	N 64	N 64

Kansen en bedreigingen

Naast de genoemde onderdelen bij scenario één moet in de uitwerking zowel het huidige team van medewerkers bij het MO-loket als de zorgconsulenten de kanteling effectief kunnen doorvoeren. Zeker met het oog op de drie decentralisaties komt een aanzienlijke verzwaring qua doelgroep op de gemeente af. Daarbij moet door een scherpe indicatie vanuit de gedachte van eigen kracht, netwerken en eigen verantwoordelijkheid worden bespaard op de uitgaven. Mogelijk dat het personeelsbestand hierop moet worden aangepast. Dit kan zowel het aantal personen betreffen, maar kan ook samenhangen met het opleidingsniveau en bijbehorend salaris van medewerkers.

Scenario 3:

- **Verbetering informatievoorziening door digitale sociale kaart**
- **Herdruk de Wegwijzer voor ouderen en inwoners met een beperking**
- **Versteving cliëntadvisering MO-loket**
- **Formulierenhulp en ouderenadvisering**

Rol gemeente

De cliëntadvisering zoals bedoeld onder scenario 2 is bestemd om vragen van inwoners te verhelderen en ze te attenderen op concrete oplossingen, waar mogelijk binnen het eigen netwerk en buiten de Wmo om. Wanneer extra ondersteuning nodig is worden inwoners doorverwezen naar instellingen die passend zijn bij de problemen die ze ervaren. De beschikbare huidige professionals en vrijwilligers die de vraag van de inwoner 'overnemen' werken bij verschillende organisaties (onder andere Sigma, MEE, maatschappelijk werk, diverse spreekuren, etc.). Om goede verbindingen te leggen en een warme overdracht te bespoedigen wordt in dit scenario de informatie en adviesfunctie vanuit de Wmo onderzocht. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan worden besloten om te komen tot één frontoffice Wmo waarin ook externe partijen een plekje krijgen binnen het MO-loket en/of roulerend aanwezig zijn. Beoordeeld wordt op welke wijze de informatievoorziening en het gemeentelijke aanbod binnen de doorontwikkeling van de Wmo vorm moet krijgen. De inzet die in het CJG Nijkerk wordt gepleegd wordt in dit onderzoek betrokken. Een optie kan zijn om het CJG aanbod in het gemeentehuis onder te brengen. Dit heeft naast de gevolgen voor een gezamenlijke werkwijze consequenties voor ruimten en de inzet van de front- en backoffice. Op dit moment is het aantal spreekkamers al beperkt.

De verwachting is dat door een bundeling van activiteiten en een gewijzigde werkwijze tussen minimaal de gemeentelijke medewerkers van het MO-loket, de zorgconsulenten en het CJG er winst te behalen is. Deze winst kan zich uiten in een sneller en efficiënter werkproces (minder formatie noodzakelijk), minder bureaucratie (versoering procedures) en toename klantvriendelijkheid (één centraal loket). Een verbreding van het gemeentelijke aanbod met externe partijen kan versoering van de werkwijze en de te bereiken resultaten extra impulsen geven. Uitgangspunt in het onderzoek is een doorontwikkeling naar één loket (inclusief rol en positie CJG). In het onderzoek worden zowel de te bereiken resultaten, de organisatorische en huisvestingconsequenties meegenomen. Daarin wordt ook bekeken of de laagdrempeligheid van het CJG in deze variant niet komt te vervallen. In paragraaf 4.2.10 is vanaf 2014 een structurele taakstelling van € 100.000 opgenomen na de doorontwikkeling naar één loket.

Sigma voert tot op heden het succesvolle project formulierenhulp en ouderenadvisering uit. Deze activiteiten versterken de inzet vanuit de cliëntondersteuning. Het preventieve aanbod wordt daarmee versterkt. In de meerjarenbegroting is deze activiteit tot en met 2012 opgenomen. Per 2013 wordt dit een structurele activiteit die uitgevoerd wordt met ondersteuning van veel vrijwilligers. De respons op de huisbezoeken in het project ouderenadvisering is met 70% hoog. 90% van de bezochte ouderen blijkt direct geholpen, eventueel met doorverwijzing naar de juiste hulp of voorziening. Een grote groep ouderen wordt op deze manier gestimuleerd om meer regie over het eigen leven te nemen. Bovendien heeft het een belangrijke signalerende functie. Op het gezondheidsgebied is nauwe samenwerking met huisartsen tot stand gekomen.

Het project Formulierenhulp had in 2011 (tot 1 december) ruim 300 klantcontacten, waarvan het merendeel doorverwezen door de gemeente. In dit project blijkt dat ongeveer de helft van de cliënten direct wordt geholpen, waarbij voor de andere helft een maximum van vijf gesprekken wordt gehanteerd. Door de inzet van vrijwilligers en inzet van het lokale netwerk vormen deze projecten een belangrijke laagdrempelige en voorliggende voorziening. Door bestaande netwerken in Nijkerk te mobiliseren en efficiënter in te richten komt er meer kennis beschikbaar over de totale cliëntenpopulatie die zorg nodig heeft maar zelf geen actie onderneemt. Door de extra kennis kan outreachender gewerkt worden. Tijdens de Wmo prestatieavond is gepleit voor een actievere bundeling van aanbod en betrokken organisaties. Voordeel van een bundeling is dat de lijnen korter zijn en cliënten direct worden doorverwezen naar de juiste zorg, hulp- en dienstverlening. Ook wordt een warme overdracht makkelijker. Tijdens de Wmo prestatieavond is aangegeven in dit scenario rekening te houden met de nieuwe doelgroepen (prestatievelden 7 t/m 9) die niet graag het gemeentehuis binnenlopen omdat de drempel als hoog wordt ervaren.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

Onderstaande beleidsdoelstellingen zijn aanvullend op de doelstellingen in scenario's 1 en 2.

1. Voor alle inwoners in Nijkerk is het Wmo aanbod thuis op te vragen door de ontwikkeling van een digitale sociale kaart;
2. Vanaf 2013 vindt cliëntondersteuning plaats volgens een gekantelde werkwijze;
3. Minstens 70% van de gebruikers is bekend met het informatieaanbod vanuit de Wmo;
4. De waardering voor de Wmo is minimaal een 7,5 (cijfer klanttevredenheidsonderzoek);
5. Jaarlijks een respons van 70% bij de huisbezoeken vanuit de ouderenhulp.
6. Jaarlijks 300 klantcontacten vanuit de formulierenhulp.

Prestatieveld 3: Kosten Scenario 3	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	206	110	110	110
Nieuwe activiteiten					
Ontwikkeling digitale sociale kaart	7	15	0	0	0
Abonnement digitale sociale kaart	7	8	8	8	8
Herdrukken wegwijzer zorg	7	0	29	0	0
Implementatie cliëntadvisering (kanteling MO loket)	7	92	84	56	56
Formulierenhulp & ouderenadvisering	7	0	96	96	96
Totaal benodigd	7	321	327	270	270
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 115	N 217	N 160	N 160

Kansen en bedreigingen

Zie opmerkingen bij scenario twee. Een kans is dat hoe breder het MO-loket wordt vormgegeven tot centraal portaal, des te beter inwoners hier met hun vragen en opmerkingen terecht kunnen. Zeker ook de kwetsbare doelgroepen. Een risico is dat de samenwerking tussen partijen in het MO-loket onvoldoende van de grond komt, er onvoldoende ruimte is, of er geen animo bestaat om in het MO-loket deel te nemen.

4.2.4 Prestatieveld 4

Het ondersteunen van (jonge) mantelzorgers, daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, evenals het ondersteunen van vrijwilligers.

Doelgroep

De doelgroep betreft alle mensen die op dit moment en in de periode van dit beleidsplan vrijwilligerswerk verrichten en alle mensen die mantelzorgers zijn en het risico lopen op overbelasting. In Nijkerk zijn op basis van landelijke kengetallen ongeveer 12.000 vrijwilligers en 2.000 mantelzorgers, van wie 200 mogelijk overbelast. Mantelzorgers die een fors aantal uren per week zijn belast met de zorg voor naasten kunnen in een sociaal isolement raken en zich eenzaam voelen. De relatie met prestatieveld één (leefbaarheid en sociale samenhang) is dan ook nadrukkelijk aanwezig. De inzet die in dit prestatieveld wordt gepleegd heeft een nadrukkelijke relatie met de inzet die in prestatieveld zes wordt geleverd. Hoe minder vrijwillige inzet en mantelzorg, hoe meer inwoners gebruik gaan maken van individuele en collectieve voorzieningen binnen de Wmo. In deze beleidsperiode wordt een stabilisatie van vrijwilligers en mantelzorgers verwacht, op de langere termijn is een daling realistisch. De gemeentelijke inzet wordt gemeentebreed vorm gegeven ten dienste van activiteiten die veelal in de directe leefomgeving van de Wmo gebruiker plaatsvinden. Inzet van vrijwilligers dragen er toe bij dat er een breed aanbod aan faciliteiten en verenigingsleven in Nijkerk blijft bestaan. Vanuit de gemeente kan bij een Wmo vraag naar deze algemeen voorliggende voorzieningen worden verwezen.

Toelichting uitgaven prestatieveld 4

Begroting 2012	Activiteiten
Subsidiëring basistaken en makelaarsfunctie Sigma	258
Prijs vrijwilliger van het jaar	5
Vrijwilligersverzekering	10
Formatie en overhead	40
Totaal huidige begroting	313

Mantelzorg

De gemeente heeft met de komst van de Wmo in 2007 de regie over mantelzorgbeleid gekregen inclusief bijbehorend budget. Dit was een nieuwe wettelijke opdracht voor de gemeente. Het ministerie van VWS heeft voor mantelzorg 8 basisfuncties vastgesteld. Dit zijn: informatie, advies, emotionele ondersteuning, educatie, praktische hulp, respijtzorg, financiële tegemoetkoming en materiële hulp. Mantelzorgers zijn mensen die zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende ouder, kind of ander familielid, vriend of buur. Zij geven die zorg, omdat ze een persoonlijke band hebben met die persoon. In die zin wordt mantelzorg gekenmerkt door een hoge mate van onvermijdelijkheid, een doorgaans grote intensiteit en langdurigheid en de noodzaak om – vaak aanzienlijke- wijzigingen aan te brengen in het leven waar aan men gewend was. Mantelzorgers zijn zich vaak niet bewust van het feit dat zij mantelzorgers zijn. Dit gegeven is van groot belang bij het opstellen van beleid voor mantelzorgondersteuning. Immers, wie zich niet kan identificeren met het begrip mantelzorg zal ook niet open staan voor de mogelijkheid van mantelzorgondersteuning. Niet alle mantelzorgers hebben behoefte aan ondersteuning. Het merendeel van hen is prima in staat om zelfstandig, dus zonder ondersteuning, de gewenste zorg te leveren. Mantelzorgondersteuning is bedoeld voor mensen die intensief zorgen voor een naaste en het risico lopen overbelast te raken of dat wellicht al zijn. Een goed richtsnoer is dat de zorg minimaal 8 uur per week en langer dan 3 maanden gegeven wordt. Bij GGZ- problematiek is er een aanzienlijk risico op emotionele- en/of

psychische belasting. In Nijkerk zijn op basis van landelijke kengetallen ongeveer 2.000 mantelzorgers actief. Jonge en werkende mantelzorgers zijn het minst in beeld. 10% van de mantelzorgers is overbelast, in Nijkerk gaat het dan om 200 mantelzorgers. Op termijn wordt een tekort aan mantelzorgers verwacht. Een aantal mantelzorgers is in beeld bij Sigma. Veel mantelzorgers zullen nooit in beeld komen doordat zij of tijdelijk mantelzorger zijn of geen behoefte hebben aan ondersteuning of hulp.

Vrijwilligerswerk of vrijwillige inzet

Vrijwilligerswerk is werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving. 40% van de volwassenen doet volgens landelijke cijfers aan vrijwilligerswerk, in Nijkerk zijn volgens deze cijfers ruim 12.000 vrijwilligers actief. Een precies beeld is er niet, de ervaring is dat er in Nijkerk veel sociale verbanden zijn en er veel vrijwilligerswerk wordt verricht, bijvoorbeeld in kerkelijk verband. Voor het vrijwilligerswerk zijn er basisfuncties vastgesteld. Het betreft een landelijke handreiking maar vormt geen verplichting. Het gaat daarbij om: verbinden en makelen (het met elkaar verbinden van verwachtingen en belangen), versterken (het onderhouden van een lokale ondersteuningsstructuur), verbreiden (het promoten en waarderen van vrijwilligerswerk), vertalen (een visie ontwikkelen en daar beleid op voeren) en verankeren (het borgen van kennis en ervaring op het gebied van vrijwilligerswerk). Vanaf het schooljaar 2011-2012 lopen alle scholieren in het voortgezet onderwijs verplicht minimaal 30 uur maatschappelijke stage, bijvoorbeeld in een buurthuis, sportactiviteiten organiseren of werken op een zorgboerderij. Jongeren maken zo tijdens hun schooltijd kennis met de samenleving en leveren daaraan een bijdrage. Hiervoor is ook een professional werkzaam die een makelaarsfunctie heeft voor de maatschappelijke stages en verbindingen legt met het vrijwilligerswerk en het bedrijfsleven.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 4 is in drie scenario's weergegeven. Mantelzorg en het vrijwilligerswerk worden hier gekoppeld weergegeven. Voor elk scenario zijn beleidsdoelstellingen opgesteld die uitvoering moeten geven aan de gestelde kaders van de Wmo.

Scenario 1:

- **Mantelzorgers: extra bekendheid huidige ondersteuningsaanbod**
- **Vrijwilligers: inzet op samenwerking organisaties en stimulering projectmatige inzet**

Rol gemeente

In dit scenario vervult de gemeente een regisserende rol. Door afspraken te maken binnen de huidige beschikbare budgetten met betrokken maatschappelijke organisaties en interne afdelingen zorgt zij ervoor dat beoogde doelstellingen worden bereikt. Bij het onderdeel mantelzorg gaat het om het bereiken van mantelzorgers die nu de weg naar het ondersteuningsaanbod niet of onvoldoende kennen. Om mogelijke (overbelaste) mantelzorgers beter in beeld te kunnen brengen zal bij de intakegesprekken, in verband met een vraag voor een individuele voorziening, specifiek worden ingegaan op het onderwerp mantelzorg.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. Vanaf 2014 ontvangt iedere leerling na afloop van de maatschappelijke stage informatie over de mogelijkheden van vrijwilligerswerk in Nijkerk;
2. In 2015 zijn minimaal 250 (jonge) mantelzorgers bekend met het bestaande ondersteuningsaanbod.

Prestatieveld 4: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	313	313	313	313
Nieuwe activiteiten					
Mantelzorgers in beeld brengen	7	3	3	0	0
Totaal benodigd	7	316	316	313	313
Mutatie t.o.v. huidige meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 3	N 3	N 0	N 0

Kansen en bedreigingen

Actieve betrokkenheid vanuit het voortgezet onderwijs en Sigma is noodzakelijk om dit scenario mogelijk te maken.

Scenario 2:

- **Mantelzorgers: extra bekendheid huidige ondersteuningsaanbod**
- **Vrijwilligers: inzetten op samenwerking, deskundigheidsbevordering en projectmatige inzet**
- **Respijtzorg**

Rol gemeente

In dit scenario vervult de gemeente een regisserende en faciliterende rol. Bij vrijwilligersorganisaties wordt in lijn met uitkomsten van de Wmo prestatieavond ingezet op een actievere samenwerking en bundeling van activiteiten. Om een permanente instroom van nieuwe vrijwilligers te behouden wordt er niet alleen naar de bestaande en traditionele vormen van vrijwilligerswerk gekeken. Er wordt ook samen met instellingen en Sigma (spreekuur voor vrijwilligers) gekeken naar nieuwe vormen van vrijwilligerswerk. Een voorbeeld daarbij is het stimuleren van de inzet op projectbasis. Als vrijwilliger neem je dan deel aan een vast omljnd project met een duidelijk begin en eind. Met Sigma worden prestatieafspraken gemaakt om de beleidsdoelstellingen te behalen. Verder wordt aandacht besteed aan het professioneel ondersteuningsaanbod voor vrijwilligers. Vrijwilligers werken vanuit eigen vrije wil. In sommige gevallen wordt er echter meer expertise gevraagd van een vrijwilliger dan deze in bezit heeft. De expertise moet een relatie hebben met het verstevigen van de sociale cohesie en leefbaarheid in Nijkerk. Om ook vrijwilligers goed onderlegd hun taak te laten uitvoeren wordt ingezet op trainingen, deskundigheidsbevordering en ondersteuning passend bij de behoefte van de vrijwilliger of haar organisatie (kosten € 25.000). Naast de taken binnen scenario 2 wordt in dit scenario aandacht besteed aan de respijtzorg voor mantelzorgers. Respijtzorg biedt mantelzorgers de mogelijkheid hun zorgtaken tijdelijk even helemaal aan een ander over te laten. De bedoeling is dat de mantelzorger even vrijaf van de zorg heeft en zodoende niet overbelast raakt. Op de Wmo-prestatieavond op 1 december 2011 is aangegeven dat respijtzorg overdag vaak geen probleem is maar respijtzorg voor de nacht wel (bijvoorbeeld met een dementerende echtgenoot thuis). We gaan daarom uit van respijtzorg vooral voor de nacht (kosten € 40.000). De ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers heeft naast waardering als doel om het huidige inzet van de inwoners overeind te houden.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015 (aanvullend)

1. Vanaf 2014 ontvangt iedere leerling na afloop van de maatschappelijke stage informatie over de mogelijkheden van vrijwilligerswerk in Nijkerk;
2. Het aantal vrijwilligers in Nijkerk blijft stabiel op het niveau van 2011;
3. In 2015 zijn minimaal 250 (jonge) mantelzorgers bekend met het bestaande ondersteuningsaanbod.
4. Het aantal mantelzorgers (inclusief overbelaste mantelzorgers) wordt in beeld gebracht.

Prestatieveld 4: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	313	313	313	313
Nieuwe activiteiten					
(Jonge) mantelzorgers in beeld brengen	7	3	3	0	0
Verkennen mogelijkheden respijtzorg	7	0	65	48	48
Professionaliseringsaanbod vrijwilligers	7	0	28	25	25
Totaal benodigd	7	316	409	386	386
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 3	N 96	N 73	N 73

Kansen en bedreigingen

Bij de bestrijding van de eenzaamheid is er sprake van een ingroeimodel. De uitwerking en resultaten worden goed gemonitord. Er is een risico dat door onvoldoende afstemming en melding er te weinig zicht ontstaat op de werkelijke behoefte bij inwoners met eenzaamheid. In de uitwerking moeten ook scholen worden betrokken aangezien uit onderzoek naar voren komt dat juist jongeren zich (veelal wel tijdelijk, maar wel meerjarig) eenzaam kunnen voelen. Een risico is dat inwoners onvoldoende willen aangeven eenzaam te zijn waardoor een passend aanbod niet tot stand kan komen.

Scenario 3:

- **Mantelzorgers: extra bekendheid aan bestaand ondersteuningsaanbod**
- **Vrijwilligers: inzetten op samenwerking, projectmatige inzet en deskundigheidsbevordering**
- **Respijtzorg**
- **Aanpak eenzaamheid**

Rol gemeente

In dit scenario vervult de gemeente een regisserende, faciliterende en een voorwaardenscheppende rol. Naast de taken binnen scenario 2 wordt in dit scenario aandacht besteed aan de basisfunctie respijtzorg voor mantelzorgers. Respijtzorg biedt mantelzorgers de mogelijkheid hun zorgtaken tijdelijk even helemaal aan een ander over te laten. De bedoeling is dat de mantelzorger even vrijaf van de zorg heeft en zodoende niet overbelast raakt. Op de Wmo-prestatieavond op 1 december 2011 is aangegeven dat respijtzorg overdag vaak geen probleem is maar respijtzorg voor de nacht wel (bijvoorbeeld met een dementerende echtgenoot thuis). We gaan daarom uit van respijtzorg. Per mantelzorger wordt maatwerk geleverd.

Naast de inzet voor mantelzorgers en vrijwilligers wordt vanaf 2013 gefaseerd ingezet op de bestrijding van de eenzaamheid (opbouw € 40.000 in 2013 en € 75.000 vanaf 2014). In Nijkerk zijn al veel mogelijkheden voor het aangaan van sociale contacten en het tegengaan van eenzaamheid. Dit aanbod willen we beter ontsluiten en afstemmen op de individuele hulpvraag, ook in relatie tot de nieuwe doelgroepen vanuit de decentralisatie AWBZ begeleiding. In de uitwerking ontwikkelt Sigma een makelaarsfunctie waardoor er een meld- en coördinatiepunt wordt gevormd waarin vraag en aanbod samen komen. De eenzaamheid moet zich niet alleen richten op ouderen. Via de maatschappelijke stage heeft Sigma al ingang bij een deel van de schoolgaande jeugd in Nijkerk. In Nijkerk zijn (landelijke kengetallen) in theorie 4.000 inwoners binnen de doelgroep ouderen en mantelzorgers eenzaam. Het bereiken van deze groep is lastig, via de aanpak van de eenzaamheid willen we in 2015 10% van deze inwoners bereiken. De aanpak rondom eenzaamheid wordt in afstemming met 'niet-pluis' vormgegeven. De inzet voor vrijwilligers en mantelzorgers kan vanuit de visie van de Kanteling ertoe bijdragen dat kosten in prestatieveld 6 worden voorkomen.

Beleidsdoelstellingen vrijwilligerswerk 2012 t/m 2015

Onderstaande beleidsdoelstelling is aanvullend op de doelstellingen in scenario 1 en 2.

1. Vanaf 2014 ontvangt iedere leerling na afloop van de maatschappelijke stage informatie over de mogelijkheden van vrijwilligerswerk in Nijkerk;

2. Het aantal vrijwilligers in Nijkerk blijft stabiel op het niveau van 2011;
3. In 2015 zijn minimaal 250 mantelzorgers bekend met het bestaande ondersteuningsaanbod.
4. Het aantal mantelzorgers (inclusief overbelaste mantelzorgers) wordt in beeld gebracht;
5. De functie respijtzorg wordt bekend onder mantelzorgers en gemeten via een jaarlijks tevredenheidsonderzoek;
6. 5% van de overbelaste mantelzorgers maken vanaf 2012 gebruik van de beschikbare respijtzorg.
7. 50 vrijwilligers maken gebruik van de mogelijkheid tot deskundigheidsbevordering ter versterking van de sociale cohesie en lokale leefbaarheid.

Prestatieveld 4: Kosten Scenario 3	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	313	313	313	313
Nieuwe activiteiten					
Verkennen mogelijkheden respijtzorg	7	0	65	48	48
Mantelzorgers in beeld brengen	7	3	3	0	0
Professionaliseringsaanbod vrijwilligers	7	0	28	25	25
Aanpak Eenzaamheid	7	0	46	75	75
Totaal benodigd	7	316	455	461	461
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 3	N 142	N 148	N148

Kansen en bedreigingen

Naast wat in scenario twee is benoemd kan door training en ondersteuning van zowel vrijwilligers als mantelzorgers gebouwd worden aan versterkte sociale samenhang in Nijkerk. Een nadeel is dat slechts een beperkt deel van de mantelzorgers kan worden ondersteund via respijtzorg. Vanuit de vrijwilligersorganisaties moet beoordeeld worden op welke wijze zij de opleiding en training op een effectieve en efficiënte wijze vorm kunnen geven zodat zoveel mogelijk vrijwilligers van een opleidingsaanbod gebruik kunnen maken.

4.2.5 Prestatieveld 5

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Doelgroep

De doelgroep betreffen inwoners met een psychisch probleem, inwoners met psychosociale problemen en inwoners met een verstandelijke handicap. Vanuit de cijfers van het Algemeen Maatschappelijk Werk is af te leiden dat er jaarlijks tussen de 350 en 400 inwoners begeleiding ontvangen. De inwoners die het AMW weten te bereiken ontvangen ondersteuning bij de door hen ervaren problemen. Een belangrijke groep zijn de notoire zorgmijders. Deze groep inwoners moet veelal vanuit dit prestatieveld ondersteuning krijgen. Een aantal van deze zorgmijders zal ook in de prestatievelden 7 t/m 9 te vinden zijn. De gemeentelijke inzet richt zich primair op het bereiken van resultaten in de directe thuisomgeving. Het aanbod is gemeentebreed of in de regio georganiseerd. Een gerichte ondersteuning in dit prestatieveld kan voorkomen dat inwoners een beroep doen op prestatieveld zes en/of uiteindelijk in de prestatievelden zeven tot en met negen belanden.

Toelichting uitgaven prestatieveld 5

Begroting 2012	Activiteiten
Subsidieverlening maatschappelijke organisaties	
1 Beweging 3.0 TB	9
2 Icare TB	54
3 Indigo	26
4 NPV Nijkerk	4

5 NPV Hoevelaken	2
6 Humanitas	5
7 Hulpdienst Hoevelaken	6
8 Zonnebloem Hoevelaken	4
9 Zonnebloem Nijkerk	4
10 Alzheimer Cafe	1
11 Maatschappelijk werk Nijkerk (Veluwe Alert)	295
12 Maatschappelijk werk Hoevelaken (Beweging 3.0)	62
13 Beleidsuren SZ	0
Rapportage anti discriminatieloket	0
Vervoer op maat	0
Participatie van mensen met beperking - follow up project	0
Formatie en overhead	44
Totaal huidige begroting	516

Deelname aan maatschappelijk verkeer en zelfstandig kunnen functioneren

Binnen prestatieveld 5 gaat het om algemene voorzieningen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, iedereen ten goede kunnen komen. Bij nieuw beleid moet rekening worden gehouden met de verschillen tussen mensen zonder en met beperking (inclusief beleid). Door invoering van de kanteling wordt gekeken of iemand meer geholpen is met deelname aan een activiteit dan met hulp om eenzaamheid te verminderen. De gemeente Nijkerk wordt per 1 januari 2013 verantwoordelijk voor inwoners, die extra kwetsbaar zijn (verstandelijk gehandicapten, psychiatrische problemen), waarbij hogere eisen worden gesteld aan de algemene voorzieningen in Nijkerk. In de Structuurvisie is al gekozen voor het investeren in activiteiten, die de sociale samenhang bevorderen boven grootschalige investeringen in voorzieningen. Ontwikkelingen naar aanleiding van nieuwe decentralisaties zorgen voor aanpassingen in gemeentelijk beleid in 2012 en latere jaren.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 5 is in twee scenario's weergegeven. Voor elk scenario zijn enkele beleidsdoelstellingen.

Scenario 1: compleet beeld algemene voorzieningen in Nijkerk

Rol gemeente

Als gemeente willen we op korte termijn een compleet beeld hebben van alle beschikbare algemeen toegankelijke voorzieningen en activiteiten voor mensen met en zonder beperking in Nijkerk. Dit beeld wordt opgenomen in de digitale sociale kaart. Om dit beeld te delen en actueel te houden is er een uitwisseling met alle door de gemeente Nijkerk gesubsidieerde partners. Van de partners wordt verwacht dat zij zelf actief bijdragen aan de jaarlijkse actualisatie van dit beeld, hier kan binnen de subsidierelaties ook op gestuurd worden.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. Er wordt een verkenning uitgevoerd naar de wensen en behoeften van de doelgroepen binnen prestatieveld 5 in relatie tot de algemene voorzieningen en activiteiten;
2. In 2015 besteedt 75% van alle door de gemeente gesubsidieerde maatschappelijke partners aandacht aan activiteiten voor mensen met een beperking.

Prestatieveld 5: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	516	516	516	516
Nieuwe activiteiten					
Verkenning wensen/behoefte nieuwe doelgroepen	7	0	28	7	0
Totaal benodigd	7	516	544	523	516
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	0	N 26	N 7	0

Kansen en bedreigingen

Voor dit prestatieveld is beperkte ambtelijke capaciteit beschikbaar. Een inventarisatie wordt in gezamenlijkheid met collega's en ketenpartners opgemaakt. Om de deelname aan activiteiten te verbeteren moeten concrete prestatieafspraken worden gemaakt. Er moet ook een beeld komen van de huidige situatie. Dit is een tijdsintensief proces waarbij ook de gesubsidieerde partijen nodig zijn. Mochten de waarderingssubsidies in scenario 1 komen te vervallen dan beperkt dit de gemeentelijke mogelijkheden om partners te motiveren om ten aanzien van het activiteitenaanbod maatregelen te nemen ten behoeve van de Wmo-doelgroep.

Scenario 2:

- **Compleet beeld algemene voorzieningen plus verkenning overlap**
- **Samenwerking versterken Wmo activiteiten**
- **Versterking welzijnsactiviteiten**

Rol gemeente

Naast de taken die binnen scenario 1 worden beschreven wordt er in dit scenario ook aandacht besteed aan een verkenning in overlap en mogelijkheden tot samenwerking vanuit bestaande Wmo activiteiten. De gemeente zal hiervoor in ieder geval haar partners benaderen binnen de reguliere subsidierelaties. Daarnaast vinden we het belangrijk dat ketenpartners van algemeen toegankelijke voorzieningen of activiteiten in Nijkerk ook bereikbaar zijn voor deze doelgroep. Door de digitale sociale kaart te delen met ketenpartners hopen we te bereiken dat deze organisaties zich gaan inspannen om hun organisatie of activiteiten af te stemmen op mensen met een beperking. De inzet op welzijnsactiviteiten voor de Unie van Vrijwilligers, met name gericht op ouderen in de kernen Nijkerk en Nijkerkerveen, wordt voortgezet. Deze activiteiten op het gebied van bewegen, vervoer, ontmoeting en ondersteuning kunnen door de inzet van vele vrijwilligers laagdrempelig en kostenverlagend worden ingezet. Met bijna 300 vrijwilligers en ruim 600 deelnemers over de verschillende activiteiten wordt een grote groep ouderen gestimuleerd sociale contacten aan te gaan en wordt een bijdrage geleverd aan de maatschappelijke participatie van kwetsbare inwoners. De bijdrage aan het UVV is tot en met 2011 in de meerjarenbegroting opgenomen. Vanaf 2012 moet een nieuwe keuze worden gemaakt. In dit scenario wordt ervoor gekozen om deze activiteit, in lijn met de kanteling, structureel door te zetten.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

Onderstaande beleidsdoelstellingen zijn aanvullend op de doelstellingen in scenario 1.

1. Er wordt een verkenning uitgevoerd naar de wensen en behoeften van de doelgroepen binnen prestatieveld 5 in relatie tot de algemene voorzieningen en activiteiten;
2. In 2015 besteedt 75% van alle door de gemeente gesubsidieerde partners aandacht aan activiteiten voor mensen met een beperking;
3. Alle gesubsidieerde organisaties spannen zich in om hun activiteiten meer toegankelijk te maken voor mensen met een beperking.

Prestatieveld 5: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	516	516	516	516
Nieuwe activiteiten					
Verkenning wensen/behoefte nieuwe doelgroepen	7	0	28	7	0
Subsidiëring Unie van Vrijwilligers	7	66	66	66	66
Totaal benodigd	7	582	610	589	582
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 66	N 94	N 73	N 66

Kansen en bedreigingen

Medewerking van partners is noodzakelijk om van dit scenario een succes te maken. Voor de decentralisatie AWBZ worden zowel lokaal als binnen de regio vervolgspraken gemaakt om de decentralisatie AWBZ vorm te geven. Hieruit komen mogelijk implementatiekosten voort.

4.2.6 Prestatieveld 6

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Doelgroep

De doelgroep in dit prestatieveld is divers en aanzienlijk. Inwoners met een beperking, chronisch psychisch en/of psychosociaal probleem kunnen aanspraak maken op een Wmo voorziening. Het aantal toekenningen in Nijkerk is in het Bijlagenboek na te lezen. Een inwoner kan natuurlijk meerdere voorzieningen tegelijkertijd ontvangen. Het betreft zowel jongeren als ouderen. Het resultaat is veelal in de directe leefomgeving, thuis of in de wijk, zichtbaar. Een voorziening vanuit dit prestatieveld heeft een nadrukkelijke relatie met het algemene doel vanuit de Wmo: meedoen.

Toelichting uitgaven prestatieveld 6

Begroting 2012	Activiteiten
Indicatiestelling Wmo	45
Verstrekken rolstoelvoorziening	270
Verstrekken vervoervoorziening	656
Verstrekken woonvoorziening	386
Overige lasten/baten Wmo hulpmiddelen	-7
Totaal Wmo hulpmiddelen en indicatiestelling	1.350
Verstrekkingen huishoudelijke hulp in natura (71%)	2.102
Verstrekkingen huishoudelijke hulp PGB (29%)	868
Overige lasten/baten beleid	14
Overige lasten/baten huishoudelijke hulp	48
Totaal Algemeen beleid en huishoudelijke hulp	3.032
Formatie en overhead	532
Totaal huidige begroting	4.914

De Wmo is erop gericht om mensen te ondersteunen op weg naar het versterken van de eigen regie en participatie, onder andere om de inzet van zwaardere ondersteuning te voorkomen of uit te stellen (= de kanteling). Voor iedere situatie kijkt de gemeente met inwoners, hun omgeving en professionals hoe de ondersteuning zodanig georganiseerd kan worden dat er een optimale balans is tussen het zelforganiserend vermogen van inwoners, de informele ondersteuning van de omgeving en de professionele ondersteuning van de overheid.

Bevorderen van het zelfstandig functioneren

Nederland bevindt zich in een transitieperiode waarin de verzorgingsstaat plaats maakt voor de participatiemaatschappij en taken worden gedecentraliseerd van het Rijk naar gemeenten. In plaats van te spreken van een recht op zorg, wordt gekeken naar mogelijkheden om mensen met beperkingen zoveel mogelijk vanuit eigen kracht te laten deelnemen aan de maatschappij. Om hen hierin te helpen wordt gesproken van "compensatie". Deze trend wordt mede ingegeven omdat de kosten voor de zorg explosief stijgen, mede omdat we met zijn allen ouder worden. Om een aanvaardbaar niveau van ondersteuning in stand te houden dat recht doet aan het sociale gezicht van Nijkerk en dat past binnen het beschikbare budget moet bestaande en nieuwe ondersteuning efficiënter worden georganiseerd. Het doel is vanuit een andere werkwijze meer resultaat met minder budget. Opnieuw moet worden gekeken voor welke zaken inwoners zelf verantwoordelijk zijn (mogelijk met enige begeleiding) en voor welke zaken men de lokale overheid kan aanspreken of een bijdrage kan aanvragen.

Voorzieningen

In de Verordening Wmo staan vier soorten individuele voorzieningen: huishoudelijke hulp, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen. Deze voorzieningen moeten mensen compenseren zodat zij in staat zijn hun eigen huishouding te organiseren, hun woning normaal te gebruiken en zich in en rondom hun huis te verplaatsen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. In de lokale Verordening Wmo zijn regels vastgelegd voor het toekennen van deze individuele voorzieningen. Met de decentralisatie van de begeleiding van de AWBZ kan ervoor gekozen worden deze verordening uit te breiden of een nieuwe op te stellen. De verstrekking van individuele voorzieningen maakt het mogelijk dat mensen met beperkingen kunnen deelnemen aan de maatschappij. Omgekeerd geldt dat naarmate de toegankelijke algemene voorzieningen beter zijn ingericht er mogelijk minder gebruik hoeft te worden gemaakt van individuele voorzieningen. Het MO-loket van de gemeente Nijkerk is de eerste ingang voor inwoners om informatie en cliëntondersteuning te krijgen over individuele voorzieningen.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 6 is in drie scenario's weergegeven. Zoals uit de tabellen blijkt gaat in prestatieveld 6 veruit het meeste geld om. Anders dan bij de vorige prestatievelden zijn de drie scenario's niet oplopend qua kosten en formatie maar aflopend. De reden hiervoor is dat de kosten van prestatieveld 6 de afgelopen jaren aanzienlijk zijn gestegen (zie ook hoofdstuk 5, ontwikkeling Wmo-reserve). Deze kostenstijging is grotendeels toe te schrijven aan de verstrekking van individuele voorzieningen. Vanuit de gemeenteraad is een taakstelling meegegeven om in dit Wmo-beleidsplan structureel € 500.000 te besparen om in totaliteit de Wmo betaalbaar te houden. De consequentie van deze opdracht is dat de besparing grotendeels (niet geheel) binnen dit prestatieveld gevonden moet worden.

Scenario 1:

- **Handhaven huidig niveau Wmo voorzieningen**

Rol gemeente

Bij het verstrekken van Wmo-voorzieningen voert de gemeente haar compensatieplicht uit. Met name via het MO-loket verstrekt de gemeente voorzieningen als vervoersvoorzieningen, huishoudelijke hulp, scootmobiel en diverse woonvoorzieningen. Binnen dit scenario zal de gemeente vanaf 2013 het huidige niveau voor de Wmo voorzieningen continueren. Volgens de Wmo benchmark en het tevredenheidonderzoek scoort de gemeente Nijkerk goed op deze onderdelen. Het gevolg van het in stand houden van het huidige niveau is echter dat dit vanaf 2013 niet meer kan worden gefinancierd uit de bestaande beschikbare middelen. Het tekort loopt op tot minstens € 430.000 en geschat wordt dat dit tekort vanwege de demografische ontwikkelingen en nieuwe Wmo-doelgroepen (met gekort rijksbudget) verder oploopt. Wanneer dit scenario doorgevoerd wordt dan moeten er vanaf 2013 niet Wmo-middelen vanuit andere gemeentelijke reserves worden ingezet. Uitgangspunt is dat het sociale gezicht in Nijkerk behouden blijft, minima worden ontzien.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. De mate van tevredenheid over de Wmo-verstrekkingen wordt gewaardeerd met een 7,0;
2. Wmo voorzieningen worden zonder eigen bijdragen verstrekt;
3. Minima worden ontzien bij het verstrekken van Wmo voorzieningen.

Prestatieveld 6: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	4.914	4.484	4.484	4.484
Besparingen:					
- taakstellende besparing meerjarenbegroting 2012-2015 gaat niet door	7	0	430	430	430
Totaal benodigd	7	4.914	4.914	4.914	4.914
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 0	N 430	N 430	N 430

Kansen en bedreigingen

Het huidige voorzieningenniveau blijft in stand. Inwoners zijn hierover volgens het jaarlijks tevredenheidsonderzoek erg tevreden. Een financieel gevolg is dat de Wmo-tekorten de komende jaren fors stijgen. Vanaf 2013 moeten er waarschijnlijk vanuit andere budgetten aanvullende middelen worden bijgedragen. Dit gaat structureel om aanzienlijke budgetten. Vanaf 2013 moet daarbij nog rekening worden gehouden met zowel nieuwe doelgroepen die binnen de Wmo moeten worden gecompenseerd in combinatie met een dalend rijksbudget.

Scenario 2:

- **Invoeren van de Kanteling**
- **Ontwikkeling innovatieve producten**
- **Doorontwikkeling Wmo**
- **Besparen op de huidige Wmo-voorzieningen (5%)**

Rol gemeente

De gemeente gaat op zoek naar innovatieve producten en diensten die aan de Wmo vraag voldoen, klantvriendelijk zijn en minder geld kosten. Door aanbestedingen van de huishoudelijke hulp in 2012 worden scherpere tarieven gerealiseerd. Verder wordt op alle Wmo voorzieningen een eigen bijdrage gevraagd en een aantal voorzieningen worden bestempeld als algemeen gebruikelijke voorzieningen. Voor het berekenen van een eigen bijdrage wordt het gezinsinkomen als basis gehanteerd. Deze koers sluit aan bij de mening van de deelnemers aan de Wmo-prestatieavond, waarbij werd aangegeven dat de Wmo geen zaken hoeft te verstrekken, die algemeen gebruikelijk zijn. Ook is gemeld dat eigen bijdragen goed zijn zolang minima worden ontzien. Naar de haalbaarheid van een scootmobiel en rolstoelpool wordt een onderzoek uitgevoerd. Op de voorzieningen worden vanaf 2013 gezinsinkomens afhankelijke eigen bijdragen ingevoerd. Hierdoor wordt vanaf 2014 minimaal € 115.000 bespaard. Bij de nieuwe aanbestedingsronde van de huishoudelijke hulp wordt € 100.000 bespaard.

Vanuit diverse prestatievelden wordt door de gemeente actief geïnvesteerd in de kanteling. Medewerkers worden getraind en geschoold, met partners worden de contacten nauwer aangetrokken. Sterke verenigingen en het behoud van, vrijwilligers en mantelzorgers versterken de kracht van de samenleving in Nijkerk. Deze gerichte investeringen dragen ertoe bij dat het vangnet rondom inwoners steviger wordt. De kanteling in combinatie met een versteviging van de samenleving in Nijkerk leveren een verlaging op van het aantal inwoners dat uiteindelijk een beroep doet op de Wmo. Als doelstelling wordt meegegeven dat vanaf 2014 vanuit de kanteling een besparing van 5% op Wmo-voorzieningen⁴ gerealiseerd wordt.

⁴ Bijdrage Wmo voorzieningen (rolstoel, vervoer, woonvoorzieningen en hulp bij het huishouden) bedraagt in 2010 in totaal € 4.282.000.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. Vanuit de gedachte van de eigen verantwoordelijkheid worden wijzigingen doorgevoerd waaronder het invoeren van een eigen bijdrage;
2. Minima worden ontzien bij het verstrekken van Wmo voorzieningen via een inkomensafhankelijke bijdrage;
3. Op de Wmo voorzieningen wordt na doorvoering van de Kanteling vanaf 2014 5% bespaard.

Prestatieveld 6: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	4.914	4.484	4.484	4.484
Besparingen:					
- taakstellende besparing meerjarenbegroting 2012-2015 gaat niet door	7	0	430	430	430
- besparing door heffen eigen bijdragen WMO voorzieningen	7	0	-50	-102	-102
- Algemeen gebruikelijk verklaren van hulpmiddelen	7	0	-13	-13	-13
- Inverdieneffect aanbesteding huishoudelijke hulp	7	0	-100	-100	-100
- Besparing Wmo voorzieningen (5% budget 2010)	7	0	0	- 215	- 215
Nieuwe activiteiten					
- Haalbaarheid rolstoel/scootmobiel pool	7	0	5	0	0
- Invoering en evaluatie kanteling Wmo	7	0	13	4	4
- Extra inzet op / algemene voorzieningen na kanteling (innovatieve producten diensten)	7	16	30	30	30
Totaal benodigd	7	4.930	4.799	4.518	4.518
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 16	N 315	N 34	N 34

Kansen en bedreigingen

De inkomsten en uitgaven komen meer in balans. In 2012 en 2013 wordt geïnvesteerd in het doorvoeren van de kanteling. Deze insteek en werkwijze moet vanaf 2014 een besparing opleveren. De wijzigingen zijn in lijn met landelijke ontwikkelingen en de voorgestelde maatregelen zijn in lijn met de Wmo uitvoering in veel andere gemeenten. Het Wmo-aanbod in Nijkerk blijft op een zeer verantwoord niveau en doet recht aan het behoud van het sociale gezicht. De eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht wordt in dit scenario aangesproken. Vanuit dit scenario mag worden verwacht dat door een versobering in de Wmo toekenningen het aantal bezwaarschriften gaat toenemen. Een goede en tijdige communicatie kan dit gedeeltelijk voorkomen. Het doorvoeren van de kanteling in combinatie met een aanbod van algemene voorzieningen en het benutten van eigen kracht lijkt onontkoombaar. Wel moeten inwoners actief in dit proces van wijzigingen worden meegenomen via gerichte informatie en publicaties. Een risico van bovenstaand scenario is dat de opgenomen besparingen een eerste inschatting is. In de uitwerking zal moeten blijken welke besparingen mogelijk zijn. Veel gemeenten staan aan de vooravond van het doorvoeren van de kanteling in combinatie met het versterken van de eigen kracht. De mogelijke besparingen vanuit de kanteling zijn zowel afhankelijk van de opstelling en de draagkracht van zowel de Nijkerkse samenleving als van het gemeente informatie en adviesproces rondom de Wmo uitvoering.

Scenario 3:

- **Invoering van de Kanteling**
- **Ontwikkeling innovatieve producten**
- **Doorontwikkeling Wmo**
- **Besparen op de huidige Wmo voorzieningen (10%)**

Rol gemeente

De invoering van de kanteling is noodzakelijk bij het verstrekken van voorzieningen. Vanaf 2013 willen we de kwaliteit van de te bieden ondersteuning en dienstverlening aan onze inwoners verder versterken. Zelfredzaamheid en de eigen netwerken van inwoners worden optimaler ingezet. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van algemene of collectieve voorzieningen om inwoners met een beperking te compenseren. Bij de intakegesprekken gaan we dit registreren om te zien in welke mate deze voorzieningen compenserend werken. Door een gekantelde intake komen minder inwoners in aanmerking voor een Wmo-voorziening aangezien ze naar voorliggende voorzieningen worden verwezen. Vanuit het actiever benutten van de eigen kracht worden inwoners op een andere wijze gecompenseerd.

De invoering van de decentralisaties worden gelijktijdig en in samenhang met de Wmo voorbereid en geïmplementeerd. Uit te werken thema's hierbij zijn: vraagverheldering op basis van een huisbezoek en een "gekanteld" gesprek, wijze van indicering in relatie tot individuele, maar ook collectieve en algemene voorzieningen, informatieverstrekking, cliëntondersteuning, inschakelen van informele hulp, vrijwilligers en mantelzorgers, inkoop en aanbesteding voor nieuwe producten en samenwerking met andere gemeenten. In samenspraak met ketenpartners wordt beoordeeld welk regulier aanbod zij bieden waarbij ook wordt gekeken of de nieuwe doelgroep vanuit de decentralisaties van een voorziening gebruik kan maken.

Vanuit diverse andere prestatievelden wordt door de gemeente actief geïnvesteerd in de kanteling. Medewerkers worden getraind en geschoold, met partners worden de contacten nauwer aangetrokken. Investerings in voorliggende voorzieningen, verenigingen en in de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers versterken de kracht van de samenleving in Nijkerk. Deze gerichte investeringen dragen ertoe bij dat het vangnet rondom inwoners steviger wordt. De kanteling in combinatie met een versteviging van de samenleving in Nijkerk leveren een verlaging op van het aantal inwoners dat uiteindelijk een beroep doet op de Wmo. Als doelstelling wordt meegegeven dat vanaf 2014 vanuit de kanteling een besparing van 10% op Wmo-voorzieningen⁵ gerealiseerd wordt.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. Vanuit de gedachte van de eigen verantwoordelijkheid worden wijzigingen doorgevoerd waaronder het invoeren van een eigen bijdrage;
2. Minima worden ontzien bij het verstrekken van Wmo voorzieningen via een inkomensafhankelijke bijdrage;
3. De kanteling is binnen de gemeentelijke organisatie en bij ketenpartners vanaf 2014 doorgevoerd;
4. Op de Wmo voorzieningen wordt na doorvoering van de Kanteling vanaf 2014 10% bespaard.

Prestatieveld 6: Kosten Scenario 3	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	4.914	4.484	4.484	4.484
Besparingen:					
- taakstellende besparing meerjarenbegroting 2012-2015 gaat niet door	7	0	430	430	430
- besparing door heffen eigen bijdragen WMO voorzieningen	7	0	-50	-102	-102
- Algemeen gebruikelijk verklaren van hulpmiddelen	7	0	-13	-13	-13
- Inverdieneffect aanbesteding huishoudelijke hulp	7	0	-100	-100	-100
- Besparing Wmo voorzieningen 10%	7	0	0	- 430	- 430
Nieuwe activiteiten					

⁵ Bijdrage Wmo voorzieningen (rolstoel, vervoer, woonvoorzieningen en hulp bij het huishouden) bedraagt in 2010 in totaal € 4.282.000.

- Haalbaarheid rolstoel/scootmobiel pool	7	0	5	0	0
- Invoering en evaluatie kanteling WMO	7	0	13	4	4
- Extra inzet op algemene voorzieningen na kanteling (innovatieve producten/diensten)	7	16	30	30	30
Totaal benodigd	7	4.930	4.799	4.303	4.303
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 16	N 315	V - 181	V - 181

Kansen en bedreigingen

Zie scenario 2. De inkomsten en uitgaven komen nog beter in balans. In de uitwerking zal moeten blijken welke besparingen mogelijk zijn. Vanuit dit scenario mag worden verwacht dat door een versoering in de Wmo toekenningen het aantal bezwaarschriften gaat toenemen. Een goede en tijdige communicatie kan dit gedeeltelijk voorkomen. Het doorvoeren van de kanteling in combinatie met een aanbod van algemene voorzieningen en het benutten van eigen kracht lijkt onontkoombaar. Duidelijk moet zijn dat de kanteling in veel gemeenten in Nederland wordt doorgevoerd. De gemeentelijke bijdrage voor Wmo uitgaven blijft ook in dit scenario ruim boven de middelen die vanuit het Rijk voor dit prestatieveld worden ontvangen. Nijkerk voldoet aan de wettelijke verplichtingen en blijft een sociale gemeente voor wat betreft de uitvoering van prestatieveld 6. Veel gemeenten staan aan de vooravond van het doorvoeren van de kanteling in combinatie met het versterken van de eigen kracht. De mogelijke besparingen vanuit de kanteling zijn zowel afhankelijk van de opstelling en de draagkracht van zowel de Nijkerkse samenleving als van het gemeente informatie en adviesproces rondom de Wmo uitvoering.

4.2.7 Prestatieveld 7, 8 en 9

Prestatieveld 7 betreft het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Doelgroep

De doelgroep betreft inwoners binnen de maatschappelijke opvang, inwoners die te maken krijgen met (huiselijk) geweld, inwoners met geestelijke gezondheidsproblemen en inwoners met verslavingsproblematiek. Uit de cijfers van oa. centrum Maliebaan, Maatschappelijk Werk en Slachtofferhulp (zie Bijlagenboek) is op te maken dat het in Nijkerk om een groeiende groep inwoners gaat. In 2010 werden bij benadering 800 inwoners ondersteund, waarbij een inwoner van meerdere activiteiten gebruik kan maken. Het gemeentelijke aanbod is lokaal en regionaal georganiseerd. Het effect moet vooral in de huissituatie van de gebruiker effect sorteren.

Toelichting uitgaven prestatieveld 7, 8 en 9

Huidige begroting:	Activiteiten
Bieden van maatschappelijk opvang	0
Vangetoverleg	0
Budgetsubsidie Centrum Maliebaan	2
Steunpunt huiselijk geweld	8
Formatie en overhead	15
Totaal huidige begroting	25

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van opvang, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn om zich over het algemeen op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Voorbeelden zijn vrouwenopvang in verband met bedreigingen in de thuissituatie maar ook dak- en thuislozenopvang valt onder dit prestatieveld.

Prestatieveld 8 betreft het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) wordt verstaan: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Prestatieveld 9 betreft het bevorderen van verslavingsbeleid.

Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van bestrijding van overlast door verslaving. Verder zijn gemeenten door het Rijk verantwoordelijk gesteld voor de nazorg aan ex-gedetineerden. Het gaat om vijf aandachtsgebieden die bij ontslag uit detentie moeten worden geregeld. Het gaat om huisvesting, legitimatiebewijs, inkomen, schulden en zorg.

De scenario's

De uitvoering van prestatieveld 7, 8 en 9 is in gezamenlijkheid in drie scenario's weergegeven. Voor elk scenario zijn beleidsdoelstellingen opgesteld die uitvoering moeten geven aan de gestelde kaders van de Wmo.

Scenario 1:

- **Minimale inzet beleid**
- **Opstellen nulmeting doelgroep Nijkerk**

Rol gemeente

De doelgroep binnen de prestatievelden 7, 8 en 9 is beperkt en complex. De opvang en begeleiding is tot op heden in de regiogemeenten gerealiseerd die hiervoor via het Rijk middelen ontvangen. De gemeente Nijkerk blijft zich deze beleidsperiode bescheiden opstellen en verwijst door naar het centrale aanbod in de regio. Vanuit de diverse decentralisaties worden in 2012 aanvullende voorstellen (al dan niet regionaal) aangedragen, hieruit kunnen voor Nijkerk aanvullende kosten voortkomen.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015

1. De opvang van cliënten blijft regionaal georganiseerd;
2. Het bestaande lokale spreekuur van centrum Maliebaan wordt gepromoot zodat jaarlijks met minimaal 40 inwoners uit de OGGZ doelgroep contact aanwezig is;
3. In 2012 wordt er een nulbeeld opgemaakt waardoor inzicht ontstaat op de aantallen van de verschillende doelgroepen in Nijkerk.

Prestatieveld 7, 8 en 9: Kosten Scenario 1	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	25	25	25	25
Nieuwe activiteiten					
Nulmeting aantallen doelgroepen bij GGZ Nijkerk	7	3	0	0	0
Totaal benodigd	7	28	25	25	25
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 3	0	0	0

Kansen en bedreigingen

Diverse voorzieningen zoals de verslavingsopvang blijven ook op termijn in de regio georganiseerd. Wel zullen nieuwe doelgroepen zich bij de gemeente (MO-loket/ CJG) melden. De medewerkers moeten geschoold worden om hiermee om te kunnen gaan. Ook moet bekeken worden welke bestaande activiteiten in Nijkerk wel beschikbaar zijn voor deze nieuwe doelgroepen. Zoveel als mogelijk willen we namelijk inwoners in hun eigen sociale omgeving laten participeren. De decentralisaties AWBZ, Wet Werken naar Vermogen en Jeugdzorg worden met minder budget naar

gemeenten overgezet. In de uitwerking zal blijken of de kosten van begeleiding en opvang opwegen tegen het beschikbaar gestelde rijksbudget. Creativiteit en innovatieve oplossingen staan in de uitwerking centraal. Het nut van eigen krachtconferenties en een algemeen toegankelijk inlooppunt voor specifiek deze doelgroep wordt in de uitwerking meegenomen.

Scenario 2:

- **Minimale inzet beleid**
- **Opstellen nulmeting doelgroep Nijkerk**
- **Ontwikkeling nazorg**

Rol gemeente

De opvang en begeleiding blijft in de regiogemeenten gerealiseerd die hiervoor via het Rijk middelen ontvangen. De gemeente Nijkerk stelt zich in deze beleidsperiode bescheiden op en verwijst door naar het regionale aanbod. Met de betrokken partijen worden prestatieafspraken gemaakt zodat gevolgd kan worden op welke wijze inwoners uit Nijkerk worden opgevangen en met welk resultaat. Het sociale vangnetoverleg wordt verstevigd. Vanuit de diverse decentralisaties worden in 2012 aanvullende voorstellen (al dan niet regionaal) aangedragen. Het nut van eigen kracht conferenties voor deze doelgroep wordt in de uitwerking meegenomen.

Beleidsdoelstellingen 2012 t/m 2015: aanvullend

1. De opvang van cliënten blijft regionaal georganiseerd;
2. Het bestaande lokale spreekuur van centrum Maliebaan wordt gepromoot zodat jaarlijks met minimaal 40 inwoners uit de OGGZ doelgroep contact aanwezig is;
3. Er wordt een nulbeeld opgemaakt waardoor inzicht ontstaat op de aantallen van de verschillende doelgroepen in Nijkerk.
4. Voor de doelgroep worden preventieve en nazorgactiviteiten ontwikkeld.

Prestatieveld 7, 8 en 9: Kosten Scenario 2	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	25	25	25	25
Nieuwe activiteiten					
Nulmeting aantallen doelgroepen bij GGZ Nijkerk	7	3	0	0	0
Afspraken aanbieders regio	7	0	2	0	0
Achterhalen behoefte/wensen doelgroep	7	0	3	0	0
Ontwikkeling lokaal aanbod preventieve en nazorg activiteiten	7	0	3	0	0
Begeleiding doelgroepen decentralisaties	7	PM	PM	PM	PM
Totaal benodigd	7	28	33	25	25
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 3	N 8	0	0

Kansen en bedreigingen

Zie scenario 1.

4.2.10 Wmo kosten algemeen

Zoals gemeld zijn de kosten per prestatieveld in beeld gebracht en op deze wijze worden ze ook gepresenteerd. Per prestatieveld is ook een scenariokeuze mogelijk. Enkele kosten zijn niet aan een prestatieveld toe te rekenen. Deze activiteiten betreffen de Wmo-benchmark waardoor duidelijk wordt op welke wijze Nijkerk de Wmo uitvoert en met welke bijbehorende kosten in relatie tot andere gemeenten in Nederland. Een gevolg van alle landelijke wijzigingen in de Wmo (Kanteling, drie decentralisaties) is dat medewerkers bij het MO-loket/CJG structureel getraind en geschoold moeten worden om te kunnen aanhaken bij de laatste ontwikkelingen en voorbereid te zijn op het klantcontact met de huidige en nieuwe Wmo-doelgroepen. Deze twee activiteiten zijn in onderstaande tabel vermeld en zijn meegenomen in het totale Wmo-kostenoverzicht (hfst 5).

Onderzoek informatie en adviesfunctie

Bij prestatieveld drie is in het derde scenario aangegeven dat de informatievoorziening vanuit de gemeente met het oog op de doorontwikkeling van de Wmo opnieuw bezien moet worden. De activiteiten vanuit zowel het MO-loket als het CJG worden hierbij betrokken. Alle bijkomende consequenties qua dienstenaanbod, huisvesting, personeel, relatie ketenpartners etc. worden in dit onderzoek beoordeeld.

Monitoring

In paragraaf 2.5 is ingegaan op het belang van een strakke en scherpe monitoring van de Wmo uitvoering. In de door de gemeenteraad bepaalde uitgangspunten is hier mede de nadruk op gelegd. Deze nadruk is terecht aangezien er de komende jaren binnen de Wmo forse wijzigingen aanstaande zijn en er op onderdelen op dit moment geen helderheid is te geven welke consequenties dit voor Nijkerk heeft. De enige wijze om zowel de te bereiken effecten als de kostenontwikkeling beheersbaar te houden is een verscherpt toezicht op de Wmo uitvoering. Dit scherpere toezicht vraagt dat de gemeentelijke organisatie hierop anticipeert. De diverse beleidsafdelingen moeten in combinatie met financiën in een strakke regie de voortgang bewaken. In 2012 wordt de concrete handelwijze hiervoor ontwikkeld, vanaf 2013 loopt de uitvoering regulier door. In de uitgaven is berekend dat bij de monitoring vijf tot zeven ambtenaren zijn betrokken die bovenop hun huidige inzet de Wmo uitgaven blijvend bewaken. Via de reguliere planning en controlcyclus worden het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad geïnformeerd. Als er wijzigingen ten opzichte van het huidige beleid noodzakelijk zijn wordt ook de Wmo Adviesraad in dit proces betrokken. De resultaten vanuit de analyses en het klanttevredenheidsonderzoek worden gepubliceerd.

Drie decentralisaties in combinatie met inverdieneffect 2,5 fte Samenlevingszaken (per 2015)

In dit beleidsplan is in diverse hoofdstukken melding gemaakt van de drie decentralisaties die per 1 januari 2013 en later richting de gemeente komen. Voor alle drie de decentralisaties geldt dat hiervoor aparte besluitvormingstrajecten worden doorlopen. Voor iedere decentralisatie wordt in 2012 een plan van aanpak opgesteld waarin wordt beoordeeld op welke wijze Nijkerk de nieuwe doelgroep van dienst wil zijn en op welke wijze de gemeentelijke organisatie daarop moet worden ingericht. Bij alle drie de decentralisaties wordt ook bekeken wat vanuit de regio mogelijk is. Voor de implementatie van de decentralisaties worden vanuit het Rijk budgetten ontvangen. In de uitwerking zal blijken of deze implementatiebudgetten afdoende zijn. Naast dit Wmo beleidsplan worden de gemeenteraad separate voorstellen ter besluitvorming voorgelegd.

Voor de jaren 2010 – 2014 is de Wmo gerelateerde formatie namelijk (tijdelijk) met 2,5 fte uitgebreid. De activiteiten van deze formatie zijn terug te vinden in de Wmo: beleidsmedewerker Wmo en beleidsmedewerker gezondheidsbeleid. Dit zijn activiteiten die ook op de langere termijn vanuit de gemeente uitgevoerd moeten worden, deels zelfs vanuit een wettelijke plicht. De kosten van deze 2,5 fte (€ 156.000) zijn in de meerjarenbegroting 2011 – 2014 opgenomen en gebaseerd op de scenariokeuze vanuit dit Wmo beleidsplan. Vanaf 2015 zijn de kosten op een interne kostenplaats vermeld. Dit betekent dat als ervoor wordt gekozen om de activiteiten te blijven uitvoeren er per 2015 aanvullend budget nodig is. Binnen de implementatieplannen die in 2012 voor de drie decentralisaties worden opgemaakt vindt een totaalbeoordeling binnen Samenlevingszaken plaats over de toekomstige gemeentelijke werkproces. Doelgroep, (wettelijke) taken en formatie moet op elkaar zijn afgestemd. Vanuit de implementatieplannen moet blijken of het inverdieneffect van de 2,5 fte formatie kan worden gerealiseerd door slimme verbindingen te maken in de werkzaamheden van de huidige en nieuwe taken.

Prestatieveld Algemeen: Kosten	Programma	2012	2013	2014	2015
		Kosten x € 1000			
Totaal huidige begroting 2012-2015	7	88	88	88	88
Besparingen:					
- Doorontwikkeling informatie en advies functie (WMO loket)	7	0	0	-50	-50
- Inverdieneffect 2,5 fte (vanaf 2015)	7	0	0	0	-156
Nieuwe activiteiten					
- SGBO monitoring Benchmark WMO	7	11	11	11	11
- Opleidingsbudget ivm kanteling WMO	7	34	17	17	17
- Monitoring uitgaven WMO div afdelingen	7	75	50	50	50
- Uitwerking decentralisaties: begeleiding AWBZ, Jeugdzorg	7	PM	PM	PM	PM
- Onderzoek realisatie breed Wmo-loket	7	0	50	0	0
Totaal benodigd	7	208	216	166	-40
Mutatie t.o.v. meerjarenbegroting 2012-2015	7	N 120	N 128	V -28	V -128

Hoofdstuk 5: Financiën totaal

5.1 Inleiding

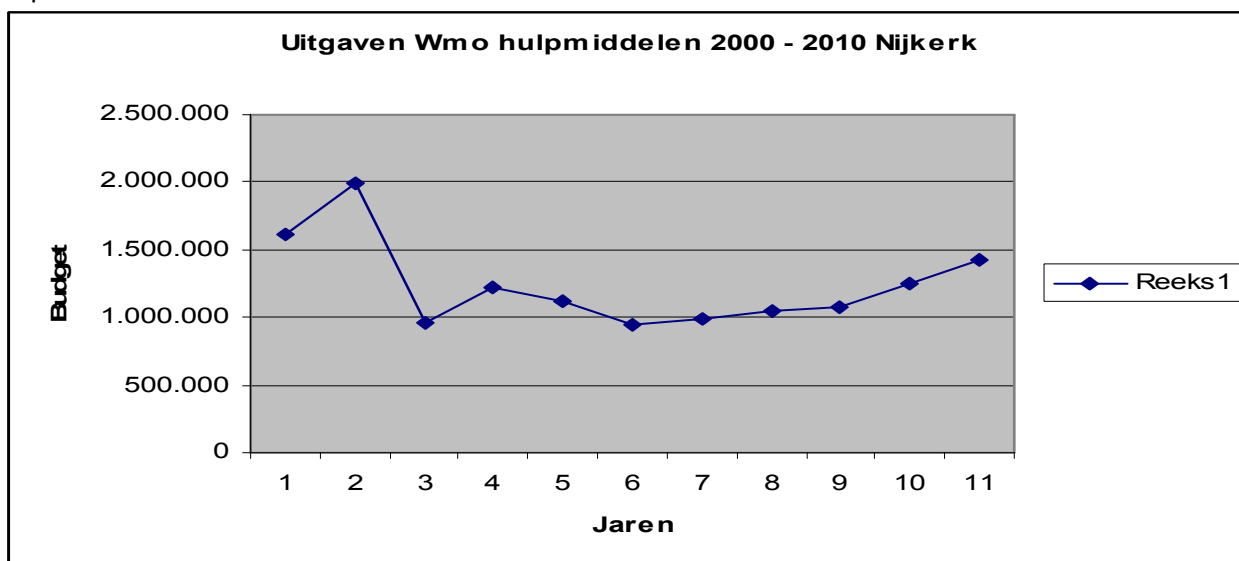
Om een goede afweging van keuzes te maken is het van belang te weten welke financiële consequenties de voorgenomen scenario's per prestatieveld hebben. In de uiteindelijke keuzes van de gemeenteraad, na consultatie van de Wmo-adviesraad en de ketenpartners, kan per jaar een ander bedrag naar voren komen.

5.2 Kosten Wmo-beleidsplan 2012 - 2015

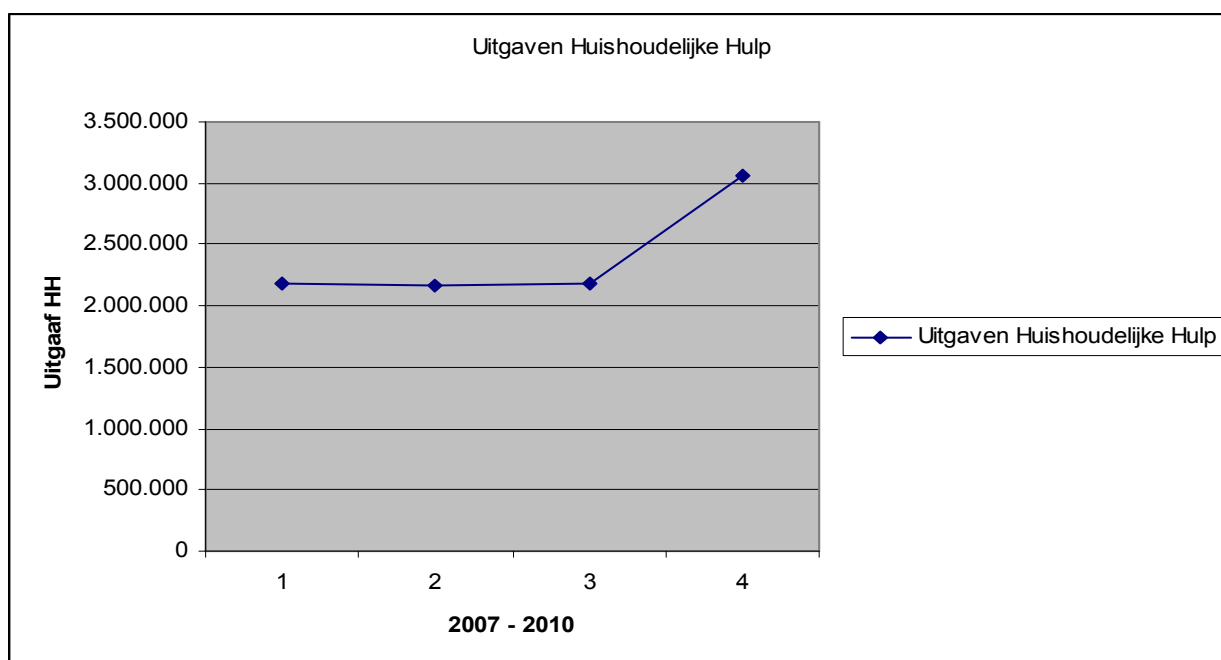
De afgelopen beleidsperiode is de Wmo uitgevoerd met de financiële luxe van de aanwezigheid van een Wmo-reserve. Duidelijk is dat deze situatie snel wijzigt met een verwacht tekort vanaf 2013. De ontwikkeling van de Wmo-reserve over de afgelopen jaren is als volgt:

Wmo reserve Nijkerk	
Jaar	Stand
1 januari 2010	€ 1.439.000
1 januari 2011	€ 1.126.000
1 januari 2012	(inschatting) € 317.000

Zonder aanscherping van het Wmo beleid is aannemelijk dat de Wmo-reserve negatief wordt. Daarbij is het noodzakelijk om ook de autonome ontwikkeling van de Wmo uitgaven mee te nemen. Uit onderstaande tabel Wmo hulpmiddelen (excl. Huishoudelijke hulp en de uitvoeringskosten) voor de jaren 2000 – 2010 wordt duidelijk dat de kosten sinds 2005 (€ 947.654) gestaag stijgen naar 2010 (€ 1.421.000). De totale kosten voor de jaren 2000 – 2010 bedragen € 16.636.845. Dit zorgt voor een gemiddelde uitgaaf van € 1.239.713. De verwachting voor 2011 is dat de kosten van Wmo hulpmiddelen uitkomt rond de € 1.450.000.

Sinds 2007 voeren gemeenten de huishoudelijke hulp uit. In onderstaande tabel zijn de uitgaven van de hulp bij het huishouden in de periode 2007 – 2010 opgenomen, waaruit duidelijk wordt dat de kosten in 2010 aanzienlijk zijn gestegen ten opzichte van voorgaande drie jaren. Zowel de uurprijs huishoudelijke hulp (agv aanbesteding) als het aantal gebruikers is in 2010 toegenomen.

Vanuit de Wmo uitgaven in de afgelopen jaren en de verwachte uitgaven voor de komende jaren (bij ongewijzigd beleid) is geconstateerd dat er een structureel tekort van € 500.000 mag worden verwacht. De gemeenteraad heeft hierop geanticipeerd door in de meerjarenbegroting Nijkerk 2011 – 2014 een bezuiniging van € 430.000 in te boeken bij prestatieveld zes. Via de voorgestelde maatregelen in de scenario's moet dit bedrag worden inverdiend. In onderstaande tabel zijn de kosten per prestatieveld weergegeven zoals ze in de huidige meerjarenbegroting Nijkerk 2011 – 2014 zijn opgenomen. De tabel is aangevuld voor het jaar 2015 aangezien dat jaar onderdeel uitmaakt van dit Wmo beleidsplan.

Meerjarenbegroting Nijkerk	Begroot budget 2012 - 2015			
	2012	2013	2014	2015
Prestatieveld 1	378	378	378	378
Prestatieveld 2	3.891	3.715	3.595	3.595
Prestatieveld 3	206	110	110	110
Prestatieveld 4	313	313	313	313
Prestatieveld 5	516	516	516	516
Prestatieveld 6 *	4.914	* 4.484	* 4.484	* 4.484
Prestatieveld 7, 8 en 9	25	25	25	25
Algemene kosten WMO	88	88	88	88
Totaal begroting	10.331	9.629	9.509	9.509
* = In bovenstaande tabel is de 'fictieve' bezuinigingspost van € 430.000 vanaf 2013 bij prestatieveld 6 opgenomen.				

5.2 Scenariokeuze Wmo 2012 – 2015 Nijkerk

In hoofdstuk twee van dit Wmo beleidsplan zijn zowel de doelstelling als de door de gemeenteraad geformuleerde beleidsuitgangspunten geformuleerd. In hoofdstuk drie is een analyse gemaakt op basis van de voor Nijkerk relevante kengetallen en ontwikkelingen. In hoofdstuk vier zijn voor de diverse prestatievelden scenario's gepresenteerd. Hieronder staat weergegeven welke keuze in eerste aanleg aan de gemeenteraad wordt voorgelegd in lijn met de rode draden van beleid waarin de eigen kracht van inwoners voorop staat en het Wmo beleid als aanvullend moet worden ervaren. Naar aanleiding van het advies van de Wmo adviesraad en de reacties van diverse ketenpartners die

aanwezig waren bij de Wmo prestatieavond wordt de gemeenteraad een definitief voorstel ter besluitvorming voorgelegd.

De keuze voor de jaren 2012 – 2015 is geheel in lijn met de beleidsuitgangspunten (amendement) zoals deze door de gemeenteraad is vastgesteld. Het sociale gezicht van Nijkerk blijft behouden. Het Wmo beleid werkt voor een aantal inwoners als springplank naar (een mate van) zelfstandigheid, voor anderen werkt de Wmo als vangnet om binnen de eigen mogelijkheden te kunnen blijven meedoen. De kanteling van aanbod naar vraaggericht, heldere en smart geformuleerde doelen en een effectieve inzet van de Wmo middelen zijn in onderstaand voorstel verweven. Daarnaast wordt conform de wens van de gemeenteraad aandacht besteed aan en geïnvesteerd in de kwaliteit van het proces en de bewaking van de Wmo uitgaven via een gerichte monitoring. De komende jaren investeert de gemeente Nijkerk vanuit de Wmo actief in de:

1. **Versterking van de lokale samenleving**
 - het lokale verenigingsleven en algemene voorzieningen
 - het vrijwilligerswerk en de mantelzorg in Nijkerk
2. **Preventieve activiteiten**
 - een actief jeugdbeleid
 - opvoedcursussen en
 - de uitbouw van het CJG tot centraal voorportaal
3. **Informatie en adviesfunctie**
 - via de digitale sociale kaart
 - herdruk van de Wegwijzer en
 - versterking cliëntadvisering vanuit het MO-loket

In onderstaande tabel wordt het totaaloverzicht van de scenariokeuze in het kort toegelicht.

Pr. veld	Sc.	Toelichting
1	2	Door het behoud van de waarderingssubsidies wordt het lokale verenigingsleven ondersteund en gewaardeerd. Voor inwoners wordt het financieel makkelijker om mee te kunnen doen in de samenleving van Nijkerk.
2	2	Er wordt een bescheiden besparing doorgevoerd naast een gerichte investering en inzet op preventieve activiteiten ten behoeve van de jongeren in Nijkerk. Het CJG wordt op de huidige locatie verder doorontwikkeld.
3	3	De informatie en adviesfunctie wordt actief versterkt door de opmaak van de digitale sociale kaart, de herdruk van de Wegwijzer zorg en de implementatie van cliëntadvisering bij het MO-loket (= kanteling in lijn met beleidsuitgangspunten). De formulierhulp en ouderenadvisering wordt vanuit de preventieve werking van deze activiteiten vanaf 2013 voortgezet.
4	2	Door vrijwillige inzet en mantelzorg te ondersteunen wordt de draagkracht van Nijkerk versterkt. Mantelzorgers (ook jonge) worden in beeld gebracht en een aantal overbelaste mantelzorgers kunnen gebruik maken van respijtzorg. Vanaf 2013 komt er een budget voor het verder versterken van de kennis en kunde van de vrijwilliger in Nijkerk.
5	2	De door het UVV uitgevoerde welzijnsactiviteiten blijven in deze beleidsperiode gefinancierd waardoor een grote groep ouderen sociale contacten kan behouden. Voor nieuwe doelgroepen worden wensen en behoeften in beeld gebracht.
6	3	In lijn met landelijke ontwikkelingen en de door de gemeenteraad gestelde beleidsuitgangspunten wordt actief ingezet op het doorvoeren van de kanteling. De haalbaarheid van een rolstoel/scootmobielpool wordt beoordeeld. Tevens moeten innovatieve producten en diensten in afstemming met ketenpartners worden ontwikkeld. Bij de verstrekking van Wmo voorzieningen worden (inkomensafhankelijke) eigen bijdragen gevraagd. Dit vanuit zowel een verantwoordelijkheidsgevoel als vanuit de bewustwording van de kosten van voorzieningen. Een aantal zaken worden algemeen gebruikelijk verklaard. Deze doorontwikkeling is in lijn met hoe andere gemeenten de Wmo uitvoering vorm geven. Er wordt een inverdieneffect verwacht bij de aanbesteding van de huishoudelijke hulp. Vanuit dit beleidsplan wordt de Nijkerkse samenleving versterkt

		door het financieel ondersteunen van activiteiten en gerichte aanvullende investeringen. Vanuit de versterking van de eigen kracht en het beroep op de eigen verantwoordelijkheid in combinatie met de kanteling wordt als doel gesteld dat vanaf 2014 een besparing van 10% op Wmo hulpmiddelen en HH wordt gerealiseerd. Dit betreft een aannahme aangezien ervaringscijfers in gemeenten nog niet beschikbaar zijn.
7, 8 en 9	2	Ingezet wordt op het in beeld krijgen van de doelgroep in Nijkerk en hun wensen en behoeften. Daarnaast wordt het lokale en regionale aanbod beoordeeld, waar nodig wordt de ketensamenwerking versterkt. De ontwikkelingen in deze prestatievelden worden tevens opgepakt vanuit de drie decentralisaties die op gemeenten afkomen.
Wmo algemeen		Door de gemeenteraad zijn heldere beleidsuitgangspunten gesteld. Vanuit de doorontwikkeling van de Wmo en de kanteling wordt actief ingezet op opleiding om de kanteling in de mindset en ambtelijke werkwijze door te voeren. Er komt verscherpt toezicht op de Wmo uitgaven

Waarvoor is niet gekozen

- Jaarlijks wordt ruim € 3,6 miljoen voor jeugdbeleid geïnvesteerd. Daarmee wordt zeer gedegen geïnvesteerd in onze jonge inwoners de hun ouders. Vanuit dit Wmo beleidsplan vindt geen extra investering plaats in de verdere versterking van Nijkerk als gezins- en kindvriendelijke gemeente. Het huidige gemeentelijke aanbod en de huidige investeringen voor jongeren zijn afdoende. Verder wordt er in dit prestatieveld voor gekozen om het CJG op de huidige locatie verder door te ontwikkelen om de synergievoordelen met ketenpartners verder uit te werken. Vanuit de kanteling vindt, vanuit het voorstel aan de gemeenteraad, en de drie decentralisaties in 2013 een onderzoek plaats naar de informatie en adviesfunctie van de gemeente. In dit onderzoek wordt de taken, opzet en inrichting van het MO-loket als het CJG meegenomen. Op basis van de resultaten kan aansluitend tot aanpassingen worden besloten.
- Voorgesteld wordt om het maatschappelijke middenveld te ondersteunen en verder te versterken. Door de contacten met ketenpartners verder aan te halen moeten signalen rondom eenzaamheid van onze inwoners beter en sneller bekend zijn waarna gericht actie wordt ondernomen. Via het brede aanbod aan activiteiten en voorzieningen en de vrijwillige inzet van inwoners moeten mensen geactiveerd worden om mee te doen vanuit hun eigen kracht en energie. Vanuit een verbeterd inzicht in de behoefte van de inwoners worden via de reguliere budgetsubsidies met de bestaande ketenpartners afspraken gemaakt over het voorkomen en de bestrijding van eenzaamheid. Er is zodoende niet gekozen voor extra maatregelen om eenzaamheid terug te dringen.

5.3 Financieel overzicht scenariokeuze

In onderstaande tabel is aangegeven welke consequenties de scenariokeuze heeft ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting voor de jaren 2012 - 2015. Al hoewel de scenario's financieel zijn vertaald moet altijd worden geredeneerd vanuit het te behalen doel voor de Wmo doelgroep in Nijkerk. De definitieve scenariokeuze per prestatieveld is in lijn met de door de gemeenteraad gestelde beleidsuitgangspunten. Uit de tabel wordt duidelijk dat in de uitwerking door een scherpe aanbesteding, invoering van de kanteling, benutting van eigen kracht en het doorvoeren van aanscherpingen in prestatieveld 6 de besparing € 500.000 is (opdracht gemeenteraad). Een strakke monitoring op de uitgaven wordt essentieel. Niet uitgesloten moet worden dat aanvullende maatregelen lopende de periode van dit beleidsplan noodzakelijk zijn aangezien de besparingen vanuit de kanteling een aannahme bestreft. Tevens worden in de loop van 2012 de financiële consequenties vanuit de drie decentralisaties helder. Via vervolgmaatregelen worden college, gemeenteraad en Wmo-adviesraad hierover geïnformeerd.

Voor het totaalbeeld rondom de gepresenteerde scenario's moet vermeld worden dat de raad in een eerder stadium de wens heeft uitgesproken de volgende activiteiten in de beoordeling van het Wmo beleidsplan mee te nemen. De genoemde activiteiten zijn:

1. Formulierenhulp en ouderenadviesing (€ 96.000);
2. Digitale sociale kaart (€ 8.000);

3. Unie van Vrijwilligers (€ 66.000);
4. Aanpak eenzaamheid (€ 75.000).

Binnen de voorgestelde scenariokeuze zijn zowel de formulierenhulp en ouderenadviesing, de digitale sociale kaart als de bijdrage voor de Unie van Vrijwilligers meerjarig opgenomen. Een extra aanpak eenzaamheid is niet opgenomen omdat het aanbod Nijkerk breed afdoende waarborgen moet bieden om hierop actie te ondernemen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de kosten in 2012 en 2013 hoger liggen dan in latere jaren. Dit is begrijpelijk aangezien aanbestedingen, decentralisaties vanuit het Rijk met bijkomende activiteiten zoals overleg, scholing vanuit de kanteling en mogelijke wijzigingen rondom het MO-loket en te zijner tijd CJG en de opzet van de monitoring in 2012 en 2013 extra inzet vragen. Ook vinden er diverse onderzoeken/metingen plaats op basis waarvan aanvullend maatregelen genomen kunnen worden. Voor de Wmo uitvoering geldt letterlijk dat de kost voor de baat uit gaat. De investeringen in 2012 en 2013 moeten worden gezien als een voorinvestering om de uitgaven op termijn beheersbaar te houden. Het effect vanuit deze investeringen versterkt de kracht van de samenleving van Nijkerk. Deze investeringen worden niet één op één terugverdiend. De versterking van de Nijkerkse samenleving heeft mede tot doel om op termijn de Wmo vragen binnen vooral prestatieveld zes beheersbaar te houden.

Scenario keuze WMO kosten per scenario € x 1000												
	2012			2013			2014			2015		
	Sc 1	Sc 2	Sc 3	Sc 1	Sc 2	Sc 3	Sc 1	Sc 2	Sc 3	Sc 1	Sc 2	Sc 3
Pr 1		378			378			378			378	
Pr 2		3.826			3.669			3.524			3.515	
Pr 3			321			327			270			270
Pr 4		316			409			386			386	
Pr 5		582			610			589			582	
Pr 6			4.930			4.799			4.303			4.303
Pr 7-8-9		28			33			25			25	
Wmo Alg.	208			216			116			-40		
Kosten totaal	10.589			10.441			9.591			9.419		
Begroot	10.331			9.629			9.509			9.509		
Tekort tov begroting	N 258			N 812			N 82			V - 90		

Bij een goede invoering van de kanteling en een doorontwikkeling van het MO-loket, zowel binnen het gemeentehuis als bij betrokken organisaties kan naar verwachting meerwaarde worden behaald. De gerichte investeringen in het activiteiten aanbod, de inzet van ketenpartners en de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers hebben mede tot doel om inwoners in hun kracht te zetten zodat zij vertrouwen in eigen kunnen krijgen. De versterking van de draagkracht van Nijkerk heeft mede tot doel om het beroep op de Wmo te verminderen, waardoor de kosten dalen. Het effect van de kanteling wordt op zijn vroegst in 2014 en 2015 (financieel) zichtbaar.

Over bovenstaande scenariokeuze zullen zowel de Wmo adviesraad als ketenpartners die aanwezig waren op de Wmo prestatieavond hun advies geven. Duidelijk is dat per prestatieveld een ander scenario gekozen kan worden. Minder- of meerkosten zijn op basis van bovenstaande tabel makkelijk door te rekenen in relatie tot de meerjarenbegroting Nijkerk 2012 – 2015.

Het verschil tussen de uitgaven 2015 op basis van de scenariokeuze en de huidige begroting 2012 zijn ter informatie in onderstaande tabel vermeld:

	Huidige begroting	Scenariokeuze
	2012	2015
Prestatieveld 1	378	378
Prestatieveld 2	3.891	3.515
Prestatieveld 3	206	270
Prestatieveld 4	313	386
Prestatieveld 5	516	582
Prestatieveld 6 *	4.914	4.303
Prestatieveld 7, 8 en 9	25	25
Algemene kosten WMO	88	- 40
Totaal begroting	10.331	9.419

Toelichting tabel in relatie tot taakstelling gemeenteraad

Vanuit de gemeenteraad is binnen dit Wmo beleidsplan een taakstelling van € 500.000 meegegeven. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is deze taakstelling ruimschoots gehaald (€ 912.000). De redenen hiervoor worden hieronder beschreven.

- In de gemeenteraad is een discussie gevoerd naar aanleiding van de daling van de Wmo reserve (zoals in 5.2 beschreven): er wordt meer uitgegeven dan vanuit het Rijk wordt ontvangen. De daling van de Wmo reserve wordt bepaald door een stijging van de uitgaven in prestatieveld zes. Om de lokale uitgaven en inkomsten vanuit het Rijk op elkaar af te stemmen is de taakstelling zoals door de gemeenteraad opgedragen noodzakelijk. In scenario drie bij prestatieveld zes wordt aan de taakstelling voldaan.
- Uit bovenstaande tabel blijkt dat de uitgaven in prestatieveld 2 Jeugd met € 376.000 dalen. Deze daling is het gevolg van verminderde Rijksinkomsten die in het gemeentelijke beleid binnen de meerjarenbegroting 2011 – 2015 al waren verwerkt. De uitgaven in prestatievelden twee vinden hun dekking in de (geormerkte/gelabelde) inkomsten vanuit de Algemene Uitkering.

In dit Wmo beleidsplan zijn de ontwikkelingen vanuit alle prestatievelden beoordeeld. Vanuit onze visie wordt preventief geïnvesteerd in het behoud en de versterking van de Nijkerkse samenleving. De taakstelling in prestatieveld zes in combinatie met dalende rijksmiddelen in prestatieveld twee heeft als consequentie dat een totale uitgavendaling van € 912.000 noodzakelijk is om de Wmo uitgaven ook op de langere termijn beheersbaar te houden.

Financiering Wmo beleid 2012 - 2015

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat er voor de jaren 2012 - 2014 een tekort wordt verwacht. Dekking voor het tekort vanuit dit Wmo beleidsplan Nijkerk wordt gevonden in de Wmo reserve voor zover toereikend. Aanvullend wordt voorgesteld om het tekort te dekken vanuit de Reserve Kredietcrisis. Naar verwachting kan het tekort in 2012 vanuit de resterende Wmo reserve worden bekostigd. De tekorten in 2013 en 2014 moeten vanuit de Reserve Kredietcrisis worden gedekt. Onttrekking van de tekorten uit bovengenoemde Reserves zullen leiden tot rente-effecten van circa € 11.000,- in 2013; € 43.000,- in 2014; en € 46.000,- in 2015.

Risicoparagraaf

Bij prestatieveld zes is in het voorstel gekozen voor een besparing vanaf 2014 met 10%. Vanuit de gedachte van de kanteling wordt aangenomen dat besparingen mogelijk zijn. Inwoners pakken vanuit de eigen verantwoordelijkheid meer binnen de eigen omgeving op en maken gebruik van voorliggende voorzieningen. Daarmee wordt het beroep op Wmo voorzieningen verlaagd. Op dit moment is het onduidelijk of een besparing als gevolg van de kanteling binnen enkele jaren of bijvoorbeeld pas in 2020 haalbaar is. Veel gemeenten in Nederland zijn bezig met het doorvoeren van de kanteling. De effecten worden pas over enkele jaren duidelijk. Vanuit de Vereniging van

Nederlandse Gemeenten is gemeld dat een besparing van 20% op termijn mogelijk zou kunnen zijn. Concrete besparingcijfers zijn op dit moment echter niet te geven. Slechts via een actieve monitoring en vanuit vergelijkingen met andere gemeenten in Nederland wordt op termijn duidelijk wat er financieel mogelijk is en binnen welke termijn. Vanuit dit beleidsplan is een doelstelling geformuleerd waar op voorhand niet duidelijk is of het bezuinigingspercentage en de gestelde termijn realistisch en realiseerbaar is.

De kostenontwikkeling van de Wmo uitgaven wordt de komende jaren actief gemonitord (zie ook paragraaf 2.5). De doelstellingen vanuit dit Wmo beleidsplan worden hierdoor permanent bewaakt. In aansluiting op de reguliere P&C-cyclus zijn diverse afdelingen betrokken in de monitoring. Het zicht op het aantal Wmo vragen, de toekenningen, de autonome groei en/of daling, mogelijke verschuivingen en de kostenontwikkeling wordt hierdoor tijdig gesignaleerd. Uit de monitoring wordt duidelijk of de besparingen vanuit het heffen van eigen bijdragen, het algemeen gebruikelijk verklaren van voorzieningen en de aanbesteding worden behaald en/of de resultaten vanuit de innovatieve ontwikkelingen effectief zijn gebleken. Vanuit de rapportages aan het college van burgemeester en wethouder en de gemeenteraad kan waar nodig en gewenst aanvullend actie worden ondernomen.

De investeringen die worden gedaan in het ontwikkelen van innovatieve producten en de kennis en kunde van medewerkers om uitvoering te geven aan de kanteling zijn minimaal noodzakelijk om een besparing te realiseren. In de afstemming met vrijwilligersorganisaties en ketenpartners en via een actieve communicatie moet de visie vanuit de kanteling ook nadrukkelijker worden uitgerold. De gehele samenleving in Nijkerk moet uiteindelijk vanuit eigen kracht en het reeds beschikbare aanbod aan voorzieningen op een Wmo vraag anticiperen.

5.2 Advisering Wmo-adviesraad

De Wmo-adviesraad adviseert de gemeente gevraagd en ongevraagd. Dit Wmo-beleidsplan wordt na behandeling in B&W vrijgegeven. Op 26 januari wordt het Wmo-beleidsplan aan de Wmo adviesraad gepresenteerd. Waar nodig worden zij in hun advisering bijgestaan. Uiterlijk 8 maart 2012 moet het advies van de Wmo-adviesraad gereed zijn. Het Wmo-beleidsplan wordt op 31 mei in de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

5.3 Communicatie

Essentieel in het vervolgtraject is communicatie met onze inwoners: de feitelijke gebruikers van de Wmo. Via de volgende trajecten worden zij actief voorgelicht en voorbereid op de aanstaande wijzigingen die vanuit dit beleidsplan en de landelijke decentralisaties aanstaande zijn.

- Communicatietraject na vaststelling Wmo beleidsplan juni – december 2012;
- Diverse Wmo specials in het gemeentenuews;
- Uitwerking communicatie decentralisaties (AWBZ, Jeugdzorg en Wwnv).

5.4 Vervolgtraject

- Op 24 januari bespreekt B&W dit concept Wmo-beleidsplan.
- Op 26 januari wordt een presentatie gegeven aan de Wmo-adviesraad.
- Op 2 februari worden gemeenteraad en belangstellenden in een Ontmoeting geïnformeerd.
- Op 8 maart zijn de reacties van Wmo ketenpartners en de Wmo adviesraad binnen.
- Conform de huidige planning beslist de gemeenteraad op 31 mei 2012 over het definitieve Wmo-beleidsplan 2012 – 2015.